

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

As országos magyar gazdasági egyesület tagjai
tagos kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre
5 korona.

As Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

As egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-titkára.
Társaszerkesztő: Buday Barna az OMGE titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI

Ülésnapok a Köztelken.

- 1901. február hó 4-én d. u. 4 órakor.
Műszaki bizottság ülése.
- " február hó 6-án d. u. 4 órakor.
Egye-ületi tanács ülése.
- " február hó 7-én d. e. 10 órakor.
Halászlai kongresszus.
- " február hó 7-én d. u. 4 órakor.
Szesztermelők országos egyesületé-
nek választmányi ülése.

Felhívás a magyar gazda- közönséghez.

Önállóságunk és közjólétünk emelése egyaránt kötelességünké teszik azt a törekvést, hogy magunkat a külföldtől függetlenül, hazai iparunk egészséges fejlődésének alapját megvegyük.

Ennek az alapfeltétele az, hogy rendezkedjünk be a fejlődésképes hazai ipar nyersanyag szükségletének természetére, más oldalról pedig szükségletünket kizárólag a hazai ipar készítményeiből fedezzük.

A statisztika arról tanuskodik, hogy a magyar gazdaközönség milliókat ad a külföldre, idegen ipar boldogítására.

Pedig hogy hazai iparunk készítményeinél a külföldé szebb vagy jobb; ez a legtöbb esetben nem áll. Hanem igenis áll az, hogy kényelmi szempontokból restek vagyunk megszokott külföldi beszerzési források mellőzésével hazai iparunkat szerény, de besületes otthonában felkeresni. De iparunk sem támasz-

kodik a hazai mezőgazdaságra, az ipari nyerstermékek és félkészítmények előállításánál. Holott lételemjait a hazai természetben kellene keresnie.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a mezőgazdasági érdekek ápolásával kapcsolatba hozza hazai iparunk fejlesztését.

E célból kebelében ipari és kereskedelmi szakosztályt állított fel. Az imár szervezett szakosztály programja a következő:

1. A gazdaközönség serkentése arra, hogy lehetőleg magyar iparcikkéket használjon és fogyasszon.
2. E cél elérése érdekében a gazdáknek felvilágosítást nyújt, hogy szükségleteiket magyar ipari gyártmányokból hol szerezhetik be.
3. A meglevő mezőgazdasági iparok fejlesztésén közreműködik és új iparok meghonosítását kezdeményezi.
4. A mezőgazdasági terményeknek, mint félégyártmányoknak feldolgozására figyelmet fordít.
5. Gyárak felállításához szükséges szaktanácsokat közvetíti.
6. A gyárosokat mezőgazdasági termények beszerzésében támogatja.
7. A házi ipar fejlesztését előmozdítja.
8. A kereskedelmi és földmívelési miniszterekkel a mezőgazdasági iparok (ideértve a házi ipart) fejlesztésére és a hazai termelés fogyasztásának a gazdakörökben való terjesztése előmozdítása tekintetében az állandó érintkezést fentartja; a minisztereknek ez irányú kérdéseit tanulmányozza és azokra véleményt ad.

Ez a program csak akkor valósítható meg, ha a gazdaközönségnél viszhangra talál. Azzal a felhívással fordulunk tehát a t. gazdaközönséghez, hogy

ipari és kereskedelmi szakosztályunkat működésében támogatni sziveskedjenek. Támogatni kérjük szakosztályunkat olyképen, hogy vegyék bizalommal igénybe szakosztályunk szolgálatát, tanácsát és tájékoztatását úgy ipari nyersanyagok és félkészítmények termelésére való berendezkedésnél, mint mezőgazdasági ipari vállalatok alapításánál, valamint az ipari szükségletek beszerzésénél. Mndez irányban szakosztályunk tanácsadó és tájékoztató szervezet gyanánt kíván szolgálatára állani a gazdaközönségnek, áthatva attól a hazafias törekvéstől, hogy a mezőgazdasági és ipari érdekeknek összeegyeztetésével gazdasági boldogulásunkat előmozdítsa.

Forster Géza
igazgató.

A földmívelésügyi miniszterium költségvetése.

A földmívelésügyi miniszterium f. évi költségvetésének tárgyalására a képviselőházban a napokban rákerült a sor. Ez a legkedvezőbb alkalom, földmívelésügyi politikával való foglalkozásra, mert hiszen az állami költségvetési előirányzat az a tükör, amelyből legjobban látható nemcsak az irányzat, melyben a földmívelés emelésének országos fontossága ügye halad, hanem egyszersmind azok az eszközök is, amelyeket a földmívelésügyi miniszter a törvényhozástól politikájának megvalósítására követel. És el kell ismernünk, hogy amióta Darányi Ignác miniszter

a Magyar Mezőgazdák Dívortkezete
Budapest. V. Alkotmány u. 51
most juttat be: Lohere, Lincerna
o minden más vetőmagból juttatásuk
o ezért mintáriszt ajánlatot kérsz

áll a földmivvelésügyi tárca élén, azóta a földmivvelésügyi költségvetés évről-évre nagyobb arányban növekedik, jelölül annak, hogy a miniszter politikáját nemcsak országgyűlési beszédei, hanem leiratai és rendeletei képezik, hanem ismertté tett terveit az életben a kellő anyagi eszközök biztosításával is megvalósítani igyekszik. És azok az eredmények, amelyeket a miniszter eddigi működése alatt a mezőgazdaság minden ágának emelése terén eddig is felmutatott, a törvényhozást valóban áldozatkészszé tették a földmivvelésügyi tárca irányában, amennyiben eddig is a miniszter által igényelt eszközöket viszonyainkhoz képest elég bőkezűen bocsájtotta a miniszter rendelkezésére. Hogy ezek a befektetések valóban gyümölcsözők voltak, azt legjobban igazolja az a körülmény, hogy a földmivvelésügyi tárca kormányzatában mindenütt föllendülés tapasztalható. Hogy ez a föllendülés egyúttal a mezőgazdaság helyzetének a föllendülésével is nem jár mindig karöltve, annak az évtizedes elhanyagolás mellett, mely miatt a mulasztások csak nehezebben pótolhatók, főoka az, hogy az általános közgazdasági politika a mezőgazdaság igazi érdekeit még mindig háttérbe szorítva tartja és a mezőgazdaságnak a maga jogos érdekeit csak lépésről-lépésre lassankint képes érvényesíteni. Innét van az, hogy habár mezőgazdasági kormányzatunk számos sikert képes fölmutatni, a mezőgazdaság egész általános helyzete még mindig nem képes jelentősebb sikerekre támaszkodni. Ennek dacára, vagy talán éppen ezért legkevesebb sem szabad kicsinylenünk a földmivvelésügyi tárca keretében jelentkező javulást, mert minden egyes helyes intézkedés, mint a köre hulló vízcepp, lassanként vájja ki magának azt a medret, amelyben a mezőgazdaság érdekeinek kényelmesen elhelyezkedniök kell.

Az alábbi soroknak feladatuk megismertetni a földmivvelésügyi tárca f. évi költségeloirányzatát, nem száraz adatok felsorolásával, hanem bizonyos kritikai megjegyzésekkel, melyeknek fő céljuk kifejezést adni a kormányzat köreitől távol álló objektív szemléletből eredett meggyőződésnek.

*

A földmivvelésügyi tárca összes kiadása 45.337.315 koronára rug, ezzel szemben a bevételek 38.924.077 koronára vannak eloirányozva, úgy, hogy a rendes kezelésben a kiadási többlet 6.413.238 koronát tesz ki. Kétségtelen, hogy az állam a földmivvelésügyi tárca tekintélyes áldozatokkal gyámolítja, de az is bizonyos, hogy ezek az áldozatok jóformán egészben a leggyümölcsözőbb befektetést képezik, mert a tett kiadások az állampolgárok keresetképességének emelésére, megélhetésük megkönnyítésére szolgálnak. Az állami költségvetés részleteiben a következő képet mutatja.

I. *Állami erdők.* Az összes kiadások 10.730.867 kor-ra, a bevételek pedig 18.292.918 koronára vannak eloirányozva; vagyis az állami erdők tiszta jövedelmeként 7.562.051 korona szerepel. Nagy összeg, de ennek megfelelő voltát csak abban az esetben lehetne megbírálni, ha egyúttal évről-évre ki volna mutatva az állami erdőkben fekvő vagyon értéke és a tett

befektetések, mert csak ebben az esetben lehetne a jövedelem százalékos arányáról képet alkotni. Bár nem lehet tagadni azt sem, hogy az állami erdők kezelését nem pusztán a jövedelem szempontjából szabad megítélni, mert hiszen ezek igen sok esetben kulturmissziót teljesítve, fölük jövedelmet várni nem is lehet. Ugyanazért a magunk részéről nem tartjuk elégendőnek a kopár területek befásításának előmozdítására fölvetett 50.000 K. összeget. Mindenki tudja, hogy a vízszabályozások évtizedek óta mily óriási összegeket vettek igénybe az államtól és magánosoktól, de e befektetések igen nagy részének értéke igen problematikus, mert a vízfolyások felső szakaszai a kopár területek nagy kiterjedése következtében teljesen védtelenek és a hegyekről lerohanó vizek a szabályozásokat igen sokszor teszik tönkre. Véleményünk szerint a vízszabályozásoknak a kopár területek befásításával és a szakadékok megkötésével egyúttal kell haladnia, ezért a kopár területek befásítására egyrészt a magánosokat a törvény szigorubb alkalmazásával reászoritani, másrészt tetemesebb állami segítségnyel nagyobb mértékben buzdítani kell.

II. *Méne-birtokgazdaságok, koronauradalom és bukin palánkai csikótelep.* E czímen 6.529.315 korona kiadás és 7.879.080 K. bevétel van eloirányozva, a jövedelem tehát mint fölőleg 1.349.765 K-t tesz ki. Kétségtelen, hogy ezek a birtokok valóban mintaszerűen kezeltetnek és a magyar mezőgazdaság fejlesztésének a legkitűnőbb példái szolgálhatják, amit legjobban mutat az, hogy e birtokok jövedelmessége a bennük fekvő tőkét véve számításba, 4% -ot tesz ki. Ilyen tiszta jövedelemmel ma kevés magyar gazda dicsekedhetik.

III. *Az állami lótenyészintézeteknél.* 6.779.951 K. kiadással szemben 3.135.274 K. bevétel van eloirányozva, vagyis a lótenyészítés emelésére fordított összeg egészben 3.639.677 koronát tesz ki. Ez a tekintélyes összeg azonban nincs arányban azzal az eredménnyel, mely a lovak köztenyészítése terén jelentkezik. Az országos lótenyészítési értekezlet csak az imént fölvt le és bár bizonyos eredmények konstataciója elől elzárkózni nem lehet, egy bizonyos és ez az, hogy a köztenyészítés a reafordított áldozatokkal arányban nem álló lassúsággal fejlődik. Különösen annak lehet ezt tulajdonítani, hogy túlságosan centralizálva van a vezetés, a kormányzatnak vagy hiányoznak a külső szakközegei vagy nem eléggé intenzíven használnak ki és hogy a községeknek törvényszabta köteletségei nem elég erélylyel és szigorral követeltetnek meg. A lefolyt értekezlet e tekintetben igen becses direktívákat nyújtott és meg vagyunk győződve, hogy Darányi miniszter e téren is megismervén a bajokat, meg fogja találni és szerencsésen alkalmazni is fogja a kellő eszközöket, hogy lótenyészítésünk a köztenyészítés terén is lépést tartson azzal a haladással, mely állami lótenyészítézetek anyagának nemesítése terén állandóan tapasztalható.

IV. *Állategészségügy.* A földmivvelésügyi tárca ezen czímenél van a legnagyobb emelkedés, mert az állatorvosi közszolgálat államosítása által követelt nagyobb költségadomány ebben a költségvetésben nyilvánul első ízben. Rég érzett hiányt pótol e törvény, amelyet annak idején érdemének megfelelőleg ismételtten méltattunk. Elég legyen ez alkalommal azon reménynek adnunk kifejezést, hogy az állatorvosi közszolgálat államosítása következtében állattenyészítésünk produktumainak értékesítése a külföldön jelentékeny mértékben meg fog könnyebbédni, mert állategészségügyi modern intézményeink a külföldnek elegendő garanciát fognak nyújtani arra, hogy az állatok és állati termények forgalmával a bevetteli államok állategészségügyét nem veszélyeztetjük.

V. *Gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztése.* Ezen czímmel jelenté-

kenyebb reformokat a miniszter nem tervez, a költségadomány is tehát körülbelül megegyező az előző évvel. Bár a költségvetésben az idén is szerepel a budapesti mezőgazdasági főiskola előmunkálataira 10.000 korona, azonban eddig két jelentésen kívül az előző évi hasonló költségeloirányzat eredményét még nem láttuk. A tanintézeteknél a tanári testület némi szaporítása, az épületek szükséges kiegészítése mindenesetre a helyet javítását vonják maguk után. De míg a felsőbb foku szakoktatás kissé mostohán van ellátva, az alsóbb foku földmivvelésiskolai oktatás, még inkább a népies tanfolyamokról oly módon történik gondoskodás, amely a külföldi államokat istulszárnyalja. Örömmel vehetjük azt is tudomásul, hogy a miniszter egy női háztartási iskola felállítását tervezi, melynek különösen a középbirtokososztály érzi leginkább a hiányát.

VI. *Állattenyészítés, havasi és tejjgazdaság.* Alig van gazdasági termelési ág, amely nagyobb fontossággal bírna, mint az állattenyészítés, mert jóformán az az egyedüli, amely okszerűen vezetve egyedüli biztos jövedelmet nyújt. Áll ez különösen a kisebb gazdákra, akiknek állattenyészítése és állati termékprodukcziója eddig teljesen el volt hanyagoiva. Alig néhány év alatt a helyzet teljesen megváltozott és egész biztos mondatjuk, hogy ez a földmivvelésügyi miniszter gondoskodásának köszönhető, a ki a törvényben biztosított jogánál fogva a községek megfelelő apaállatok beszerzésére és tartására szorítja, de egyúttal gondoskodik arról, hogy jó apaállatok olcsón és jutányosan beszerezhessenek és azok tartását és használatát kellőleg ellenőrizteti. Ily módon a f. évre 2.668.028 koronában az előző évhez képest 484.860 koronával magasabbra eloirányzott kiadási összeg a leghasznosabb befektetésnek bizonyul, annál inkább, mert ezen kiadásnak legnagyobb része a községekől vásárolt tenyészállatok árában az államnak amugy is megtérül. A költségvetésből megnyugvással tapasztalhatjuk, hogy a miniszter ezen a téren megkezdett irányt tovább fejleszti; az állattenyészítési felügyelők számát szaporítja, a községi apaállatok beszerzését és közvetítését az eddigieknél is nagyobb mértékben folytatja, a havasi tejjgazdaság meghonosítását erélyesebben kezdeményezi, a tejjgazdasági szakiskolákat bővíti és szaporítja, a tenyészállatok díjazását az eddigieknél nagyobb mértékben tervezi, havasi mintá-parasztejjgazdaságokat létesít, a vajtermelés előmozdítására 100.000 K. költséget vesz föl stb. Mind oly intézkedések, a melyek kisebb-nagyobb mértékben már eddig is megvoltak s melyeknek czélszerű és hasznos voltát az eddigi tapasztalat igazolta.

VII. *Az országos vízépítészeti igazgatóság és a folyamterméni hivatalok, vízmunkálatok, kulturterméni hivatalok* az eredeti kereteikben fogják működésüket folytatni. E helyütt különösen ki kell emelnünk, hogy a költségvetésben 61.000 koronával gondoskodik a miniszter arról, hogy a síkvidéki vizek rendszeres benépesítése érdekében minél több oly telep létesüljön, melyek kizárólag növendékhalak tenyészítésével foglalkoznak, hogy az e téren jelentkező szükséglet minél nagyobb mértékben és minél olcsóbban legyen kielégíthető. Valamint gondoskodni kíván a miniszter arról is, hogy a törvény tilalmi intézkedései szigoruan hatassanak végre és e célból a halászatot üzőket külön e célra alkalmazott egyének ellenőrizzék. Ily módon talán el lesz érhető, hogy megszűnjék azon szegényletes állapot, hogy egykor oly haldus vizeink még saját szükségletünket sem képesek fedezni és évenként százezernyi értékű rugó hal importáltassék és a hal csak a leggazdagabbak asztalára csemegeként kerüljön.

VIII. *Szőlőszet és borászat* rovatánál különösen két új tervet kell a miniszternek kiemelnünk. Az egyik az, hogy a bortermelőknél a pinczekezelésben való gyakorlati oktatására vándor pinczemestereket öbajt alkalmazni. Tud-

juk, no
borkeze
is elves
semmit
végzett
selnün
közö
csemege
sára
ezen
megfö
jobb
szüksé
az ed
és eze
álloma
lehet.
lök fe
tézked
minisz
az ol
állítás
szolgá
van
hogy
keze
admini
szem
telep
legye
hogy
előm
böl
hájt
köz
hané
bir
otth
ama
tácz
nisz
ama
befo
gyu
évre
Eze
tud
ked
kiki
tud
vol
miz
köz
lés
has
lés
A
föly
kül
a
kik
föly
eg
ke
fog
elő
ko
ga
ira
so
ha
de
üd
ga
tö
ga
ba
ar
de
ke
eg
ki
a

jük, hogy boranyagunk kitünő, de a helytelen borkezelés miatt sokszor értékük 40—50%-át is elvesztik. Ezen a téren utmutatásokkal semmit sem lehet tenni, csakis a helyszínen végzett gyakorlati utbaigazítással. Csak helyszínelnünk lehet tehát a miniszternek erre vonatkozó terveit. A másik terve a miniszternek a csemegezők kiviteli módjainak kipróbálására vonatkozik. Ugy véljük azonban, hogy ezen a téren a külföldi vasutakkal kötendő megfelelő egyezség nélkül a miniszter legjobb akarata se fog sokra menni, valamint szükséges az is, hogy csemegezőtermesztőink az eddiginél megfelelőbb fajtákat keressenek és ezen a téren a szőlőtermesztési kísérleti állomás termesztoinknek nagy segítségükre lehet. Nem is kell említenünk, hogy a szőlők felújítása érdekében eddig folytatott intézkedések ezentúl sem szüneteljenek és a miniszternek különös gondját fogja képezni az olosó és jó szőlőjiványok tömeges előállítására.

IX. *Gazdasági műszaki hivatal és telepítési szolgálatra* a múlt évhez képest 329 450 K.-val van több előirányozva, nem pusztán azért, hogy a múlt év végén a pénzügyminiszterium kezéséből átvett 57 telepes község ügyeinek adminisztrációjára több munkát és így nagyobb személyzetet igényel, hanem azért is, hogy a telepes községek hathatósabb felügyelet alá legyenek vehetők. Igen fontos ezen czímnél, hogy a miniszter munkástelepek létesítésének előmozdítására 100 000 koronát vett föl, melyből telekszerző és házépítő szövetkezeteket öhajjt segíyezni, mely segítség nemcsak a köz-gészségügy és gazdasági szempontból, hanem különösen szociálpolitikai szempontból bir nagy jelentőséggel, amennyiben a munkas otthonának megalapítása révén erősíteni fogja ama köteleket, amelyeket a szociálalista agitáció épenséggel meglazítani törekszik. A miniszter továbbá nagyon helyesen mondja ki amaz elvet, hogy az állami javak eladásából befolyó jövedelem egyrésze a telepítési alap gyarapítására fordíttassék és e czélra a folyó évre 160 000 K.-t irányoz elő.

X. *A mező- és közgazdaság különböző ágai.* Ezen czímnél elsősorban a külföldi gazdasági tudósítók díjazására fölvevett 100 000 K. emelkedik ki. Közel egy éve vannak már első ízben kiküldött tudósítók a külföldön. Magánuton tudjuk, hogy szorgalmasan dolgoznak, csak az volna kívánatos, hogy hivatalos jelentéseik is minél sürűbben és minél gyorsabban a gazdaközönség tudomására hozatnának. Ezek közlésére bármely szaklap szívesen nyitná meg hasábjait, mert bizony a hivatalos „Földmivéleési Értesítő”-ben azok legtöbbször elvesznek. A statisztikai szolgálat intenzívebbé tételére fölvevett 20 000 korona összeget keveseljük, különösen akkor, ha számításba vesszük, hogy a miniszter a legutóbb megtartott értekezleten kilátásba helyezte, hogy a nevezete-ebb külföldi piacok árjegyzéseinek összegyűjtését és egybeállítását el fogja rendelni. Különösen ki kell emelnünk ezen czímnél, hogy a miniszter fogyasztó-, értékesítő- és termelőszövetkezetek előmozdítására és alakítási költségeire 80 000 koronát vett föl és gazdasági szövetkezeti gabonaraktárak létesítésére 200 000 koronát irányozott elő. Ez utóbbi összeg kétségkívül sokkal csekélyebb, mint a valódi szükséglet lesz, ha egyszer így szövetkezetek alakulni fognak, de mint első lépést e téren örömmel kell üdvözölnünk, mert legalább egy-két kisebb ilyen gabonaraktár-szövetkezet létesítését teszi lehetővé, melyek majd elegendő tapasztalatot szolgáltatnak hasonló intézmények létesítésére és batorságot adnak ebben az irányban a nagyobb arányú kezdeményezésre.

Örömmel és meglepéssel vehetjük tudomásul, hogy a miniszter nemcsak 65 000 koronát vett föl a gazdasági érdeket szolgáló egyesületek működésének segítészésére, hanem kijelenti, hogy ezen intézmények tevékenységét a jövőben lehetőleg még fokozottabb mérték-

ben szándékozik előmozdítani és az újabb nagyobb mérvben felkarolt gazdasági kiállításokat lehetőleg támogatni fogja. A legszebb elismerése ez az egyesületek közhasznú működésének.

A miniszter az érdekképviselet megalkotásának előmozdításait és a gazdátanács újraszervezését is tervbe vette. Terveit nem ismerjük, de meggyőződésünk, hogy a jelenleg meglévő társadalmi szervezetek figyelembevétele nélkül ez sikerülni nem fog. Egyébként bizunk Darányiban, hogy a gazdasági egyesületek nélkül e téren előhaladni nem szándékozik, hiszen ha valakinek, úgy éppen ő neki volt legtöbb alkama ez egyesületek életképességéről és bennük rejlő hatalmas erkölcsi erőről és intellektuális képességekről meggyőződnie.

A mezőgazdaság különböző ágának emelésénél ki kell emelnünk azt a nagyszabású tervet, mely a buza sikértartalmának és általában a hazai búzatermesztés emelésének tanulmányozására irányul, továbbá a burgonyatermesztés emelését szolgálja és megfelelőbb burgonyafajták elterjesztésére vonatkozik, végül a kender- és lentermesztés fejlesztését czélozza ez utóbbi téren úgy, hogy megfelelő körzetekben kellő számú bevéltási és kikészítő-telepek létesítsenek, hogy ezáltal a megtermesztett kitünő anyag jó kereskedelmi aruvá képeztessek ki.

XI. *Kertészet, gyümölcsészet és fatenyésztés.* Ezen a téren különösen ki kell emelnünk az értékesítésre vonatkozó terveket, amelyek megoldása nélkül az eddigi szépen megindult faültetés és gyümölcsstermesztés csak félsikerü marad. Kiváló fontossággal bir a miniszternek a konzervgyárak felállítására vonatkozó terveite, amelyek létesítésének segítészésére a folyó évre 19 940 koronát vett föl.

XII. *Kísérleti ügy és káros rovarok elleni intézkedések.* Alig van a földmivéleési tárca keretében ügyosztály, amely aránylag oly rövid idő alatt akkora előhaladást tett volna, mint az, amely a kísérletezés intézményeivel foglalkozik. A gazdasági kísérleti intézmények rövid idő alatt viszonyainkhoz képest fényesen szerveztettek, új épületekkel ellátottak, megfelelő személyzet alkalmaztatott úgy, hogy ma már nemcsak magának a mezőgazdasági tudományak, hanem a gyakorlati mezőgazdaságnak is nélkülözhetetlen segítészkezeivé válnak. A kísérletezés ügyére a folyó évre 608 551 K. van előirányozva, amelyből beruházásokra 85 991 K., átmeneti kiadásokra pedig 68 600 korona, míg a rendes kiadásokra 453 960 korona, tehát majdnem 100 000 koronával van több előirányozva, mint az előző évben. A régi intézmények fejlesztése mellett ki kell emelni a havasi kísérleti állomás létesítését, mely a havasi gazdálkodásnak új irányt és új ösztönt van hivatadni, továbbá a vidéki növénytermesztési kísérleti telepek megszaporítását és kibővítését és a m.-óvri gazdasági akadémiának új vegykísérleti állomás építését.

XIII. *Gazdasági munkásügyek.* Darányi miniszterségének egyik legnagyobb és legszebb problémáját a munkásügyek kepezték. Minisztersége alatt egész rendszeres szociális törvényalkotást végzett, melynek végeztélja a társadalmi béke helyreállítása a munkás helyzetének megjavítása által és a munkásnak munkaadójához való közelebb hozatala. A jelen költségvetésben 430 000 korona szerepel a munkásügyek gondozására. Ebből 100 000 korona az állami évi hozzájárulás a munkás- és cselédsegítő-pénztárhoz, 200 000 korona a községi segélyalapok, munkásszövetkezetek és egyletek alakításának előmozdítására és segítészésére, 90 000 korona érdemes munkások és cselédek díjazására és 10 000 korona gazdasági munkások jogi képviseletének költségeire van előirányozva.

Az egész költségvetésben vörös fonalként húzódik át az a kívánság, hogy a magyar gazdának termesztése a szak-tudomány emelésével és a termesztési esélyek jobbításával fejlesztessék és jövedelmezőbbé tétessék; emellett pedig az értékesítés a természetnek a fogyasztóhoz való minél közvetlenebb hozatala által megkönnyíttessék és előnyösebbé tétessék. Másik alapgondolata a költségvetésnek a szociálpolitikai irányzata, mely abban nyilvánul, hogy az államnak kötelessége elsősorban a magával tehetetlen, gyámoltalan, gyenge anyagi és szellemi képességű kis egzisztenciák megélhetésének, boldogulásának előmozdítása, egyúttal pedig a gazdasági munkásnép helyzetének javítása és a társadalmi békének helyreállítása.

Nagy és méltó czélok valamennyien és őszinte örömmel konstatalhatjuk, hogy Darányi miniszter működése terén nem kicsinylendő eredményeket ért el, de az igazi eredménye politikájának és a mezőgazdaság emelésére hozott állami áldozatoknak akkor lesz meg, ha az egész közgazdasági politika olyanná alakul át, mely a hazai termesztést védve, a ver-jétkkel dolgozó magyar gazdák megélhetését a jobb terményárakban fogja biztosítani és ezáltal a gazdáknek a jobbra való törekvését nagyobb jövedelemmel fogja megjutalmazni. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Milyen mélyen szántandó alá a zöldtrágya?

Ezen kérdés még néhány évvel ezelőtt magában Németországban is, — a hol a zöldtrágyázást nemcsak a nagyobb uradalmak, de a kisebb gazdák is rendszeresen gyakorolják — alig képezte vita tárgyát. El volt ugyanis az általánosságban az az elv fogadva, hogy a zöldtrágyát olyan mélyre kell alászántani a földbe, hogy senki fel ne ismerhesse, mi állott a szántáson annakelőtte. — Ennek az elvnek hódolt dr. Schultz tanár is, a mint ezt „Zwischenfruchtbau auf leichtem Boden” című művében ki is fejtette. Az utolsó évtizedben azonban a zöldtrágyának fokozott mély alászántása ellen egy áramlat indult meg s a többszöri kísérletezések és ezek eredménye alapján a zöldtrágya sekélyebb alászántása mellett foglalván állást, győztesen utat is tört magának. Németország egyes vidékein különben, mint pl. Szászországban, még az istállótrágyának mélyebb alászántásáról sem akarnak tudni a gazdák; azt bizonyítván, hogy ők a trágya sekélyebb alászántása által sokkal jobb terméseket érnek el, különösen a kapás-növényeknél. S ezért szabályul tekintik, mely szántás esetén is, a meghatározott táblára kerülő istállótrágyát, egy második sekélyebb szántással takarni alá. Dr. Hollrung egy kísérleténél, amelynél répa alá 28 cm. mélységre szántotta alá az istállótrágyát, az élősdiék nagymérvű elszaporodását tapasztalta és rossz terméseredményt ért el. Egy másik, összehasonlításul használt répatáblán azonban, ahol az istállótrágyát az előbbeni esetről csak felénynyire, tehát 14 cm. mélységre szántatta alá, élősdiék nem mutatkoztak és a terméseredmény porosz morgenenként *) 20 métermázsával több volt a rendesnél.

*) 1 kat. hold = 225 porosz morgen.

Ezen jelenségek azonban még nem olyan feltűnők. A kártékony élősdiek fejlődésének épen azok a körülmények kedveznek, amelyekben, a hatást kellőleg előmozdító levegő behatolása a talajba el lesz vonva; így képzelhető tehát, hogy az istállótrágya 28 cm. mély alászántásnál, az élősdiek fejlődésére sokkal kedvezőbb körülmények lépnek fel, mint a sekélyebb alászántásnál. Hogy pedig nagyobb termés érte el a sekélyebb alászántás által, ez is épen ebből az okból magyarázható meg. Mert minél jobban érintkezik a levegő oxigénje a trágyával, annál gyorsabban és tökéletesebben bomlik ez fel tápanyagokra. Tülmély alászántása a trágyának a felbomlást hátráltatja s e mellett elősegíti a kártékony élősdiek fejlődését.

A zöldtrágya alászántására Németország egyes részeiben számos kedvező körülmények figyelembe vételével és több éven át folytatott kísérletezések alapján egy bizonyos betartandó irányt állapítottak meg. A kísérletekből ugyanis kitűnt, hogy a zöldtrágyával trágyázott földekbe vetett gabonafélék terméseredménye a szerint volt több vagy kevesebb, hogy milyen figyelmet fordítottak a zöldtrágyának sekélyebb alászántására. Az eredmények, habár első pillanatra külföldieknek látszottak is, de a többször egymásután végzett próbák magyarázták ezek kétségbevonhatatlanságát s örvendetes oldalukat a mezőgazdákra nézve. Dr. Schultz tanár, aki a zöldtrágyán kívül még káli- és foszfátrágyát is használt, átlag porosz mörgegenként csak 350. lefajebb 4 méter-mazsa termést ért el rozsból, míg Szászországban ugyanolyan homoktalajon, mint dr. Schultz Lupitzban porosz mörgegenként nem 350—4 mm., hanem átlag 550—600 méter-mazsa rozst termeszett. Ami ezen, mondhatni kitűnő termések mellett a minőséget illeti, kívánni valót ez sem hogy maga után, dacára annak, hogy ott semmi káli- vagy foszfátrágya, tehát egyedül a zöldtrágya után vetették azt. Itt látható tehát, hogy a zöldtrágyának sekélyebb alászántása 60%-al is emelheti a gabonafélék termését.

Az erre vonatkozó érdekes esetekre a „Deutsche Landw. Presse” felemlíti a következőket. 1893-ban egy kispazda elég sűrű, de nem túlságos magas szeradella zöldtrágyát szántott alá, egy középkötöttű talajon egész sekélyen. Az ezen szeradellával trágyázott földben termesztett rozs sokkal kiadóbb, több és jobb volt, mint bármely más olyan szomszédjéé is, akik a rozst burgonya után vetették. Pontosan meghatározva a szeradella után vetett rozs, porosz mörgegenként 6 mm. termést adott, anélkül azonban, hogy az illető gazda más, talán káli- vagy foszfátrágyát használt volna.

1896-ös évi egy másik gazda egy az előbbinél is rosszabb talajba erősen gyökerező csillagfürtöt szántott alá egész sekélyen. A rozst november elején vetette el és mörgegenként 575 mm. termést ért el. Ez 1897-ben volt, amikor Németország olyan vidékein, mint pl. Giebachban — ahol prima földek vannak — rozsnál épen annyi, sőt még annál is kevesebb termést. Megjegyzendő, hogy a fenti esetekben mütrágyát egyik helyen sem alkalmaztak. Ezek az eredmények voltak azok, amelyek több német praktikus gazdának figyelmét felkeltették a zöldtrágyának sekélyebb alászántása iránt.

Ugyancsak a fentvezetett gazdasági szaklap 1898-ból közöl egy tanulságos összehasonlítást a zöldtrágyának különböző mélyen való alászántásáról és ennek hatásáról. Harom gazda 1897. őszi csillagfürtöt szántott zöldtrágyakepen rozsa alá. Az első gazda a csillagfürtöt ugarföldbe, míg a másik kettő bitorhere, illetve homokbüköny és bitorhere keverék lekasálása után vetette.

Ezek az adatok azért érdekesek, mert azt állítják, hogy nitrogéngyűjtő növényeket közvetlen egymásután nem szabad vetnünk. Az

említett két esetben nitrogéngyűjtő növények közvetlen egymásután következtek és pedig csillagfürt, bitorhere és homokbüköny után. A csillagfürt azonban mind a két gazdánál kitűnően diszlett, a nélkül, hogy azok káli- vagy foszfátrágyát alkalmaztak volna.

Mind a kettő szép csillagfürtjét egy-két lóval vont ekével szántotta alá, meghagyván szolgálának, hogy csak lehető sekélyen szántsanak. Imeretes dolog, hogy a mélyen járó eke, illetve a mélyszántás a szolgálknak sokkal kényelmesebb. A harmadik gazda csillagfürtjét két ökrrel vont ekével maga szántotta alá, úgyelven arra, hogy ekéje 4 hüvelyknél mélyebben ne járjon. Mütrágyát azonban ez a guzda sem használt. Nezzük már most, miként sikerült a rozstermés a fenti három gazdánál. Annak lett legnagyobb termése, a ki csillagfürtjét legsekélyebben szántotta alá. Szorgalmas összeállításokból kitűnt, hogy neki mörgegenként rosszabb homoktalajon 7 mm. rozszsa termést téhat 100%-al több, mint a megnvit dr. Schultz kísérleténél el szokott érní. És e mellett nem kell elfelednünk azt, hogy az említett gazdák 1897-ben, még mielőtt a zöldtrágyát alászántották volna, azon év tavaszi május végéig, ki-dó csillagfürt és bükönyszénát is nyertek. Itt látjuk, hogy a mélyen gyökerező zöldtrágyának helyes alkalmazásával, még a legrosszabb homoktalajon is milyen szép eredményeket mutathatunk fel.

A másik, illetőleg annak a két gazdának a rozstermése, a kiknek szögái lovakkal szántották alá a zöldtrágyát, meg sem közelítette a fentemlített g zda termését; sőt mi több, ezek egyike, az a melyik a legszebb csillagfürtöt szántotta alá, legrosszabbul járt, természetes, hogy azért, mivel mélyen járó ekét használt az alászántásnál. Ennek rozstermése porosz mörgegenként 2 mm.-val maradt a 7 mm. termést elért gazdáé mögött.

A különböző mélységben alászántott zöldtrágya tehát, az elért terméseredményt illetőleg nagy befolyással van a mennyiségre, amint ez, a fennebb vázolt egy pár kellően ellenőrzött és példának bemutatott esetekből látható.

Az a kérdés már most, miképen magyarázhatjuk meg a sekélyen alászántott zöldtrágya nagyobb hatását? Egész egyszerűen. Imeretes, hogy a talajt teljesen bearnyékoló csillagfürt alatt a talaj jól beeredik, a mialtal a talaj termőképessége a jövő növény számára fokozódik. A zab, amely gyakran látható csillagfürttel vetve, az ilyen helyen oly dus levélzetű és oly erős szalmája, amelyet máshol alig találhatunk. Ha ilyen helyről a csillagfürt körül kihuzzuk a zabot, látni fogjuk, hogy gyökere a normális gyökérhosszusánál semmivel sem nagyobb. Biztos jele ez tehát annak, hogy a zab azon tápanyagkészletét, amelyet diszléséhez megkövetel, a felső talajrétegből vette.

Milyen rosszul cselekszik tehát az, aki ezen gazdag táperőben lévő felső talajréteget egészen mélyen szántja le, amelyet az ilyen földben ugyanis lassan fejlődő vetés, csak a jövő tavasz vérével ér el. Hogyan volna képes a vetés kelően megbokrosodni és megerősödni, olyan rövid idő alatt, mint majus közepéől július közepéig, hogy akkor aztán gazdag termést produkáljon. És egyáltalán hogyan lehetne, egy talajréteggel mélyen alászántott gazdag táperőt a felső talajréteggel megmenteni, amikor köztudomásu, hogy a mélyen s a levegőtől elzárt talajrétegekben a salétromot felbontó baktériumok veszedelmes munkájukat kifejtetik? Ezen egyszerű ok és az ebből levonható tanulság mutatják tehát, hogy az őszi sekélyebb zöldtrágya alászántása mennyivel előnyösebb a mély alászántásnál, amikor is az elvetett mag mindjárt első fejlődésében a kellő erőben lévő földet a neki megkívánt dus tápanyagkészletével kapja meg. Erőteljesebben fejlődik, a zöldtrágyának gyorsabb és tökéletesebb szétbomlásánál fogva, amely akkor áll elő, ha az sekélyebben lesz alászántva. A zöld-

trágya felbomlása a talajban annál erősebb, minél inkább megkönnyítik a talajból kiálló növényrészek az oxigénnek behatását a talajba. Végül a fiatal rozsvetés zord télen is, a földből kiálló zöldtrágya szárai között és tápdus talajon biztosabb védelmet talál, mint a mélyből felhuzzott nyers és takaratlan földön.

Ajánlom e fontos kérdést tisztelt gazdátársaim figyelmébe s egyuttal az a kerelmem, hogy annak idején, aki esetleg próbát tesz majd, vagy ha már tett most is a zöldtrágya sekélyebb alászántásáról, tapasztalatait a gazdaközönséggel tudatni szives legyen.

Agh Endre.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Uj tenyésztési irány az Algauban.

Ha valamely ország, vagy országrész kiváló tenészyanyaga nagyon keresett s jól fizetett, akkor az a tenészyanyag megapad számban s hanyatlík minőségben. Olyan általános szabály ez, amely alul ritkán van kivétel s a mely természetes alapokon nyugszik. A legtöbb tenésztő magas árakon legszebb tenészyanyagát is eladja s eszébe sem jut, hogy ilyen körülmények között tenészyete degenerálódni fog.

A javításra pedig éppen nem is gondol, hisz annak jószágát semmi sem bizonyíthatja eklatánsabban, mint a nagy kereslet. Így járt a his Algau is, melynek egykoron világszerte keresett szarvasmarhája más szarvasmarhák által túlszárnyaltatott, keresettségéből hovatovább vesztett.

Néhány évtizeddel ezelőtt egy jellegzett borzderes színű szarvasmarha volt elterjedve az Algauban, a mely kiváló tejelőképessége miatt igen nagy keresletnek örvendett s tenészyanyagul csaknem világszerte felhasználott. A tejgazdaságok rohamos terjedése tette keresetté e szarvasmarhát s a tenésztők is kizárólag csak a tejelőképesség fokozására fektették a súlyt, mit sem törődve a tenésztendő egyedeknek más szempontokból való czélzerű megválasztásával, nem törődve az utódok felnevelésével és ápolásával sem, nem törődve különösen az állat formáival, testének külső alakulásával. A valamire való utódokat magas árakon kapkodták el külföldre s így az algauai gazda kénytelen volt saját szükségletét vásárlás útján fedezni. Ez alkalommal is azonban csupán a tejelőjelek kifejlődöttségére, a tejelőképesség nagyságára volt tekintettel s oly vidékekről szerzett be tenészyanyagot, ahol, bár olcsó, de megfelelően silány testalkattal bíró állatokat vehetett.

Ilyen körülmények között az algauai marha folytonosan vesztett értékéből, ennek következtében keresettségéből, miglen a tenésztő állat-kereslet terén teljes pangás állott be s az algaut tenésztő külföldi gazda se az Algauba ment verfrsított tenészyanyagért, hanem más külföldi tenészyetektől szerzte azt be. Fájdalmasan érintette e körülmény az algauai tenésztőt, aki azonban csak idők folytán jutott annak tudomására, hogy a külföld miért nem vásárolja az ő szarvasmarháját.

Vágre ezelőtt 7 évvel Algauban állattenyésztési egyesület alakult, amely egyesület czélul tűzte az algauai szarvasmarhát megjavítani, ami sikerült is ma már neki. Czélul tűzte a tejelő jelleg megóvása mellett nagyobb testű, formásabb állatokat létesíteni s ezen czél elérésére mindenekelőtt bikákat importált, nem Tirolból miként előzőleg, hanem Svájc-ból s ugyaninnét üszöket s teheneket is nagyobb számban szerzett be. Ezen jól megválasztott bikákkal kezdte javítani saját anyagát s ilyen módon keletkezett egy testileg jóval nagyobb, gyönyörűen formált egérszürke, világosabb avagy kávébarna állat, a mely tehát különböző

husnyer
régi al
jelleg
20. ábr
Simme
tenben
korába
marmá
magass
tóje F
1897 b
törzsh
sága
A
nagys

fürt
díjje
zete
dar
Svá
ad
nek
mé

má
ké
ke
kin
fig
ma
ad
fej
ho
fig
ar
sz
zs
ad
le

busnyerés szempontjából jóval értékesebb a régi algaunál. Ide mellékeltem ábráink ezen új jelleg két kiváló példányát tüntetjük fel. (Lásd 20. ábra.) A bika tenyésztője Wiedemann, Simmerbergen. A bika két éves korában Kempenben I. díjat nyert. Egérszürke, 2 éves korában 620 kgm súlyú; törzshossza 138 marmagassága 138, hátmagassága 136, farbugmagassága 139 cm. A tehén (21. ábra) tenyésztője Fridr. Graf, Kempenben. I. díjat nyert 1897-ben, 4 éves, élő súlya 760 kilogramm, törzshossza 152,5, marmagassága 141, hátmagassága 138,5, farbugmagassága 142,5 cm.

több mint 3000 kg.-ot adott. Am ezek az adatok azon általánosan elterjedt nézetet is megdöntik, hogy zsirusabb annak a tehennek teje, amely kevés tejet ad, mint azé, amely sokat ad. Ez esetben is alig 0,2%-al zsirszegényebb azon tehenek teje, amelyek több mint 4000 kilogrammot adtak, azokéval szemben, amelyek tejhozama 2500 kgm-on alul maradt, az átlag zsirtartalomnál pedig éppen csak 0,1%-al zsirszegényebb. Más helyeken ugyanezen célból eszközölt kísérletek hasonló eredményre vezettek, s most már bizonyos hogy még vajnyerés szempontjából sem célszerű olyan teheneket tartani, amelyek kevés tejet adnak, mert a tej zsirdussága fajta és egyéni tulaj-

Másodsorban pedig a boszniai fekete raczkát keresztezik a telivérekkel, egyrészt nemesebb, jobb alany előállítására, másrészt báránybőr nyerése céljából.

A félvér keresztezésekből származó báránnyokból a tenyésztésre alkalmas anyabáránnyokat kiválasztják s továbbtenyésztésre fenntartják — félvéru kosok, pedig mind báránnybőrök termelésére használnak fel; tenyészkosoknak csupán a félvéru kosok lesznek már használatra.

Ezen a félvéru kosok, melyek anyja már félvéru, a parasztnak szerződés mellett adhatók ki.

Az átvevő azután 3 év múlva egy kosért az előre megállapított becsár, (ezidőszerint 20 korona) felének, egy anyáért pedig az egész becsár lefizetése után, az állat tulajdonosává válhat.

A bőrnyerésre szánt báránnyok 3—14 napos korukban vágatnak le.

Az eljárás a következő.

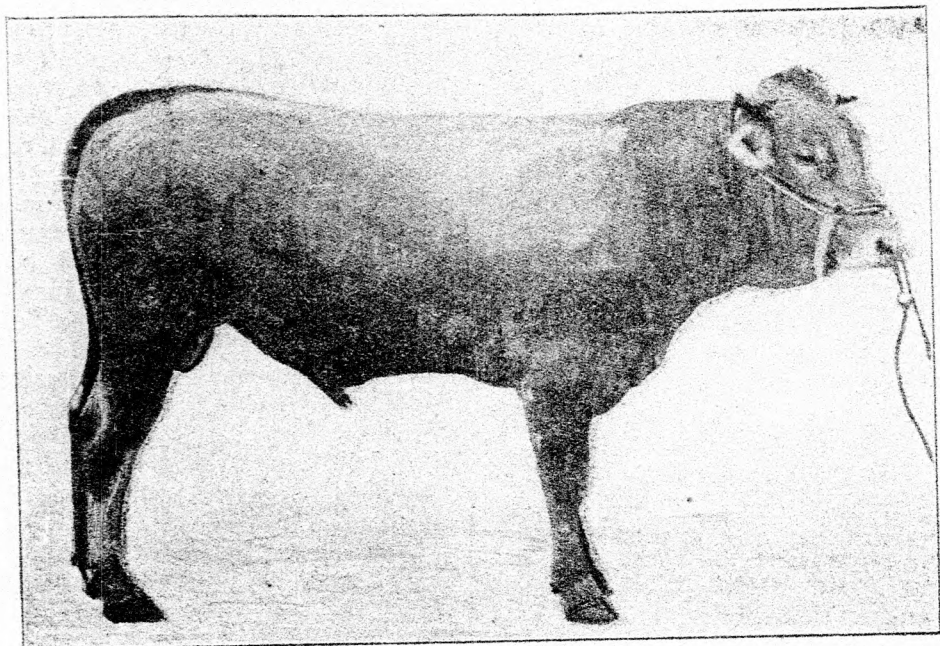
A báránnyozás felügyeletével megbízott egyén kezénél 2—3 darab mintabőr áll rendelkezésre. A felügyelő vagy az illető gazda, a báránnyapjú fűrtjeinek göndörödöttségét folyton szemmel tartja és a báránnyokat akkor vágatja, mikor a göndörödöttség a mintához hasonló. Természetesen a mintákra csak az eljárás, illetve a vágás kezdetén van szükség, később a gyakorlott szem pótolja azokat.

A levágás után nyert bőrök, lehetőleg azon melegen, a bőr oldalán jól megsóztatnak. A besózott bőrök, szellős helyeken, állványokra felszegeztetnek. A felszegezés a fej s a láb helyén történik.

A bőrök így 8—10 nap alatt megszáradnak, annyira, hogy szállíthatók.

A bőrök ezután tízével összekötöttek és vagy ily állapotban „nyersen” adhatók el, vagy valamely czégnél kikészítés végett átadhatók s kikészítés után vagy egy czég útján vagy közvetlenül a termelő által valamely vásáron adhatók el.

A legjobb szőrmeárak, így az u. n. per-

20. ábra. Algai bika 2 éves korában.

furti kiállításon, amely alkalommal 42 első díjjal lett kitüntetve.

Az egyesületnek jelenleg 45 szövetkezete, 600 tagja van, akik összesen 2400 darab tehenrel rendelkeznek. Tagjai által a Svájc-ból vásárolt bikákért 25% ármentesítést ad az egyesület, fentart 4 alpesi legelőt s tehenek beszerzése esetén is többirányú kedvezményben részesíti tagjait.

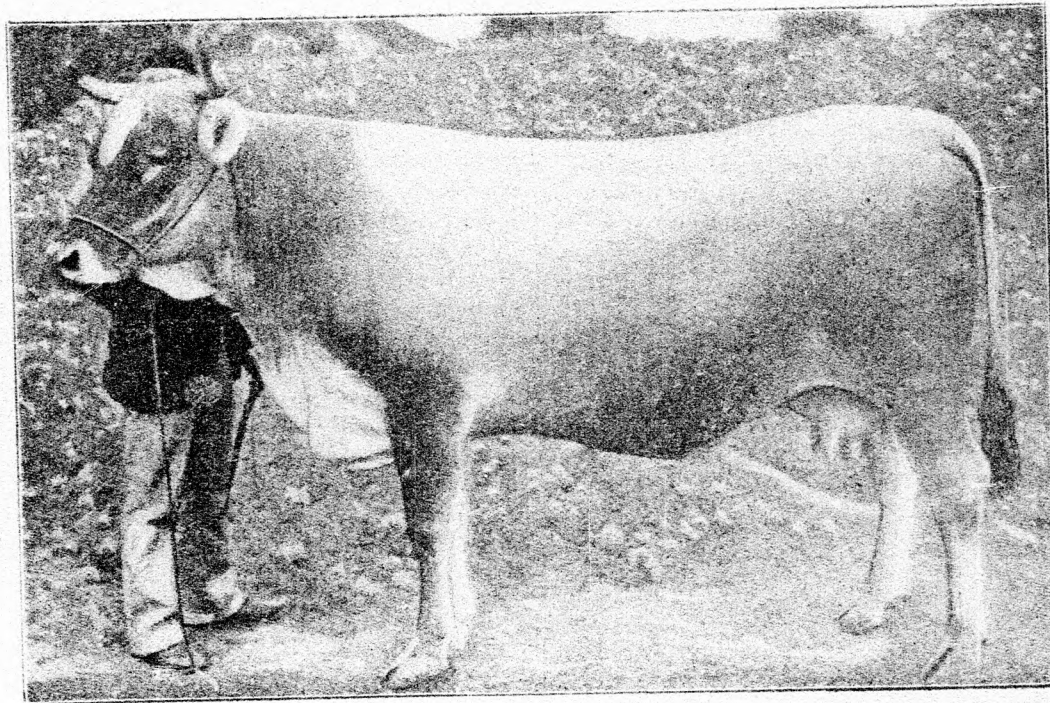
Amellett azonban, hogy ez állat testformáiban és testi nagyságában megjavult, tejelő képességében sem romlott, sőt talán az ellenkezőt lehetne állítani, amiként ez az alábbi kimutatásból kitűnik. Az egyesület 1894 óta figyeli meg behatóbban az algai szarvasmarha tejelő képességét s jegyzi fel a nyert adatokat. Megfigyelései immár több mint 400 fejési időnyre vonatkoznak s így ez adatok hova-tovább nyerne értékekben. Ezen megfigyelések nem csupán a tej mennyiségére, de annak fajsúlyára, zsirtartalmára, zsirmentes szárazanyag mennyiségére s a szárazanyag zsirmennyiségére is kiterjeszkednek s így ez adatokból igen értékes következtetéseket lehet levonni. Az adatok ime itt következnek:

A termelt tej mennyisége 365 nap alatt kg.	A tehenek száma	A tej fajsúlya	A tej zsirtartalma	Szárazanyag mennyisége zsir nélkül	A szárazanyag zsirtartalma százalékban
2500-ig	83	32,45	3,639	9,114	28,81
2500—3000	105	32,60	3,590	9,132	28,22
3000—3500	100	32,55	3,560	9,113	28,69
3500—4000	74	32,60	3,533	9,121	27,92
4000 felül	38	32,20	3,474	9,009	27,83
Átlag	400	32,50	3,576	9,104	28,20

A teheneknek tehát csak egytöredéke adott 2500 kg.-nál kevesebb tejet, ellenben 55% a

donság, s a tej mennyisége által csak harmadsorban jelentéktelenül folyósoltatik be.

Kovácsy Béla.

21. ábra. Algai tehén.

Az asztrachán-juhról.

(Tanulmányi jelentés a boszniai asztrachán-juhtenyésztésről.)

Irtá: Fáber Tódor.

II.

A kövérarku juh tenyésztésénél Boszniában kétféle tenyészirányt követnek.

Először is tiszta telivér tenyésztést tartanak fenn. A telivérek rendszeren törzskönyvezve vannak.

zsiar báránnybőrök is, habár azok már természetlő fogva feketék és fényesek, azért vegyi uton megfestetnek, amennyiben az eredeti szín, mely kopik s fénytelené válik, sötétkékké festéssel lekötöttetvén, a szín mindvégig fényes fekete marad. Ez történik a finomabb fajtákkal.

Közönségesebb fajok, melyekben az erősebb, illetőleg tisztább fekete szín nincs meg, feketére festetnek s müuton fényesítetnek.

A perzsiar bőrök kikészítésére Lipszében s Bécsben, raczkabőrök kikészítésére pedig

Brassóban vannak a legközelebbi nagyobb ipartelepek.

A perzsiai bőrökre legnagyobb vásárok Lipcsében, husvét és Szt-Mihálynapkor; Nischni-Novgorodban Oroszországban pedig, július s augusztus hónapokban tartatik.

Eredeti kikészített bőrök ára kötegenként (10 drb), minőség szerint 200—250 koronáig terjed.

Említést kell tennem még azon elterjedt híresztelésekről is, melyek szerint a legértékesebb báránybőröket nagyobb számban akként nyerik, hogy az anyákat közvetlenül ellés előtt levágják.

Erre nézve kijelentem, hogy egy a boszniai kormány által Bokharába kiküldött állatorvos, mint egynehány szakkereskedőnk, mit sem tudnak arról, hogy az anyák levágását üzletszerűen, azon célból üznék valahol.

Ezen értékes bőrök tehát csakis véletlen esetek, mint az anyaállat elhullása, elvetélése folytán kerülnek forgalomba.

Itt tehát valószínűnek kell fogadnunk azon körülményt, hogy e hirt csak azért terjesztik, hogy vele az árakat szöktessék.

A anya testéből idő előtt, levágás, elhullás vagy elvetelés által kikerült bőrök nagyon szépek s jelenleg a legkeresettebbek, aminek magyarázata abban található, hogy a gyapju fűrtjei még alig göndörödtek s ebben az állapotban a jelenleg annyira kedvelt u. n. „moiré” vagyis hullámszerű felülettel is bírnak.

Felmerül már most azon fontos kérdés, vajjon ezen juhajtva, valamely hazai juhajtvaival, báránybőrrayerés céljából célszerűen keresztelhető-e s milyen sikerrel?

Részemről ezen kérdésre határozott választ merek adni, kiemelve, hogy a kövérfarku juhval való keresztelésre, egyes egyedül, egy a fehér, kiválóan pedig a fekete raczkajuh alkalmas és pedig biztos sikerrel s mivel a raczka-juh után eső báránnyok gyapju fűrtjei természetből fogva már kisebb-nagyobb mérvben göndörödtek s ezen tulajdonság az importálandó telivér kosok után még csak teljesebb leend, mint az Boszniában is bekövetkezett.

Czigája-juhok s fekete raczka-kosokkal végzett keresztelések eredményre nem vezettek, mivel az utódok gyapjufűrtjei egyáltalán nem göndörödtek.

Hogy a kövérfarku juh fekete színét is át fogja biztossággal örökíteni, az kétségtelen. Hiszen látjuk, hogyha fehér raczka-juhainkat valamirevaló, rendszeren Romániából szerzett fekete kossal kereszteljük, 90%-ban fekete báránnyok származnak, melyek bőrét így is szívesen fizeti a kereskedő 2 korona — 3 korona 50 fillérig — nyersen, kikészítve pedig ezen bőrökért 6—7 koronát is elérhetünk.

Ha már most fokozatosan elérhetjük azt, hogy majdnem tisztán fekete raczka anyákat párosíthatunk fekete importálandó kosokkal, úgy az eredmény feltűnően emelkedni fog. S egyszerűen azért, hogy raczka anyáinkra egy eredeti fekete kóst bocsátunk, bőrünkint *minimumban* számítva 2 korona, de bátran 3 korona áremelkedést irányozhatunk elő.

Vegyük azonkívül számításba, hogy a tenyésztésre visszatartandó félvérkeresztelésű anyák már vérben mennyire emelkednek s az ezek után származó báránnyok bőre már ismét értékesebb árut fog szolgáltatni s így amint halad a tenyészanyag tökéletesedése, úgy emelkedik a kereskedelembe kerülő báránybőrök értéke is.

Egy importált, fiatal, erőteljes telivér kóst, tekintettel az importálás költséges voltára, minél kiméletesebben, de amellet lehetőleg minél teljesebben fogunk kihasználni. Erre nézve a leghelyesebb leend a kossal *kézből párosítást* üzni. Ebben az esetben ugyanis minden aggodalom nélkül egy kosra 70—80 darab anyát számíthatunk.

Ha már most évente csupán 70 darab utódot, a származott báránnyok darabja után

pedig a bőr értékének emelkedésétől csak 2 korona 50 fillért számítunk, úgy évente egy darab importált kos után 175 korona többletet veszünk be. Számítsuk már most az importálandó apaállatok árát átlagban — magasan — háromszáz (300) koronával, amely összeg — a boszniai importált véve alapul — biztosan amazoknál tökéletesebb, szuperelite tenyész apaállatokat szerezhetünk be, úgy az importált apaállatok két év alatt már ki fogják magukat fizetni.

A fenti bőrárakat mint jeleztem, *minimumoknak* tekintem. Amennyiben azok emelkednek, feljebb száll a tiszta haszon is.

A kövérfarku juh tiszta vérben való tenyésztesése céljából továbbá szükség leend eredeti telivér anyajuhok importálása is. Az anyajuhok árát, az összes költségekkel együtt darabonként 100 koronával számíthatjuk.

Közgazdaságilag is megbecsülhetlen vivmány volna a kövérfarku juh importálása. Importálása által mezőgazdaságunk azon kellemes helyzetbe juthatna, hogy évente tekintélyes nyersanyagot szolgáltatna hazai szücsiparunknak; ezen juh tenyésztése által megmeneténk az országot attól, hogy báránybőrökért évente — dacára, hogy a szükséglet folyton nagyobbodik — még nagyobb összegeket a külföldre kibocsásson.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A marhahizlalás teoriája praktikus szempontból.

I.

E rovatban már megemlékeztünk arról, hogy legújabbban fölöslegesnek kezdik tartani a kifejődött állatok hizlalásánál a bőséges fehérjetartalmú s hogy a hizlalás emiatt a jövőben sokkal olcsóbbá fog válni. Ezt az új irányt Kellner, a mőkerni kísérleti állomás főnöke alapította meg, ki évekig tanulmányozva a hizlalást és más hasonlirányú kérdéseket, 1895—1899. években eszközölt kísérleteiről egy 474 oldalra terjedő jelentést*) bocsájtott most közre, mely annyi tanulságos és gyakorlati szempontból is főlőtte fontos dolgot tartalmaz, hogy célszerűnek véljük, ha rovatunk is megemlékezik a jelentés tartalmáról, mely pedig a következőkbe vonható össze:

A heverő állatnak bizonyos mennyiségű emészthető szervesanyagra (fehérje, zsír és szénhidrátra) van szüksége, hogy súlyát változtatlanul föntartsa. E mennyiség azonban bizonyos átlagos élősúlyt, mondjuk 1000 kg.-ot alapul véve, nem minden állatnál egyenlő, vagyis nem minden 1000 kg. élősúlyal bíró állat kíván ugyanannyi tápanyagot, hogy élősúlyát változtatlanul föntartsa, hanem az egyik kevesebbet, a másik pedig többet kíván e célra. Ugyanis az élősúlynak változtatlanul való föntartására szükségelt emészthető szervesanyag mennyisége főleg 4 tényezőtől függ, u. m. 1. az állat tartózkodási helyének hőmérsékletétől, 2. a testnagyságtól, 3. a tápláltsági állapottól és 4. az individualitástól.

Az első helyen említett tényezővel nem szándékozunk itt foglalkozni, mert a mőkerni kísérletek eredményei oly állatokkal értek el, melyek 15—17, átlag 16° C. meleg helyen (istállóban, vagy respirálókészülékben) tartottak. Annyi azonban ismeretes, hogy hidegebb helyen nagyobb az állat tápanyagszükséglete, mint melegebb helyen s így az alább közlendő adatok csak akkor volnának a hidegebb helyen tartott állatra alkalmazhatók, ha azokat növelve gondoljuk.

*) Untersuchungen über den Stoff- und Energie-Umsatz des erwachsenen Rindes bei Erhaltungs- und Produktionsfutter, ausgeführt in den Jahren 1895—1899. an der kgl. landw. Versuchs-Station zu Mökern.

Attérve a testnagyságra (élősúlyra), e mennyiben befolyásolja a tápanyagszükségletet, a mennyiben a kisebb állatnak nagyobb a testfelülete, minélfogva több meleget is veszít ki-sugárzás és bőrpárolás által, ami a tápanyagszükségletet növeli. Kellner szerint a változatlan súlyban tartott állatok tápanyagszükséglete következőkép függ a testnagyságtól:

Élősúly kg.	Tápszükséglet %
450	100
500	96.5
550	93.5
600	90.8
650	88.4
700	86.4
750	84.3
800	82.6

E számok szerint tehát a 800 kg. élősúlyal bíró állat 1000 kg. élősúlyra vonatkoztatva 17.4% al kevesebb emészthető szervesanyagot kíván, mint a 450 kg. élősúlyal bíró, hogy súlyát változtatlanul föntarthassa; de külön hangsúlyozzuk, hogy ez tisztán csak a föntartó takarmányra és nem arra a fölöslegre is vonatkozik, a melylyel az állat gyarapodni képes. G. Kühn és később Kellner is különben azt találták, hogy a hosszabb ideig tisztán csak középminőségi rétszénával tartott 620—630 kg. élősúlyal bíró ökör 1000 kg. élősúlyra számítva 0.7 kg. emészthető nitrogéntartalmu és 6.6 kg. emészthető nitrogénmentes anyagot kíván naponta, hogy megélhessen, sőt ezzel már némi fölösleget is kap, mely elég nagy arra, hogy a szőr, szarv, köröm stb. növekedése, mi tudvalevőleg folyton tart, fönn ne akadjon.

A tápláltsági állapot, vagyis az, hogy sovány vagy kövér-e az állat, még nagyobb befolyással van a tápanyagszükségletre és pedig főleg azért, mert az állati test szárazanyag-tartalma tápláltsági állapotától függ, a mennyiben ugyanis a kövér állat kevesebb vizet tartalmaz mint a sovány. Ugyanis a nagyon sovány állat 6.5% vizet, az igen kövér pedig gyakran csak 4.5% vizet tartalmaz s így 1000 kilogramm élősúlyra számítva előbbiben 350, utóbbiban pedig 550 kilogramm szárazanyag foglaltatik; miután pedig az állati szövetek annál több szervesanyagot (fehérjét és zsirt) bontanak szét, minél több szervesanyagot (fehérjét és zsirt) tartalmaznak, annálfogva a kövér testnek több em. szervesanyagra van szüksége, hogy szövetjeit, illetőleg élősúlyát változtatlanul föntarthassa, mint a soványnak. Kellner vizsgálatai szerint a hizlalt állatokkal 1000 kg. élősúlyra mintegy 25% al több em. szervesanyagot kell etetnünk, ha testüket egyensúlyban akarjuk tartani, vagyis miután a 620—630 kg. élősúlyal bíró sovány állat számára 1000 kg. élősúlyra számítva 0.7 kg. em. nitrogéntartalmu és 6.6 kg. em. nitrogénmentes anyagnak etetését mondtuk szükségesnek, az ugyancsak 620—630 kg. élősúlyal bíró hizlalt állattal 1000 kg. élősúlyra számítva mintegy 0.9 kg. em. nitrogéntartalmu, és 8.2 kg. em. nitrogénmentes anyagnak az etetése válik szükségessé. Ez egyik oka annak, hogy a hizóállat ugyanannyi takarmány után később már nem képes annyit gyarapodni, mint eleintén.

Kellner ezen kísérleti eredménye igen nagy gyakorlati jelentőséggel bír, és pedig azzal, hogy kedvezőtlen piaci konjunkturák alkalmával, vagy ha a kihizlalt állatokat bármű ok miatt nem adhatjuk azonnal el, aránylag kevés takarmánnyal úgy tudjuk őket jobb idők beálltáig eltartani, hogy súlyban ne apadjanak, amit legjobban azzal érünk el, ha az állatokat kifogástalan réti szénára fogjuk. Kifogástalannak azért kell ilyenkor a réti szénának lenni, mert a kihizlalt állatok tudvalevőleg csekély étvágygyal bírnak, és különben is nagy igényeket támasztanak a takarmány iránt. Magától érthető, hogy a hizlaltakarmányról a szénára vagy más szűkebben kimért takarmányra való átmenetet fokozatosan kell eszközölni. Fehérjében gazdag takarmányt nem szükséges, sőt

nem is czélszerű a mintegy raktározandó állatokkal etetni, részint mert a kihizlalt állatok aránylag sok körzeti fehérjével rendelkeznek, részint pedig mert a fölöslegben etetett takarmányfehérje fokozná a körzeti fehérje szétbontását. Kellner úgy véli, hogy a kérdéses esetben ne legyen az össztakarmány táparánya 1:9nél alacsonyabb.

Eddig csak az élősulynak változatlanul való főtartásával foglalkoztunk, de nézzük most a súlygyarapodásra vonatkozó megfigyeléseket is, mit Kellner és segédei különféle tápanyag- és takarmányfélékkel tanulmányoztak, nevezetesen keményítővel, sikkrel, olajjal, nyersrosttal, szénával, szalmával és melaszszéval. A tanulmányozás úgy történt, hogy a kísérleti állatok bizonyos alaptakarmányt kapva, annak hatását állapították meg s most a ki-próbálandó tápanyagot vagy takarmányt is etetve, megfigyelték, hogy ez mennyire fokozza az alaptakarmány táphatását.

Utóbbi azonban nem egyszerűen mázslás útján, hanem az állat összes bevételei s kiadásainak tekintetbevételével lett megállapítva; ugyanis pontosan meg lett határozva, hogy a takarmánnyal és ivóvízzel mit kapott az állat és hogy a szilárd és hig ürületek, a bélgázok és a tüdő- és bőrlégzés által mit távolított el; a kettő közötti különbséget tehát a testben visszatartott, vagyis hus- és zsir-képzésre fordított anyagok mennyiségét jelentette.

Ezen a legnagyobb precizitással és kalorimetrikai alapon eszközölt kísérletek mindegyikét két fontos eredményre vezettek és pedig:

1. arra, hogy az állat a főtartótakarmányon fölül etett fölösleget nem képes kizárólag termelésre fordítani, hanem, hogy annak jelentékeny részét szétbontja, amennyiben ugyanis a gazdagabban táplált állat ugyanolyan meleg helyen tartva is sokkal több meleget termel és több meleget sugároz ki, mint a szegényebben táplált. Míg tehát a főtartó takarmány a hőtermelést és hővesztést illetőleg bizonyos takarékosságra kényszeríti az állatot, addig a pazaron tartott állat pazaron jár el a hőtermeléssel és a hővesztéssel is.

2. A második fontos tapasztalat pedig az, hogy az állat a főtartótakarmányon fölül nyújtottból, vagyis a termelőtakarmányból körülbelül ugyanannyi százalékot bont szét és ugyanannyi százalékot fordít termelésre, bármekkora fölösleget kapjon is. Így pl. egy kutya, melynek főtartó huselesége előbb pontosan lett megállapítva, változó mennyiségű husfölösleget kapott s ebből:

55% husfölöslegnél 63.9%-ot,
131% " " " 65.1%-ot

fordított termelésre, a többi pedig szétbontotta; a kutya tehát mindkét esetben megközelítőleg ugyanolyan arányban fordította a husfölösleget szétbontásra (hőtermelésre), valamint saját testének gyarapítására.

Ökrökkel tett kísérletek is hasonló eredményeztek, amennyiben ugyanis a kísérleti ökrök változó mennyiségű keményítőfölösleget kapva, abból darabonként

2 kg. fölöslegnél 48%-ot,
3.5 " " " 46.8%-ot

fordítottak termelésre, midőn pedig sikkfölsleget kaptak, abból

0.68 kg. fölöslegnél 45.1%-ot,
1.36 " " " 47.8%-ot

fordítottak termelésre.

Ezt tudva, nagyon egyszerű számítással dönthetjük el, hogy a hízóállattal kisebb, vagy nagyobb tápanyagfölösleget czélszerű-e etetni, számításunk pedig minden körülmények között a nagyobb fölösleg mellett fog dönteni. Tegyük pl. föl, hogy állatjaink pillanatnyi testállapotukhoz viszonyítva 1000 kg. élősulyra 8 kg. emészthető szervesanyagot kívánnak, hogy súlyukat változatlanul főtartathassák; továbbá tegyük föl azt is, hogy az ezenfölül etetett

emészthető szervesanyagból 45%-ot képesek termelésre fordítani, 55%-ot pedig szét kell bontaniok. Ha mi tehát összesen 15 kg. emészthető szervesanyagot, vagyis 7 kg. fölösleget etetünk, abból 3.13 kg., tehát az összes (főtartó + termelő) szervesanyag 21% a fordítható termelésre, míg ha 20 kg. emészthető szervesanyagot, vagyis 12 kg. fölösleget etetünk, abból 8.40 kg., vagyis az összes szervesanyag 42%-a fordítható termelésre. Előbbi esetben tehát 3/4-annyi emészthető szervesanyaggal csak 1/2 akkora súlygyarapodást érünk el, mint utóbbi esetben. Eszerint tehát nagyon hibáztatjuk azt a hizlaltat, mely aránylag kevés tápanyagnak az adagolására van alapítva, mert itt keveset takarít meg az állat testsúlyának gyarapítására, mi miatt alig tudja a főtartó takarmány költségeit megtéríteni.

Kellner most annak a tanulmányozására tért át, hogy minő befolyással van a súlygyarapodásra az, ha a takarmány fehérjét vagy szénhidrátjait egyoldaluan növeljük, vagyis ha a hizlálásnál nagyon szűk, vagy ellenkezőleg, ha nagyon bő táparányt alkalmazunk. Ebben az irányban különben előbb már G. Kühn is kísérletezett, ki 6 db. marhát két egyenlő csoportra osztva az alaptakarmányon kívül az egyik csoporttal sikkert, a másikkal keményítőt etetett s ki 1000 kg. élősulyra átszámítva a következő eredményhez jutott:

alaptakarmány		
	+ sikkér	+ keményítő
megemésztett szervesanyag	31.04 kg.	30.52 kg.
táparány	1:4.5-7.2	1:14-17.4
lerakott zsir	2.049 kg.	2.138 kg.
lerakott hus	0.311 "	0.277 "
zsir + hus együtt	2.360 "	2.415 "

E számok mellett tanuskodnak, hogy a súlygyarapodás nem annyira a takarmány táparányától, mint inkább az állatok által megemésztett szervesanyag mennyiségétől függ.

Kellner 2 drb. ökrrel megismétezte ezt a kísérletet, de úgy, hogy az egyik ökrnél eleintén sikkert szűkített táparányt alkalmazva, azt később a sikkér megkevesbitése s keményítőnek hozzáadása által bővítette, a másikkal pedig megfordítva az eleintén keményítőt bővített táparányt később a keményítő megkevesbitése s sikkérnek hozzáadása által szűkítette. E kísérlet eredménye pedig az volt, hogy az állatok a főtartó takarmányon fölül fogyasztott ugynevezett termőtakarmány minden kg. emészthető szervesanyaga után termeltek:

	hus és zsirt	csak zsirt
	gramm	
1:4 táparány mellett	219.7	202.4
1:10-11 " " "	217.1	202.3
1:16 " " "	224.2	216.6

A fölöslegben etetett szénhidrát tehát ennél a kísérletnél is ép oly hatásosnak mutatkozott, mint a fölöslegben etetett fehérje, azzal az eltéréssel, hogy a fehérjedusabb takarmány valamivel több hust, de kevesebb zsirt, a szénhidrátus takarmány pedig valamivel több zsirt, de kevesebb hust eredményezett. Miután azonban a kifejlődött állat hizlálásánál minden körülmények között csak kevés hus képződik, semmi okunk sincs a szűk táparánnyal együtt járó nagyobb husszaparatot a hasonlíthatatlanul drágább fehérje segélyével forszirozni.

A következő kísérlet, mely a takarmányzsir hizláló hatásának kiderítésével foglalkozott, következőképp eszközöltetett. Két kifejlődött ökr eleintén csak alaptakarmányt, később alaptakarmányt és keményítőt kapott, most pedig a keményítőt földididolajjal s végre a földididolajat sikkrel helyettesítették; e kísérlet eredményeképp pedig azt állapította meg Kellner, hogy a keményítő és zsir hizláló hatásának viszonya 1:2.14 volt, hogy 1 rész zsir akkora súlygyarapodást eredményezett, mint 2.14 r. keményítő, míg a sikkér valamivel csekélyebb hizlálhatást fejtett ki, mint a keményítő. Ugyanis a főtartó takar-

mányon fölül etetett tápanyagok közül eredményeztek:

1 kg. keményítő	215.8 gm.	hus és zsirt
1 " földididolaj	462.4 " " "	" " "
1 " sikkér	170.9 " " "	" " "

Cselkó István.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Védőojtás a száj- és körömfájás ellen.

A száj- és körömfájásnak Németországban évek óta nagymérvű elterjedése arra készítette a német kormányt, hogy szakemberekből álló külön bizottságot bizzon meg a betegség okának és az ellene való védekezés módjainak tanulmányozására. A gazdagon felszerelt berlini járványtani intézetben és a német császári egészségügyi hivatalban ennek folytán széles alapon megindult vizsgálatok eredményeiről lapunk ezen a helyen már két ízben beszámolt. (Köztelek 1898. évf. 91. sz. és 1899. évf. 8. sz.) Ezek az eredmények mindaddig nem elégitették ki a várakozást. A vizsgálatok ugyanis fontos adatokat szolgáltatnak ugyan a betegség fellépése, illetőleg a fertőzés módjainak ismeretéhez, a bántalom ragályának élet-tani tulajdonságai felől is értékes felvilágosításokkal szolgálnak, magát a ragályt azonban a legszorgosabb kutatás dacára sem sikerült felfedezni. Mafelől az alkalmas védőojtási eljárás sikeréhez fűzött remények sem váltak be, mert a vizsgálatok eredményeképpen forgalomba hozott „seraphthinrol” csakhamar kiderült, hogy ez az ojtóanyag egyfelől nem immunizálja kellőképpen a beojtott állatokat, másfelől pedig némelykor súlyosan megbetegíti azokat. Tényleg ezt az ojtási methodust a több helyen konstatált balsikerek folytán csakhamar teljesen abban hagyták.

Most Löffler, greifswaldi tanár, aki annak idején a seraphthint előállította és ajánlotta és aki idevonatkozó vizsgálatait tovább folytatta, Uhlenkuth munkatársával vizsgálatainak újabb eredményéről számol be és új ojtási módszert ajánl (Centralblatt für Bakteriologie, XXIX k. 1. sz.)

Mindenekelőtt megállapította, hogy a száj- és körömfájás folyamán a szájban fejlődő hólyagok nyirokja, mely kétségtelenül tartalmazza a betegséget okozó ragályanyagot, megbetegíti a malaczkot olyannyira, hogy 1/10-1/50 kem. savó befecskendezése után pár nap alatt szivhűdés következtében elhullnak. Ez az erős reakció, mely a nyirok befecskendezésére bekövetkezik, lehetővé teszi a nyiroknak esetenként változó erősségét pontosan megmérni, illetőleg megállapítani azt, hogy bizonyos nyirokból mennyi az a legkisebb mennyiség, mely bizonyos súlyú malaczkot megölni képes. Ez a mennyiség képezi azt az egységet, melyhez valamely védőanyag hatóképességét viszonyítani lehet.

Korábbi kísérletek megállapították azt, hogy virulens, erős hatású nyiroknak fokozódó adagokban (10, 20, 30, egészen 100 kem.) való befecskendezésével szarva-marhát erősen immunizálni lehet és hogy az ilyen módon magas fokra mesterségesen immunizált állatok vérsavója bizonyos mennyiségű fertőző nyirokot hatástalanná tenni képes. Olyan meunységű nyirok ugyanis, mely magában befecskendezve valamely állatot biztosan megbetegít, megfelelő mennyiségű vérsavóval keverve már nem fejti ki megbetegítő hatását.

Malaczkokon végzett kísérletekkel meg lehet pontosan állapítani, hogy mennyi az a vérsavó, mely a malaczkra halálos nyirokadagot hatástalanná teszi és ugyanez a vérsavó-mennyiség a természetes fertőzés ellen is védelmet nyújt, mert a vérsavóval ilyen módon

kezelt egészséges állatok betegek közé állítva nem betegednek meg és a vérsavónak ez a védő hatása más állatfajoknál is érvényesül.

A kísérletek megállapították, hogy a mesterségesen magas fokra immunizált szarvasmarha vérsavójából malacoknál 0.1 kcm. szükséges egy kiló testsúlyra számítva, hogy ez állatokat három hétre immunizálja, míg 0.2—0.5 kcm. egy kiló testsúlyra 4—8 hétig tartó védelmet nyújt.

Kérdés már most, hogy ez az eljárás, a vérsavóval való ojtás, mennyiben értékesíthető a gyakorlatban?

Ámbar, mint említettük, a vérsavó a szarvasmarhánál is kifejti a védő hatását, ezeknél az állatoknál az eljárás alig vehető igénybe. Szarvasmarhánál ugyanis 0.4 kcm. vérsavó, egy kiló testsúlyra számítva, nyújt hatékony védelmet, 600 kiló súlyú szarvasmarhának tehát az eddig elért legerősebb hatású savóból 240 kcm.-t kellene a bőr alá fecskendezni, hogy az ojtás eredményes legyen. Ez rendkívül nagy mennyiség, melynek előállításai költsége igen magas, a mihez még hozzájárul az a körülmény, hogy az ily módon létesített immunitás csak körülbelül 14 napig tart.

Valamivel kedvezőbben áll a dolog a sertésekre és a juhokra nézve, a mely állatok, a mellett, hogy kisebbek, kevésbé fogékonyak is a betegség iránt. Itt fiatal állatoknál 0.3—0.5 kcm., idősebbeknél 0.1—0.2 kcm. vérsavó a megfelelő adag egy kiló testsúlyra számítva, vagyis malacoknak és bárányoknak rendszerint 5 kcm., éveseknek 10 kcm., időseknek 10—20 kcm. vérsavót kell a bőr alá fecskendezni.

A megfelelően hatásosnak előzetesen megállapított vérsavóval egy gazdaságban juhokon, egyben pedig sertéseken végeztek nagyobb szabású ojtási kísérletet, néhány nappal a járvány kitörése után. Mindkét helyen az eredmény az volt, hogy a még egészségesen beoltott állatok továbbra is egészségesek maradtak, ellenben az ojtatlanul hagyott állatok mind megbetegedtek.

A kísérleteknek ezen igen kedvező eredménye folytán a höchsti festékgár (Meister Lucius & Brüning), mely más ojtóanyagok előállításával is már évek óta foglalkozik, a szájszél- és körmefájás elleni ojtóanyagot, az immunizáló vérsavót, újabb nagyban előállítja és az tőle beszerezhető. Az itt előállított vérsavót tisztaságára és hatékonyságára nézve szétküldése előtt a frankfurti állami kísérleti kórtani intézet megvizsgálja és forgalomba csak az a savó kerül, melyből 0.3 kcm. egy kiló testsúlyra számítva, 4—5 hetes malacot a reá nézve halálos nyirokag megbetegítő hatása ellen megvédi.

Mint ezekből látható, hogy az ojtási eljárás tényleg alkalmasnak látszik arra, hogy sertéseket és juhokat a természetes fertőzés ellen megvédjön; mindazonáltal az új módszer a gyakorlatban csak korlátolt alkalmazásra számíthat. Eltekintve attól, hogy az ojtóanyag ára a költséges előállítás folytán előreláthatólag magas lesz, nagyon számba jön az a körülmény, hogy a vele létesített immunitás, mint minden, vérsavóval létesített immunitás csak rövid ideig, körülbelül egy hónapig tart (u. n. passzív immunitás). Ennélfogva csakis arra való, hogy már fertőzött juh- és sertés-állományokban a járvány további terjedését megakassza, vagy pedig közvetlenül veszélyeztetett állományokat pár heti időre a befertőztetéstől megóvjon, ellenben épen nem alkalmas tartós immunitás létesítésére. Mindenesetre azonban be kell várnunk, hogy a jelzett korlátozások között is mennyire fog a gyakorlatban beválni.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét arra, hogy több kérdésre a szerkesztői üzenetek között válaszoltunk.

84. kérdés. 1900 évi november hó utója óta 36 darab magyar tehénből álló állományunkból 16 vetélt el. A tehének elég meleg, náddal fedett tiszta istállóban kötve telelnek. Jó kondícióban vannak. Takarmányukat jó minőségű tengeriszár; luczerna szénával össze-rakott árpa- és zabszalma szecska; árpa és zabtörök és polyva; továbbá fejenként és naponként 1 kg. buzakorpa képezi. Kútvizet isznak, de az a legnagyobb hidegben sem hűlt le annyira, hogy a bajt az okozhatta volna. Mindjárt a vetélés kezdetén orvosi kezelést alá vétettük őket. Állatorvosunk a még vemhes tehének nemzőszerzeit külsőleg 2%-os Creolin-oldattal mosatta le, továbbá darabonként 20 gramm 2%-os karbol-oldatot fecskendett a nyakok a bőr alá hetenként. Az istállót kitisztítottam és annak földjét szintén kreolin-fertőtlenítettem. Ezen eljárás azonban mindeztől nem vezetett sikerre.

Négy nappal ezelőtt a még vemhes tehénket egészen más határrészben fekvő birtokunkra hajtattam s ott gondosan fertőtlenített istállóba költtettem. Más cselédek gondozására bízam őket. Daczára ennek, a vetélés még mindig tart közöttük.

Kérdem, hogy e baj mitől keletkezett és hogy mivel lehetne megszüntetni; továbbá azt is, hogy ha a vetélés járványos, akkor a már egyszer elvetélt tehénket és az eddigi tenyész-bikát tanácsos-e továbbra is a tenyészetben meghagyni?

85. kérdés. Mintegy 5—6 métermázsza vereslóhere magot, arankasztán tisztított és arankamentességének megállapítása után, ólomzárólatni óhajtván, kérem tudomásomra hozni: hogy a lóheremag hová küldendő? Kassán a gazd. tanintézetnél, vagy a m.-óvári növénykísérleti állomásnál? vagy Budapesten, hol másutt? tudnám fentebbi czélmotat elérni? És mi az eljárás díja métermázsanként?

86. kérdés. Lehet e répa nélkül sovány kimustrált fehér ökröket kihizlalni? És pedig úgy számítom, hogy február-május közepéig szecskaival (lóher és árpaszalma), kukorica-dara, korpá, repcepogácsával és májstól zöldtakarmányon dara, korpá és pogácsával, mindaddig, míg az ökrök jó középminőségig ki nem hiznak.

Mi lenne ez esetben a takarmányösszeállítás?

87. kérdés. Hároméves nyugati marhát hizlalok. Az állatok ötödik hónapja hiznak s átlag 630 kg. súlyúak. A takarmányösszeállítás a következő:

Darabonként és naponként kapnak 2 kg. árpadarát, 3¹/₂ kg. tengeridarát, 35 kg. takarmányrépát, 5 kg. jó minőségű luczernaszecska, 2 kg. zabosbükkyönt szecska és 5 kg. jó minőségű réti gyepszénát. Helyes e az összeállítás?

88. kérdés. Kukorica-moly (Botys unibilalis) által a tavalyi tengeriben okozott kárt, a község előjáróságánál 1883. évi XLIV. t.-cz, 49. §-a alapján adóelengedmény miatt mult nyáron bejelentettük. Két év előtt ez okból adóelengedményben részesültünk, de most, daczára annak, hogy az 1900-ik évben a kár szintén nagy volt, mit a hivatalos kárbecslők bebizonyítottak, a pénzügyigazgatóság az adóelengedményt megtagadja. Szándékunk a megye közigazgatási bizottságához, ha ez nem használ, a közigazgatási bírósághoz felebbezni. Adott esetben vajjon milyen eredménye volt az ilyen felebbezésnek, milyen végzést hozott a közigazgatási bíróság?

89. kérdés. Kérem szépen velem tudatni, hogy melyik békésmegyei vagy egyéb uradalomnál lehet özbakot, élőt beszerezni? K. A.

90. kérdés. Luczernásomból átadtam egy barátomnak 3 kat. holdat zöld etetésre. A luczerna szép s bujatermésű volt, az illető azonban csak kétszer kaszálta, mert mindkét-szer elkéssetten vágta. Miután az árban nem bírnak megegyezni, kérem szives értesítését, hogy milyen árban állapodjunk meg mindkét-tőnk érdekének figyelembe vételével? Cs. Gy.

91. kérdés. Magánfél részére leölt állapotban egy szopós borjut óhajtottam szállítani Budapestre, de annak továbbítását, illetve felvételét az állomásfőnök megtagadta, mivel az egészséges állapotot igazoló állatorvosi bizonylat hiányzott. Az állatorvost a legközelebbi, körülbelül 15 kilométernyire fekvő városból meghívtam a hus vizsgálata megejtése végett, de az illető a bizonyítvány kiállítását megtagadta, mivel a borju nem lett élő állapotban is bemutatva. Bár az állatorvos vizsgálatot nem teljesített, mégis a következő számlát nyújtotta át:

Fuvar és napidíj	4.30 kor.
Munkadíj	2.—
Osszesen	6.30 kor.

Kérek szives felvilágosítást, hogy helyesen járt-e el az állatorvos, miután a borju nem közfogyasztásra lett szána, hanem magán egyén saját fogyasztására s jogosan számított-e fel 6 korona 30 fillér költséget? A borju egy teljesebb zárt ladába volt csomagolva.

92. kérdés. Ezelőtt három hónappal egyik tehénem elvetélt. (5. hónapban) Látszólag egészsége nem szenvedett, sőt tejhozama szaporodott. 21-ik napra felvette a bikát, de azóta pontosan minden 21-ik napon ismét folytat s fel is veszi a bikát.

Továbbá épigy minden 21-ik napon egy 1 és fél éves igen fejlett üszöm szinte folytat s fel is vette már háromszor a bikát s most ismét folytat. Mindkét állatnál megkísérlettük idősebb vagy fiatal bikával, egy vagy több ugrással hágtatni; de mind hasztalannak mutatkozott. Mit tevé legyek s mi lehet ezen esetnek az oka?

93. kérdés. Tarka tinókat hizlalok, melyeket mult év márczius havában antrax ellen beoltattam, és október utolsó napjaiban ismét beoltattam. Január 6-án mégis elpusztult egy darab, s a boncolást végző állatorvos a leghevenyebb antraxot konstátálta. Kérdem, hogy az egy éven belül kétszer, különös gonddal beoltott állat megkaphatja-e azon betegséget, s ha nem, mi lehet az oka hogy a baj kikerülhető nem volt.

94. kérdés. A gyakorlati életben a tűzifa adás-vevésnél mit értünk 1 köbméter alatt? Az én felfogásom szerint a máglyába rakott fából 1 m. hosszú, 1 m. széles és 1 m. magas tömeg nem tesz 1 köbméter fát, mert köbméter csak akkor volna, ha azon tömeg egy darab-ból állana, de miután az egyes hasabok között kisebb-nagyobb hézagok maradnak, szükséges ezek pótlására a mért magasabbra rakni, ha azt akarjuk, hogy a tömeg megfelelően 1 köbméternek.

95. kérdés. Mit tartalmaz a faszénégetők szénpora? Réteim közelében nagyszabású faszéntelepek porát érdemes-e a rétekre fuvaroztatni?

96. kérdés. 200 darab cigája-juhából álló nyájam február 1-től elleni kezd; szeretném úgy a bárányaimat, mint a juhaimat jó kondícióban tartani és a bárányokat haszonnal értékesíteni. Kérdem, milyen arányú takarmányozást alkalmazzak, hogy a kitűzött czélmotat elérhessem? Rendelkezésemre áll jó minőségű oldali széna, tengeridara és árpa-szalma.

97. kérdés. Ha más vidékről akarok nap-szamosokat hoztatni, hova kell fordulnom, hogy azok olcsóbb vasuti költséggel jöhessenek és mennyi kedvezményben részesülnek.

98. kérdés. Kérem t. gazdafiarsaimat, sziveskedjenek velem közölni, mit szokás fizetni 2 méter vagy 6 láb hosszú hasított akácfa-karok elkészítéséért egyenkint? D. F.

Felelet.

Járványos elvetelés. (Felelet a 84. kérdésre.) Az a körülmény, hogy 36 tehen közül alig három hónap alatt 18 db elvetelt, már magában véve arra a következtetésre jogosít, hogy az elvetelés járványos, vagyis ragályozásból ered. Magyar fajta szarvasmarhák között a járványos elvetelés ritkán ugyan, de tényleg előfordul és Magyarországon is már több ízben észlelték.

A betegség ellen való védekezés és annak elfojtása közben szem előtt kell tartani azt a tényt, hogy az elvetelés azért áll be, mert a ragály a tehen nemzörészeibe, nevezetesen a méhbe kívülről bekerült; továbbá azt, hogy mindaz, ami az elvetelt tehen nemzörészeiből kijut, tehát a magzatvíz, a magzat, a burkok és bárminő kifolyás, nagymennyiségben tartalmazza a ragályt. A fertőzést azután közvetíthetik személyek (főleg ezek kezei) és tárgyak, akik, illetőleg amelyek az említett anyagokkal beszennyeződtek; leggyakoribb közvetítője azonban a fertőzésnek a bika, mert ha ez valamely, egyszer már elvetelt tehenet meglát, akkor a ragály a himesszőjéhez tapad és azt azután a következő fedezéskor az egészséges tehen nemzörészeibe viszi be.

A védekezés közben tehát legnagyobb gondot kell fordítani arra, hogy a bika a bajt ne terjeszsze; ebből a célból gondoskodni kell arról, hogy a bika olyan teheneket, melyek nemrég elvetéltek és teljesen meg nem gyógyítottak, egyáltalában ne fedezzen, vagy ha ez el nem kerülhető, valamint mindig olyankor, midőn a baj már valamely állományban fellépett, minden fedezés után meg kell mosni a bika himesszőjét vagy kiöblíteni a tasakját tiszta langyos vízzel vagy még helyesebben 2%-os kreolin-oldattal. (Magyar bika-nál ez persze nagy nehézséggel jár, de keresztülvihető.)

Másfelől a már elvetelt teheneket gondosan el kell különíteni a többiektől, ez utóbbiakat pedig lehetőleg legnagyobb gondal tisztán tartott helyen tartani. Magyar marhát célszerűbb a szabadban, mint jól nem fertőtleníthető istállóban tartani. Az elkülönítés végrehajtása után mindig meg szokott történni, hogy az elkülönítéskor már vemhes tehenek között még pár esetben beáll az elvetelés. Amely tehenek ugyanis az elkülönítés előtt már be voltak fertőzve, azok természetesen előbb-utóbb el fognak vetelni, mert ezt megakadályozni semmiképen sem lehet. De éppen azért, mert ezzel az eshetőséggel már eleve számolni kell, gondoskodni kell egyúttal arról is, hogy a netalán még bekövetkező elvetelés ne okozzon nagyobb bajt, vagyis ne terjeszsze a ragályt. Ebből a célból elkülönített egészséges állatokat gondozó egyének utasítandók, hogy tartsák folyton szemmel állataikat s amennyiben valamelyiken közülök a készülő elvetelés jeleit vennék észre, távolítsák el ezt azonnal a többiek közül és állítsák külön helyre, hogy a nemzörészekből kikerülő ragályozó anyagok ne szennyezék az istálló talaját. Az összes anyagokat (magzat, burkok stb.) gondosan összegyűjtve legcélszerűbb elégetni, vagy legalább igen mélyen elásni, az elvetelés körül foglalkozó egyének pedig gondosan tisztítsák meg főleg a kezeiket és a csizmáikat.

Az elvetelt teheneket elkülönített helyen külön egyének gondozása alatt kell kezelni. A kezelés abban áll, hogy irrigátor segélyével (tölcsér és erre erősített gumicső) az elvetelés után tíznegy napon keresztül, de mindenestre addig, míg a nemzörészekből minden kifolyás több nap óta teljesen meg nem szűnt, fertőtlenítő folyadékot öntenek a méh belsejébe.

A gummicsövet tehát a méh száján és nyakán keresztül a méh belsejébe kell vezetni és azután önteni be a folyadékot. A fertőtlenítő folyadék lehet 2%-os kreolin- vagy lysololdat, 1/100%-os (1:10,000) szublimát oldat, vagy más hasonló fertőtlenítő oldat.

Az ekképen kezelt és tökéletesen egészségeseknek mutatkozó teheneket a többiek közé lehet bocsátani, de tanácsos őket csak 2-3 hónap után bika alá eresztetni. A vemhes tehenek külső nemzörészeinek mosogatása, amennyiben a netalán odatapadt ragályt eltávolítja, előmozdíthatja a védekezés sikerét, ellenben a karbolsavbőrálá fecskendése, bár többen ajánlják, nézetünk szerint nincsenek befolyással a bántalomra.

A már elvetelt tehenek, az ajánlott kezelés után, tovább is használhatók tenyésztésre, sőt nem is ajánlatos őket kiselejtezni, mert kevésbé fogékonyak a baj iránt, mint olyanok, melyek még nem vetéltek el. Ugyanegy állat ismételt is elvetélhet ugyan, de ez általában ritka dolog, míg friss állatok a fertőzésnek kitéve igen könnyen vetélnek el. A bika, az ajánlott elővigyázat mellett, szintén meghagyható a tenyésztésben. A bajt egyébiránt mindenesetre valamely fertőzött állat, bika vagy tehen, hurcolta be az állományba, jövőben tehát ajánlatos lesz nagy elővigyazattal járni el új állatok beszerzése körül.

Az itt röviden vázolt eljárás, megfelelően végrehajtva, mindig eredményre vezet olyannyira, hogy netalán eredménytelenség esetén bizvást fel lehet teteleznii, hogy a végrehajtás közben valamely körülmény nem részesült a kellő figyelemben.

Herefele magvak arankamentesítése. (Felelet a 85. kérdésre.) A fővárosban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vállalta el a herefele magvak arankamentesítését és pedig 4 korona díjért mindegyiként. Ebbe már be van számítva a plompozás díja is, csupán a varratlan zsákok árát számítják fel, de azt is a beszerzési áron. A tisztítás után eleső rostosaját a beküldő szinten visszakapja, bár ez mar értéktelen.

Arankamentesítéssel foglalkozik továbbá Kassán egy magánvállalkozó, Kolozsvárott pedig az Erdélyi Gazdasági Egyesület. Mindkettő körülbeül olyan feleletek mellett, mint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

Bővebb felvilágosítást e két utóbbi intézmény felől Kassán az ottani magvizsgáló állomásnál, illetőleg Kolozsvárott az ottani gazdasági egyesületnél lehet szerezni.

Miután a megőzható arankamentesség a heremagvak árát tetemesen növeli, azért kívánatos volna, ha a gazdák mentől számosabban vennék igénybe az arankamentesítő intézeteket.

Igaz ugyan, hogy ezek az intézmények nem állanak semmi tekintetben sem az ottani magvizsgáló állomások felügyelete alatt, de azért az arankamentesítés mégis megbízható, mert a magvizsgáló állomások csakis teljes arankamentesség esetén látják el a zsákokat az arankamentességet bizonyító bárczákkal és ólomzárral.

Marhahizlalás száraztakarmánnyal. (Felelet a 86. sz. kérdésre.) Ha februártól kezdve a zöldtakarmányozás bekövetkeztéig tisztán csak száraztakarmánnyal rendelkezünk, akkor célszerű a bizó állatok számára mesterségesen vizenyős takarmányt készíteni, mi a száraztakarmány fő ölése, vagy deszkaládákban való füllesztése által érhető el. Ha tehát pl. Ventzki-féle gőzölőnk van, azzal készítünk vizenyős takarmányt, eltérő esetben pedig jól átnedvesítjük a szecskává vágott száraztakarmányt és az etetendő darával és korpával összekeverve, mintegy 1-5 méter mély deszkaládába tiporjuk és két napig fülledni hagyjuk; a szénának egy részét azonban mindkét esetben szárazon etetjük, a repcepogácsát pedig csak etetéhez hiutjuk a füllesztett takarmányra.

Ha azonban a füllesztéssel nem akarunk vesződni, akkor tisztán csak száraztakarmány-

nyal is megkezdhetjük a hizlalást, ámbar így kevésbé lesz az hatásos, mint midőn vizenyős-takarmányt is kapnak az állatok.

A kívánt akarmányozási receptét csak jóhiszeműen állíthatjuk össze, de azt nem tudjuk megítélni, hogy mennyire illeszthető takarmányviszonyai közé. 1000 kg. élősúlyra számíthatunk pl. 10 kg. lóherét, 10 kg. árpaszalmát, 5 kg. tengerit, 5 kg. búzakupát és 3 kg. repcepogácsát. Ebben van 281 kg. szárazanyag, 273 kg. fehérje, 080 kg. zsír, 1383 kg. szénhidrát, táparány 1:57. Összes em. szervesanyag 1736 kg., em. szervesanyag a szálastakarmányban 901 kg. Ezen összeállításból az tűnik ki, hogy azon esetben, ha semmiféle természetes vizenyős takarmányunk nincs, aránytalanul sok abrakot kell az állatokkal etetnünk, mert a száraztakarmánnyal eszközölt hizlalás csak akkor jár kellő eredményre, ha abrakkal, nem pedig szálastakarmánnyal helyettesítjük a vizenyős takarmányt. Ugyanis szálastakarmánnyal azért nem célszerű a helyettesítést eszközölni, mert a szálastakarmány em. fehérjeje, zsirja s szénhidrátja távolról sem oly hatásos a termelő takarmányban, mint a vizenyős- vagy abraktakarmány fehérjeje, zsirja s szénhidrátja, amit különben „A marhahizlalás theorijája praktikus szempontból” című közleményben már kifejtettünk. A jelen példában különben is már több szálastakarmányt vettünk számításba, mint kellene, mit részint azért tettünk, mert vén jármos-őrök hizlalá-áról van szó, részint mert a hizlalást nem akartuk túlságosan megdrágítani. A májusban zöldtakarmánnyal folytatandó hizlalásra vonatkozólag sziveskedjék a „Köztelek” 5. számának 59. sz. feleletét elolvasni.

Hizlalótakarmány fölülbírálása. (Felelet a 87. sz. kérdésre.) A négy hónap óta hizlalt 630 kg. átlagos súlyú 3 éves nyugati fajájú alpak takarmánya darabonként es naponta: 35 kg. takarmányrepa, 5 kg. luczerna, 2 kg. zabobükköny, 5 kg. rétiszena, 2 kg. árpadara és 35 kg. tengeridara; ebben pedig foglalkozik: 19 kg. szárazanyag, 172 kg. fehérje, 036 kg. zsír és 1112 kg. szénhidrát, táparány 0:70. Miután megkereső csak azt kérde, hogy helyesen hizlalt-e, mindenekelőtt azon szempontokat ohajtjuk megállapítani, melyek minket a hizlalótakarmány fölülbírálásánál vezérlenek. Ezeket illetőleg pedig ki kell jelentenünk, hogy a mőkerni kísérlet állomás legújabbán megdöntötte a marhahizlalásra vonatkozólag általánosan elfogadott elveket s egészen új alapot teremtetett számunkra, mely alap a következő főbb pontokba foglalható össze.

1. A hízóállatokat 1000 kg. élősúlyra legalább 16-20 kg. emészthető szerves anyagot tanácsos etetni.

2. Az ösztakarmány táparánya kifejlődött állatok hizlalásánál 1:4 — 1:10 között változhat, sőt az sem baj, ha a táparány meghaladja az 1:10-et, csak 1:4-nél alacsonyabb ne legyen. Vegre:

3. Gyorsabban fejlődő marhafajánál a szálastakarmánnyal nyújtandó emészthető szervesanyag mennyisége 1000 kg. élősúlyra lehetőleg ne haladja meg a 75 kg.-ot, mert idáig ugyszólván teljes mértékben érvényesül az. De ezen felül etetve mar aránytalanul csekély táplálást fejt ki.

Nézzük már most, hogy a kérdéses marhahizlalás mennyire telet meg a követelményeknek.

1. A 630 kg. élősúlyú a számított takarmány 132 kg. (172 + 036 + 1112 = 132) emészthető szerves anyagot tartalmaz, mi 1000-g élősúlyra átszámítva 1094 kg.-nak felel meg. Az állatok tehát elegendő, sőt valamivel több emészthető szervesanyagot kapnak, mint amennyire okvetlenül szükségük van.

2. A táparány is megfelel a kívánalmaknak, mert habár az állatok csak 3 évesek, de mint nyugati fajtájuk nagyjában befejezték már növekedésüket, s így nem sok fehérjét igényelnek.

3. Az állatok a szálastakarmánnyal 536 kg., a nemszálassal pedig 784 kg. emésztethető szerves anyagot kapnak, vagyis 1000 kg. élősulyra számítva a szálastakarmány 850 kg., a nemszálas 1244 kg. emészthető szerves anyagot tartalmaz. Miután a szálas takarmánnyal 1000 kg. élősulyra csak mintegy 75 kg. emészthető szerves anyagnak az adagolását mondtuk a gyorsabban fejlődő állatfajoknál kívánatosnak, legföljebb ez az egy volna az, amit — ha a káán is eszmét keresnénk — kifogásolni lehetne, de miután nekünk nem szabad tulszigorunknak lennünk s miután láttatlanban nem is tudjuk kellően megítélni, hogy nem-e a szálastakarmányban való bőség ösztönözte kérdezt arra, hogy kellett-e többet etessen, a jelen esetben követett hízalást jónak mondhatjuk. Végül figyelmébe ajánljuk „A marha-hízalás teóriája praktikus szempontból” című közleményt, mely az itt érintett új szempontokat érthe öbbé fogja tenni. *Cselkó.*

Adóleengedés. (Felelet a 88. kérdésre.) Ha a kukoriczamoly által okozott kár egész dülökét magában foglaló területekre terjed ki, az 1883. évi XLIV. t. cz. 49. §-ának b) pontja alapján föltétlenül helye van az adó leengedésének. Ha tehát minden más föltétel főforog, a közigazgatási bíróság előtt biztos sikerre számíthatnak. Olyan deczióról, amely speciáliter a kukoriczamoly által okozott károkra vonatkoznak, nincs tudomásunk, de a törvény világos szövege mellett ilyenre nincs is szükség.

Ózbakok beszerzése. (Felelet a 89. kérdésre.) E kérdéssel tessék a „Vadászlap” szerkesztőségéhez fordulni, hol tán felvilágosításra szolgálhatnak. Legujabban az arad-csálai m. kir. erdőgondnokság kerületében is elrendeltetett a földmívelési miniszter által, hogy eleven özek fogassanak össze a vadászterdei szakiskola őzallományának vérfelfrissítésére, tán kivihető volna, hogy onnan másfelé is adományoztassék. *Földes János.*

Luczerna ára. (Felelet a 90. kérdésre.) A luczernaszéna értéke megegyez a legjobb minőségű réti széna értékével, a zöld luczerna értéke pedig ennek negyedrészt teszi. Ezek az arányszámok megfelelnek az illető takarmányfélék tápanyagtartalmának is, mivel ugy az elsőrendű rétszéna, mint a luczernaszéna átlagban mintegy 55 emészthető tápegységet tartalmaz. A zöld luczerna pedig mintegy 14-et. Hogyha tehát elsőrendű rétszéna métermázsánkénti értéke pl. 4 korona, a luczernaszénaé is ennyire, a zöldluczernaé pedig 1 koronára tehető. *Hensch.*

Szarvasmarha a vágás előtt vizsgálándó meg. (Felelet a 91. kérdésre.) Az állategészségügyi törvény (1888: VII. t. cz.) 14., illetve az ennek végrehajtására kiadott rendelet (40000/888) 45. §-a szerint szarvasmarha föltétlenül (akár köz-, akár magánfogasztásra) csak a vágatási biztos jelenlétében vágható le. A szarvasmarha fogalma alá esik a borju is. A vágatási biztos az állatot a törvény 14., illetve a végrehajtási rendelet 46. §-a értelmében leölés előtt és utána köteles megvizsgálni, illetve vizsgálat előtt az állatot fogyasztásra leölni tilos. Ez okból az állatorvos a távollétében leölt borju husáról helyesen nem is állíthatott ki bizonyítványt; másrészt megjegyzendő azonban, hogy a borjut a helybeli vágatási biztos is vizsgálhatta volna (persze leölés előtt s utána) s a bizonyítványt ez is érvényesen kiállíthatta volna. A díjszámítást pontosan ellenőrizni nem tudjuk. Ha m. kir. állatorvosról van szó s a fenforgó eset már az idén történt, az állatorvos a fuvardíjon kívül már legalább 3.50—4.50 koronát számíthat fel jogosan. Díjazás minden esetre illeti. A vasut bizonyítvány nélkül nem vehet fel húst Budapestre való szállítás végett. *r.*

Időszaki üzekedés. (Felelet a 92. kérdésre.) Az illető állatok megvizsgálása nélkül nem lehet szabatos véleményt mondani a fogazás be nem következésének oka felől. Maga az elvetelés, ha nem ragályozás folytán vagy vala-

mely külső okból állott be, a belső nemzőrészek valamely beteges állapotára kelt gyanut, a későbbi fedezés eredménytelensége pedig az elvetéléssel (pl. a magzatburkok visszamaradásával, méhhuzattal stb.) állhat összefüggésben. Az a körülmény azonban, hogy egy üsző is ismételtelen folytatott, valamely olyan bajra is tereli a gyanut, mely esetleg az állatállományban erősebben el van terjedve. A gümőkór abban az alakjában, mely a hashártya megbetegedésében nyilvánul és a melyet gyöngykórnak szokás nevezni, tényleg igen gyakori oka a terméketlenségnek, illetőleg az üzekeedésnek, mert ha a bántalom a belső nemzőrészeket borító hashártyára is áterjed, akkor gátolja az érett peték leválását és a méhbe jutását. Az is tapasztalható, hogy az ilyen gyöngykóros állatok nem ritkán igen jól, sőt feltűnően jól fejlettek és hizékonyak. A jelen esetben tehát ajánlatos az egész állományt szakértővel átvizgáltatni és a mennyiben a vizsgálat az itt felvetett gyanut megerősíté, akkor nagyon tanácsos lesz a gümőkór kiküszöbölése iránt megtenni a szükséges intézkedéseket és pedig annál inkább, mert az itt említettekhez hasonló esetek jelentkezése már a bajnak nagyobb elterjedésére utal.

Védőojtás lépene ellen. (Felelet a 93. kérdésre.) A lépene ellen két mozzanatban végzett, Pasteur-féle védőojtás az eddigi tapasztalatok szerint többnyire csak egy évig tartó immunitást nyújt az állatoknak, az ojtás haszna ellen tehát nem szól az, hogy tíz hónap múlva egy állat lépeneben elhullott. A védőojtások értékének elbírálásánál egyébiránt mindig szem előtt kell tartani azt, hogy az ojtás nyújtotta immunitás nem abszolút, olyan értelemben, hogy a beojtott állatot később már bárminő erős fertőzés sem volna képes megbetegíteni. Rendszerint megvédi az állatot az olyan foku fertőzéssel szemben, a minőnek az állatok rendes körülmények között ki vannak téve, de ha kivételesen igen sok ragály jut a testbe vagy ha a ragály szokatlantul erős hatása, akkor a mesterségesen létesített immunitást legyőzheti. Ez utóbbi egyébiránt az ojtás utáni kb. tizedik naptól kezdve lassan ugyan, de fokozatosan gyöngül és tíz hónap múlva, mint említettük, már igen kisfoku lehet, sőt egészen el is enyészhetett. Ezek a tapasztalatok teszik indokolttá, a fertőzésre alkalmas viszonyok között tartott állatok évenként való újraojtását. *—y—*

Tömör- és ürkömméter (m³). (Felelet a 94. kérdésre.) A tűzifát ürm³-ekoen számítják, azaz 1 m. hosszu, 1 mély és 1 magas rakat, üregek beszámításával 1 méternek felel meg.

Erdei méter a vágásban, 10 cm.-rel magasabban rakatik, amely többlet asztrétegnak nevezeték s azért van, mivel a fa kiszáradása után ennyivel üllepedik meg, szárad össze s így ezen réteg nélkül nem volna ki a méter, mikor farakadóba hordva, eladás céljából újra összerakatik, most már 2 m. széles és 2 m. magas rakatokba.

A törzsfa, mely épület- és műfaként, felhasználás nélkül, egészben hagyott rönkökben lesz eladva, tömör köbméterekben számítva kerül eladásra, itt természetesen üregek nincsenek.

A becsléseknél az ár kiszámítása már akkép történik, hogy az üregek tekintetbe vétetnek.

Az ür tömörköb tartalma minden rendszeresen kezelt erdőre külön ki lesz számítva, hogy az átszámításnál rendelkezésre álljon.

A bécsi erdészeti kísérleti állomásnál több száz méter fán végzett kísérletek szerint pl. 1 ürm³ I. oszt. bükkhasáb, melynek legfeljebb 0.1 része hibás, tartalmaz 0.68—0.75 tömör m³ t, 1 ürm³ II. oszt. bükkhasáb, melynek legfeljebb 1.5 része hibás, tartalmaz 0.65—0.71 tömör m³ t, 1 ürm³ III. oszt. bükkhasáb (korhad, görcsös darabok), tartalmaz: 0.60—0.65 tömör m³-t, 1 ürm³ dorongfa (bükk) tartalmaz

0.60—0.63 tömör m³-t. A kiszámítás akképen történik, hogy először a tűzifába vágandó egész darabok pontosan kiszámítatnak tömör köbm³-ben s azután feldolgozva ürmértékbe rakva, a különbség adja a fenti adatokat.

Földes János.
Faszénpor trágyaértéke. (Felelet a 95. sz. kérdésre.) A faszénpor szénét és fahamut tartalmaz, csakhogy e hamut a szén nem engedi érvényesülni, amiért is a faszénpornak trágyaértéke nincs, azt kára rétre fuvaroztatni.

Cs. S.
Czigájajuhok takarmányozása. (Felelet a 96. sz. kérdésre.) A cigájajuhok átlag 40 kg. élősulyuk szoktak lenni, minél fogva 25 anya számítható 1000 kg. élősulyra; ha pedig erre az élősulyra 15 kg. szénát, 15 kg. árpaszalmát és 3 kg. tengeridarát etetünk, akkor az állatok 28.2 kg. száraz anyagot, 1.26 kg. fehérjét, 0.37 kg. zsirt és 14.04 kg. szénhidrátot kapnak a takarmánnyal, ami elég nekik. Persze miután szoptató anyákról van szó, nem ártana, ha az állatok valamivel több fehérjét kapnának, ami pl. ugy volna elérhető, ha tengeri helyett ugyanannyi olajpogácsát etetnénk velük. A juhoknál az olajpogácsa különben is hatásosabb mint a dara, mert a juhok rendszeren sok szalmát szoktak fogyasztani, ráer pedig a szalma nagyon kevés fehérjét, de annál több szénhidrátot tartalmaz. Így tehát bizvást ajánlhatjuk, hogy azon esetben, ha van olyan forrása, ahol olajpogácsát vásárolhat, etesse azt, s a tengerit adja el. A fejősjuhok etetésénél ugyanazon szempontokat kellene követnünk, melyeket a fejőstehenek etetésénél követünk, a tehenészetekben pedig tudvalevőleg csak a fehérjében gazdag abraktakarmányokra fektetünk súlyt, mert azok jobban mozdítják elő a tejelválasztást, mint az aránylag kevés fehérjét tartalmazó gabona. *Cselkó.*

Munkások vasuti kedvezménye. (Felelet a 97. kérdésre.) A munkásigazolvánnyal bíró hazai munkások a III. osztályon féláru jeggyel utazhatnak. Ehhez semmi előzetes engedély nem kell: elég ha a munkások a jegypénztárnál felmutatják a munkásigazolványaikat. Olyan munkások, akiknek nincsen munkásigazolványa, semmiféle kedvezményt nem kaphatnak.

Ha külföldi munkásokat szerződött, vasuti kedvezményre csak akkor tarthat igényt, ha az államvasutak igazgatóságához külön folyamodik s e folyamodványt a földmívelésügyi miniszterium munkásügyi osztálya kedvező elintézésre ajánlja. Miután a földmívelésügyi miniszterium munkás-közvetítési osztálya mindg tud hazai munkásokat közvetíteni, kizártnak tekintheti, hogy külföldi munkások szállítására kedvezményt kapjon.

A székelyek érdekében.

I.

A székely-kérdés körül nagy és esetleg végzetes félreértések uralkodnak még a legkompetensebb körökben is, melyeknek tisztázása kívánatos most, a midőn az állapotok javításának tizenkettedik órája is elérkezett s a midőn örömmel látjuk illetékes körök komoly törekvését a szé-ely-kivándorlás megakadályozása céljából.

A félreértések legnagyobbika az, hogy a legtöbbben ugy vélnék a székelyeken segíteni, ha nekik az ország különböző pontjain munkát adnak, esetleg őket más vidékeken eltelepítik.

Ez nem volna a székely-kérdés helyes megoldása és pedig első sorban azért nem, mert ez a kérdés nem csupán „székelykérdés”, hanem magyar nemzeti kérdés és nem arról van szó csupán, hogy bizonyos számú ember-tömeg élhessen, hanem arról főképpen, hogy ez a néptömeg éppen a Székelyföldön élhessen! Arról van szó, hogy Magyarországnak egy jó darab elhanyagolt része, a Székelyföld,

mezőgazda-
ben, megé-
sék, annál
eszmé sze-
pontja rejt
cseket, me-
használása
örök időkr
A sz-
földön kel-
A S-
viszonyok
tási, közle-
hogy ez a
guljon.

Min-
csak efen-
fontos, sa-
nek, mely-
magát. A-
saját nem-
kálunk.

De-
arra, hog-
magát s-
Ez-
földjéhez

Ez-
székelyek
szolgálat-
zetes, ho-
rendelt s-

De-
nagy ne-
Ez-
irányba

nálni kö-
Er-
nélkül m-

Ho-
nak Rom-
megélhe-
ből haza-
azt tesz-
könnyen

A-
mányoz-
vándorl-
vagy a-
a kik r-
nak haz-
résztint-

résztint-
később-
dorlók-
azon s-
ott is

H-
boldog-
ablaka-
boesát-
házikó-
den in-

vissza-
próbál-

E-
és ter-
mulva-
pott-
boldog-

ternek-

a na-
irástu-
méltó-
elszok-

kíván-
nak,
figyel-

részle-
hogy-
téren-
kellő-
prod-

mezőgazdasági, kulturális és más tekintetekben, megélhetésre alkalmas földdarabbá tésék, annál inkább, mert ezen, a magyar állam-eszme szempontjából fontos földdarab minden pontja rejt magában olyan kiaknázatlan kincsceket, melyeknek felkarolása és okszerű kihasználása által a vidék azon pontjának lakóin örök időkre segíteni lehetne.

A székelyeket saját földjükön, a Székelyföldön kell megsegíteni.

A Székelyföldön kell sürgősen olyan viszonyokat teremteni mezőgazdasági, népoktatási, közlekedési, iparkereskedelmi stb. téren, hogy ez a nép saját szülőföldén boldoguljon.

Minden más módja a segítségnyújtásnak csak efemer hatású és csak elodázása egy fontos, sajátmagunk iránt való kötelességünknek, mely a jövőben érzékenyen megboszulja magát. A székelyek pusztulásának elmozdítását saját nemzeti életünk megrövidítésén munkálunk.

De másrészt nem is alkalmas ez a nép arra, hogy az ország bármely részén feltalálja magát s idegen viszonyokhoz alkalmazkodjék.

Ez a nép göröcsösen ragaszkodik szülőföldjéhez.

Ez a nép székelységére büszke s szabad székelyek lévén a multban s így jobbágyi szolgálatot nem teljesítvén, oly tulságos önértézetes, hogy semmikép sem alkalmas elem alárendelt szolgálatokra.

De éppen ez a jellemvonásuk az, mely nagy nemzeti erőt képvisel.

Ezt a vonást belőlük irtogatni vétek, jó irányba terelni s nemzeti céljainkra felhasználni kötelesség.

Erdélyt egy erőteljes székely-magyar faj nélkül magyarnak elképzelni lehetetlen!

Hogy a székelyek közül sokan vándorolnak Romániába, az csak azt igazolja, hogy a megélhetésnek utolsó eszköze is kiesett kezükből hazájukban, a Székelyföldön. — De nem azt teszi, hogy a székely szívesen és egykönnyen odahagyná szülőföldjét.

Aki a székely-kivándorlásokat tanulmányozza, csakhamar rájön, hogy az ők kivándorlása nem hasonlít pl. a felvidéki tótok vagy a tul a dunai magyarok kivándorlásához, a kik nagyrészt egyszersmindkorra szakítanak hazájukkal; pénzre teszik mindenüket s részint mindjárt háznépestől utra kerekednek, részint a családfő előre menvén, családját később telepíti ki magához. A székely kivándorlók közt alig akad olyan, ki egyenesen azon szándékkal menne ki Romániába, hogy ott is marad.

Hanem, mikor már semmikép sem tud boldogulni, ideiglenesen bedeszakázza házikója ablakait, beszegezi a kaput; nem hogy áruba bocsátani, elhanyagolt, kiélt földecskéit, avagy házikóját, hanem még bérbe sem adja; minden intézkedésén meglátszik, hogy minél előbb vissza óhajt térni, csak hát elmegy szerencsét próbálni, egy kis pénzt szerezni.

Egynek-egynek jól be is üt a számítása és terve, mert néhány hónap, vagy 1—2 év múlva pénzzel jön vissza, felszereli a kikopott birtokocskát, kitatarozza házacskáját s boldogan él ismét tovább hazájában.

Nem rajtuk mulik legtöbbször, hogy nem térnek többé vissza.

Nagyfoku elmaradottságuk minden téren, a nagyvilágban való járatlanságuk, jórészt irástudatlanságuk s éppen azon figyelemre méltó körülmény, hogy sajátos életmódjukról elszokni nem tudnak, az oka annak, hogy a kivándorlók többnyire el is züllemek, elpusztulnak, a mint ezt többen, a kivándorlottak megfigyelői kimutatták.

A szakemberek és hivatottak dolga annak részletes kipuhatólása és precíz megállapítása, hogy a Székelyföld mely és mely pontja mi téren kiált segítségért s mely irányban ígérkellő megsegítés után megélhetésre alkalmas produktumokat.

Én csak az irányban kívánom a kérdést megvilágítani és az illetékes körök figyelmét felhívni, hogy földrajzi, politikai stb. okokból évszázadokon át úgy fejlett a székelynép a Székelyföldön s úgy van beillesztve a mi nemzetcsaládunkba, hogy Aristotelesnek, a politikai tudomány tulajdonképpeni megalapítójának, soha el nem évülhet, mert az emberi önértékben gyökerező, elmélete, hogy t. i. a munka csak akkor igazán termékeny, ha mindenki első sorban a maga érdekében dolgozik és fárad, mert a legszebb erkölcsi vonások, melyek a társadalmat életetik, sem fejlődhetnek ki magántulajdon, anyagi önállóság és szabadrendelkezés nélkül stb., hazánk népének egyetlen csoportjára sem illik annyira rá, mint az önértézetes székelyekre.

A magyar köznépi erkölcs, jelleme különben is annyira egybe van forrva az anyafölddel, hogy minden erkölcsi züllés, szocializmus stb. ott üti fel fejét, ahol ez a magyar köznépi bármily okból a földbirtokból ki van tudva; ahol minden kapavágása a más földjébe esik, ahol minden verejtékét a mások tulajdonát képező földek mivélése közben hullatja el.

Világosan ki lehet érteni a szocialisták vallomásaiból, hogy nekik a „haza” fogalma ott kezdődik és ott is végződik, ahol és a meddig a földet talpuk alatt magukénak vallhatják.

Évtizedek, talán egy század okkal módosuló nevelési rendszere kell ahhoz, hogy a mi földmivelő köznépiünk életelejait a rögtől elválasztani tudja s pl. hazánk bármely pontján, bármely foglalkozás közepette zugalódás nélkül érezze a hazaszeretet és nemzeti összetartozás szent érzelmeit.

Mi vonzza pl. Amerikába a kivándorlókat? Jobbára azon ígért, hogy a kitelepülő egyén s 10 éven felüli fiúgyermek megfelelő földbirtokot kap azonnal, habár öserdővel borítva, melyet emberfeletti erővel, munkával irt és tesz mivélhetővé.

Ezen körülmények a legvilágosabban utalnak arra, hogy a Székelyföldet minden irányu intézkedés által a székely-magyarok boldogulására alkalmas földdarabbá kell varázsolni. Ez a mindenirányu intézkedés, kezdve a közoktatásügyin, valamennyi miniszteri tárczát érinteni fogja; tehát a munka nagy lesz, áldozatokat kíván, egy nagyszabású okkupációval fog felérni, mert hosszú idők tevédeit és nagy mulasztásait kell helyrehozni.

Am a munka megkezdésének halogatása veszélyezteti az ügy sikerét.

Ez az idestova ugyszólván csak romjainban élő, jobb sorsra érdemes magyar faj felkarolására méltó anyagot képvisel ugyan még ma, de a viszonyok mai állása mellett kérdés, nagy kérdés, hogy holnap képviselhet e?! Gondolkozzanak ezen nagyelméjű és nagyszívű hazafiak.

E. Keményfi Katinka.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Ausztria. Új agrárpárt. Az új osztrák választásokból egy 6 tagu csehnemzetiségű agrárpárt szűrődött ki, mint azon elkésett szervezkedés eredménye, melyről e rovatban már számot adtunk. A német agrárpárt jelöltjei közül azonban egyik se jutott az új parlamentbe, mely körülmény oka csakis abban keresendő, hogy a szervezkedés nagyon későn indult meg. Ha az agráriusok odaát csak valamivel korábban kezdték volna választási agitációjukat, bizony ennél sokkal szebb eredményeket érthettek volna el, mert a választók nagyrésze folyton fokozódó figyelemmel követi az őket közelebbről érintő gazdasági ügyeket és lassan-lassan kezdi megenni azt az üres politikai harcokat, mely mely a nyelv-kérdés megoldása körül forog. Legujabban

mutatja ezt ama körülmény, hogy az új országgyűlésre a különböző tartományokban megválasztott német parasztpárt tagjai gazdasági törekvésekben bővelkedő programjukban kifejezést adtak abbeli erős elhatározásuknak, hogy a német parasztpárt a tisztán agrárius törekvéseket — tekintet nélkül a nemzetiségi differenciákra — a leghathatósabban pártolni és támogatni fogja. De hogy mily kedvező szellő fúj e legutóbbi választások alatt az agrár törekvésekre, ezt világosan mutatja a választások összeredménye is, amennyiben a megválasztott képviselők 37 százaléka az Ausztriában többnyire agrárszellemben gondolkozó földbirtokos és földmivelő osztályból került ki, míg a határozottan merkantilis irányu képviselők csak 11 százalékot tesznek ki.

Oroszország. Állami kölcsönök a mezőgazdaság támogatására. Az orosz birodalmi tanács nemrég megerősített egy rendeletet, mely a mezőgazdasági célokra nyújtandó állami kölcsönök kiosztására vonatkozik. E szerint ilyenmű kölcsönök, vízlecsapolások, öntözések, futóhomok lekötésére, gyümölcskertek, szőlők és komlótelepek létesítésére, majorok és tanyák, borpincék, gyümölcsaszalók, magtárak, ló- és marhaistállók építésére, mezőgazdasági terményeket feldolgozó ipartelepek emelésére és marhaállományok beszerzésére szavazhatók csak meg. A kölcsön magassága nem lehet nagyobb, mint a költségvetésben felvett összeg 75% a, továbbá tenyészállatok beszerzésénél 3000 rubelt, egyéb esetekben 5000 rubelt meg nem haladhat. A visszafizetési határidő maximálisan 20, illetve 30 évet tehet. A kamatoztatás partvédő építkezések (erődítések) és futóhomok megkötésénél 2%-ot, különben 4%-ot tesz ki. A kölcsönök egész járásoknak, községeknek vagy egyes birtokosoknak is szavazhatók meg, mely megszavazás 500 rubel magasságig a tartomány főnökségnél felállított helyi bizottságok által, az ennél nagyobb összegre szóló megszavazások a földmivelségi kormány által hozandók.

Mezőgazdasági kongresszus Moszkvában. A császári moszkvai Gazdasági Egyesület f. évi február hó 23-ától márczius hó 4-ig terjedő időszakra mezőgazdasági kongresszust hívott össze, melynek czime: „A segélyre szoruló falusi gazdák kongresszusa.” A kiüzött czél a falusi parasztság segélyezése és ennek megfelelőleg a kongresszus programja a következő 5 főbb pontból áll: 1. Általános kérdések a falusi gazdáknak nyújtandó segély szervezéséről, falusi mezőgazdasági intézmények, azok kölcsönös viszonya és a sajtó által való általánosítása (ismertetése). 2. Mezőgazdasági ismeretek terjesztése. 3. Kísérletügyi és kezelési berendezések, különböző fajtájú kísérletügyi állomások és területek, mintagazdaságok. 4. A mezőgazdaságra vonatkozó egyéb rendelkezések. 5. Kishitel gabonára és eszközök vételére stb. Oroszországban tehát nemcsak maga az állam kezd végre nagyobb gondot fordítani a véginségben szülő parasztsztyál helyzetének javítására, óriási hitelforrással sietvén annak közvetlen támogatására, hanem a társadalom is megmozdulván, most arra törekszik, hogy az államnak e nehéz, de annál sürgősebb feladatát vele megoszssa.

Rumánia. Pénzügyi helyzet. A liberális kormányok túlköltekezései és az utóbbi rossz termékek pénzügyi válságba sodorták Rumániát. Carp, jelenlegi miniszterelnök főleg azért hivatott a kormány élére, mert egyedül az ő ügyes kezétől remélték a mind nehezebb kibontakozást. Carp egész sorát indította meg a pénzügyi operációknak és külföldi utazása is alighanem ezek lebonyolításával hozható összefüggésbe. Mindenekelőtt az indirekt adók csavarához folyamodott. Először is törvényjavaslatot terjesztett be a szivarpapír-monopolumról azért, hogy az így várható jövedelmet egy kisebb kölcsön alapjául lekösse. A Disconto-Gesellschaft, a Bleichröder cég és a bukaresti

Banca Generala szindikátust alakítottak. E szindikátus a cigarettapapír-monopolium jövedelmének terhére hajlandóknak nyilatkozott a rumán államnak 15 millió frank előleget adni, ha ezt a jövedelmet a kormány 12 évre és 7 hónapra lekötötte. Második eszköze lenne a segítségnek az úgynevezett cizujka (-zilvapálinka) adó. Mostanáig a szilvapálinkára nem volt adó vetve, csupán spirituózra. Az új törvényjavaslat értelmében alkoholfokként egy d. kaliter szilvapálinka 8 ban (örök belül 8 fillér) adót fogynak vetni, a likőrfajtákra pedig, amelyek nem spiritusból készültek, 12 bant. Az állam ez adóból nemcsak szép jövedelmet vár, de egyúttal olyan hitelalapot is, melyet zálogul esetleg egy nagyobb kölcsönrel a cigarettapapír-monopoliumhoz hasonlóan lekötthet. Mian Rumánia hegyes vidékein nagyon sok szilva terem, ez új adó nagyon súlyosan érinti azt a körülbelül 166,000 embert, akik eddig a szilvapálinka-főzésből igen szép jövedelmet hoztak. A kormány hogy némileg rekompenzálja őket, szilvaaszalókat akar berendezni, hogy a birtokosok szilva-termé-üket megaszalva, a borsák szilvához hasonlóan értékesíthessék. Ugyancsak a D skonto-bank és a Standard Oil Comp. ajánlatot tettek a kormánynak a petrolium-monopoliumot illetőleg is. Egy bizonyos összeg fizetése mellett berbevennék az ö-szes petrolium területet. E területről két nagy vezeték épüenének mintegy 13 millió franknyi költséggel. Egyiket egészen a konstanczi tengeri kikötőig, a másikat pedig Gyurgvevőig. A kormány hajlandó belemenni a berletbe, de a két vezérnek kezelését magának akarja föntartani. Rumánia mindazt, amit finánczpolitikánk a fogyasztási adók fokozásával ért el, a monopolium segítségével igyekszik elérni. Rumániában még gyújtó monopoliuma is van.

A szabolcsvármegyei gazdasági egyesület ujjáalakulása.

Gazdasági egyesületeink mozgalmában a társadalmi élet fellendülésének mind több biztató jeleivel találkozunk. Hatalmas szervekedési mozgalom indult meg mindenfelé, melynek révén gazdasági egyesületeink a gazdasági élet modern feladatai által igényelt szervezet és erő birtokába igyekeznek jutni. És a mi legörvendetesebb, ez az, hogy a szervezkedési mozgalmak mindenféle politikai és érzelmi szempontokat kizárnak. Tömörülnek a közérdekű tevékenységre fe buzduzt erők, eltekintve minden ide nem tartozó szempontoktól, vezetettve pusztán attól az egyetlen érdektől, hogy a gazda mezélhetésének könnyebbítéseért dolgozzanak. A boldogulás itt a törekvés. Ez a törekvés jogos, a mozgalom tehát érett és egészséges.

Boldogulni talajdonképpen mindig akart a magyar gazda. Csodálatos, miért nem szervezkedett hát a boldogulás érdekében?

Van erre talán felelet! Mintha a levegő a múltban nyomásztóbb lett volna. Mintha a köztevékenység terein a szabad mozgás bajos lett volna; soha sem tudta az ember, mikor

üti mestergerendába a fejét, mikor sérti meg a hivatalos rendszert, mikor ütközik össze irányadó nézetekkel és mikor veszi el a kenyeret-adó kegyet. Az anyagi függetlenség megrendült, ingoványos talajába az erkölcsi szabadság is süllyedni kezdett. Az agráriusok rebellisták voltak és átok sújtá őket. Egyebekben beszélhettünk, amennyit nekünk tetszett, a karaván haladt a maga útján. Ily körülmények között óvatosság, józóság vagy a reménytelenség visszatartotta a gazdákat a közélet marakodásainak meddő teréről. És eközben néhány nappal füstös redakciójában döntött el, hogy mi a gazdaközvetelmény. Mindezen sivárság pusztán azért mert nem volt tiszta a levegő.

Hála Istennek, most már nem oly nyomásztó a lélegzetvétel. A tél álom véget ért és a medvek előbujnak barlangjaikból. Kezdünk csatakiáltással, míg kevesen voltunk egymás mellett. Aztán hogy sz porodni kezdünk, megalapítottuk a szövetséget. Ez volt a küzdelmekre szánt táborokar. A harci zsvajra köröskörül a készülődés mély moraja felelt. S egymásután szervezkednek a vidéki táborokarok. Aléit egye ületeink fészelmének, hogy használatba vegyek zsibbadt tagjakat. Így csálja elő a tavaszi napugár az elvetett mag csiráját. Kezdünk egymás mellett lenni, és ami ezután következik, ez már nem hadakozás; ebben már benne van a célnak teljes ismerete és az erő nagy öntudata; ennek már munka a neve!

Üdvözljük a gazdatársadalom visszatérő életerejét!

Legújában a szabolcsvármegyei gazdasági egyesület ujjáalakulásáról veszünk hírt. Bizonyára nem hiába élt eddig sem ez az egyesület. Derek és buzgó vezetőkben nem volt hiánya. Generálisok voltak, csak hogy nem akadtak közlegények. Nem sikerült érdeklődést keltenie az egyesületnek és nem birta munkába sodorni a hivatott erőket. Emellett ez az egyesület szellemi erőit tulságosan lefoglaló gazdasági vállalkozásokba kezdett, tagadhatlanul a legszebb czélatokkal és hivatásos térer, de ugyszólván egész figyelmének lekötésével. Mi dezeknél fogva az érdekepviseleti feladatokat nem karolhatta fel kellőleg, amit maguk a vezetők is átláttak. Ők voltak tehát az elsők, akik önzellen tevékenységük szinteréről minden habozás nélkül felreálítottak, nehogy az egyesület kívánatos fellendülésének és ujjászervezésének bármely személti tekintetek útját állják. Ily körülmények között elimerés illeti meg azokat, akik átadták helyeiket, hogy az új áramlat új erőket vonhasson be az egyesületbe, új tettvágyakat és ambíciókat állíthasson a gazdatársadalom szolgálatába.

Örömmel veszünk hírt az egyesület ujjászervezkedéséről s legjobb várakozással tekintünk mindazotnak működése elé, a kiket a szabolcsi gazdák bizalma az egyesület élére állított. A mozgalomról alábbi értesítést veszszük:

A szabolcsvármegyei gazdasági egyesület 1901 január 30 án tartotta alakuló közgyűlését.

A közgyűlést B. Bogáthy József nyitotta meg, kit ezzel az egyesület volt elnöke, gróf Pongrácz Jenő bizott meg.

Előterjesztvén, hogy egy előértekezlet az elnöki tisztre gróf Vay Tibort jelölje, a közgyűlés a gróftot egyhangulag, lelkes éljenzéssel az egyesület elnökéül megválasztotta. Megjelenvén az elnököt B. Bogáthy József a közgyűlés nevében üdvözölte. Az új elnök köszönetet mondott a közgyűlésnek a bizalomért s ígérte, hogy az egyesület tagjainak és kivált a választmányának segítségével igyekezni fog Szabolcs vármegye mezőgazdasági és ipari érdekeit teljes erejéből istapolni.

Az ő előterjesztésére ifj. Szunyoghy Bertalan és Szalánczy Bertalan alelnökké megválasztatván, a választmányt is az elnöki előterjesztésre egyhangulag választotta meg a közgyűlés.

A közgyűlés berekesztése után a választmány tartott ülést, melyben kimondta, hogy az 1902. évben tartandó pozsonyi országos mezőgazdasági kiállításon az egyesület egy cumulatív kiállítással vesz részt. A kiállítás előmunkálatainak foganatosítására az egyesület elnöke-ége alatt egy háromtagu bizottság küldetett ki.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE közleményei	205
Földmívelésügyi miniszterium költségvetése	205
A székelyek érdekében	214
Külföldi szemle	215
A szabolcsvármegyei gazdasági egyesület ujjáalakulása	216
Növénytermesztés.	
Milyen mélyen szántandó alá a zöldrágya?	207
Állattenyésztés.	
Uj tenyészirány az Aigauban	208
Az asztrachán-juhrol	209
Takarmányozás.	
A marhahizlalás teoriája praktikus szempontból	210
Állategészségügy.	
Védőoltás a száj- és körömfájás ellen	211
Levelszekrény	212
Vegyesek	216
Kereskedelem, társada	118
Szerkesztői üzenetek	219

A magyar kir. földtani intézet múzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10-1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj befizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági múzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi-ut 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepek követő napon kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig. Hétfői és az ünnepek követő napokon a múzeum zárva van.

A múzeum látogatása ingyenes. A legközelebbi villamos-kocsi megállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor-utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

még kívánni sem lehet, mint a minők 27 év óta

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari szállító magkereskedésében kaphatók.

Halálozások. Vasadi *Balogh* Lajosné szül. Nagy Agnes meghalt Gyurón, *Ruszinó* Mihály uradalmi tisztviselő meghalt K.-H.-Váralján. Nyugodjanak békében!

Meghívó az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmivelésügyi és növénytermesztési szakosztályának 1901. évi február hó 9-én (szombaton) d. u. 4 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére. Fő-tárgyak:
1. Az ugar és az azzal kapcsolatos kérdések definíciója. 2. A budapesti piac ellátása burgonyával. Gróf *Szapáry Gyula*, sz. elnök.

Előadás a Közteleken. Az OMGE. műszaki bizottságának február hó 4-én (hétfőn) d. u. 4 órakor a Köztelek nagy termében tartandó ülésén, *Károly Rezső* gazd. tanár „A szén műszaki alkalmazásának jelentősége a mezőgazdaságra” czímen előadást fog tartani. A bizottság ülésén nemcsak minden OMGE. tag megjelenhet, de az elnökség vendégeket is szívesen lát az előadás meghallgatására.

Sós Márton nyílt levele. Sós Mártonnak a „Köztelek” mult számában közölt nyílt levele, mint tudomásunkra jutott, egyesek előtt félreértésre adott okot. A félreértés abban a feltevésben áll, mintha a nyílt levél szórén-szólán kritizálta volna azt az eljárást, hogy a kereskedelmi tárcza előadja az agrárius *Makfalvay Géza* országgyűlési képviselő volt. Ennek helytelenítése a levél czéljaitól távol áll. Sőt, mint a levél hivatott magyarázója, kijelentem, hogy Sós Márton egyenesen örül ennek a szerepeosztásnak, mert ebben megzáfolyva látja azt a rágalomnak beillő híresztelést, hogy a mezőgazdaság érdekeit az ipar érdekeivel az agráriusok összeütközésbe akarnák hozni. A Sós Márton felszólalását a merkantilis sajtónak éppen az a magyarázata tette szükségessé, hogy az agráriusok kibéküléséről és megszelidüléséről beszélgettek. Ezt a magyarázatot el nem fogadhatjuk, mert az ipar és kereskedelem tisztessége érdekében eddig is respektáltuk, hisz az iparpártolási mozgalomban maga az OMGE. is tettelegesen részt vesz. Ott tehát, ahol összeütközés nem volt, nem lehet szó sem kibékülésről, sem megszelidülésről, sem meghátrálásról. Különösen nem engedhető meg, hogy ez az állítólagos kibékülés a gazdasági társadalmi mozgalom leszerelésének látszatával ruháztassék fel, miként ezt tenni igyekeztek. Aki Sós Mártonnak ezirányú egyszerű fejtegetéseit figyelemmel átolvasta, az tisztába lehet azzal, hogy e fejtegetések révén a *Makfalvay* egyénisége csakis azon tisztességes értelemben aposztrofált, amely értelemben a közélet legesekélyebb tagja is a közélet legelső munkásához is kérdést intézhet és ez utóbbi felvilágosítást adhat annélkül, hogy emiatt személyes presztizsén a legkisebb csorba is esnék. B. B.

Jubiláló gazdasági egyesület. A pozsonyvármegyei gazdasági egyesület ez évben tölti be fennállásának 40-ik esztendőjét. Ebből kifolyólag elhatározták, hogy a 40-ik évfordulót nagyszabású díszközgyűléssel ünneplik meg, melyre meghívják a földmivelési minisztert s az ország összes gazdasági egyesületeit. A díszközgyűlés február hó 14-én lesz s kapcsolatban ezzel ünnepelei fogják az egyesület elnökét, gróf *Pálffy* Istvánt, aki 30 év óta tölti be ezt a tisztet a vármegye gazdaközöniségének legnagyobb megelégedésére.

A szabolcsi gazdasági egyesület e hó 31-ikén tartott alakuló közgyűléséből a következő táviratot küldték *Darányi* földmivelésügyi miniszternek:

A szabolcsmegyei gazdasági egyesület mai alakuló közgyűlése az új elnökséget és választmányt megválasztotta. Ez alkalomból Nagyméltóságodat bizalommal üdvözlö, biztosítja egyúttal odaadó működéséről, magát Nagyméltóságod eddig tapasztalt jóindulatába ajánlja. Vay gróf elnök.

Darányi földmivelésügyi miniszter a következő választ küldötte az elnök czímére:

Fogadja Méltóságod megválasztásához őszinte szerencsekívánataimat s egyszersmind köszönetemet a szíves megemlékezésért, melyet a tisztelt egyesületnél is tolmácsolni kérek. *Darányi*.

Telivérek biztosítása. A tenyész- és versenyanyag számának és értékének emelkedése és ugy a tenyésztők, mint a versenyzők számának szaporodása a telivér lovak biztosításának kérdését égetővé tette. Angliában még oly egyén is, mint a mostani angol király, egyes értékes állatjait biztosítja, Rotschild Angliában nemcsak telivér, de értékes shere lovait és shorthorn-tenyészállatjait is biztosítja. Kereskedelmi törvényünk a külföldi biztosító intézeteknek az országban fióktelepek felállítását és ügynökségek szervezését bizonyos feltételekhez köti, melyeknek eddig egyik külföldi állatbiztosító intézet sem felelt meg. Belföldi telivértulajdonosaink állatjait részint direkt Angliában biztosították, részint az itt hallgatag túrt angol ügynökségeknek adták fel biztosításra. A magyar kölcsönös állatbiztosító társaság, mint szövetséget, hogy a telivér és ügét tenyésztőknek és versenystállótulajdonosoknak kereskedelmi törvényünk kívánalmához mért belföldön biztosítást lehetővé tegye, ezen biztosítást működési körébe felvette, de miután ily magas kockázat viselesére kellő anyagi eszközökkel még nem rendelkezik és hogy a biztosítással hozzá fordulónak kellő garanciát is nyújthasson, ezen biztosítást Londonban a Lloydnál viszontbiztosíthatja és az angol eredeti kötvényeket a feleknek átadja. Sikerült a magyar lovaregylet handikapperjét, Wackerow Károly urat is az ügynök megnyerni. A díjtételek ugyanazok, melyek mellett a telivérbiztosítások eddig is költettek, de miután az állatbiztosító társaság mint szövetséget nem nyereszkedés czéljából alakult, tömegesebb biztosítások esetén alacsonyabb díjtételeket lesz képes kieszközőlni.

NYILTTÉR.

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legelősből szállít

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar rész-

vénytársaság

BUDAPEST,

V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

Adminisztratori

állását váltóztatni óhajtja egy elsőrendű erő, kitűnő referenciákkal bíró végzett óvári, 38 éves, minden gazd. és erd. szakmát értő, evang. ref. vallású, egészséges és nagy munkabíró egyén, ki már 12 év óta nagy uradalmakat vezet.

Megkeresések kéretnek E. M. 1901. e lap kiadóhivatalához. 3180

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönység
figyelmét

a budapesti gyapju-aukceziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban,
novezetesen

július és szeptember hónapokban
tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-ter 13.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hetedik évfolyama régi kötösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek” kiadóhivatalában,

Budapest,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

A husértékesítés szervezése

Dr. Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. miniszter megbízásából: Ausztria, Németország és Dániában tett tanulmánytja alapján

IRTA

Jeszenszky Pál

az O. M. G. E. titkára.

Ára: 2 korona.

Megrendelhető

az O. M. G. E. titkári hivatalában.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Kéttábla hatábrával.* Irtá: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés a gabonaszületről.

1901. február 1.

Lanyha irányzattal együtt majdnem teljes üzletelenség, így foglalhatjuk össze az összes gabonapiacokról beérkező napi jelentéseket. Számításaink szerint most már egy bizonyos stagnációs időszak fog bekövetkezni, mert többek között annyira felszaporodtak a maltnak lisztkészletei, hogy már üzemredukciós hírek szállingóznak mindenfelé. Készbuzában a tegnapi bécsi tőzsdén kötés egyáltalán nem jött létre, az amerikai tőzsdék pedig alacsonyabb jegyzéseket küldenek, mert a téli búzákat az Egyesült Államok területén kitűnő hótakaró fedi. Ma már az ausztráliai aratásról is mondhatunk újabbakat. Dacára a Thoonatartományban (Viktoria és Nyugat-Ausztrália) fellépett óriási „buschtüzeknek”, valamint a Nyugatqueenslandban uralkodott szárazságnak, mely körülmények folytán egyes vonalakon az egész termés tönkrement, az ezidei kiviteli felesleg a tavalyi 11,5 milliónyi kivitt mennyiséget legalább egy millió bushellel felül fogja mulni. A mi tőzsdénk, úgy hisszük, csak a hájózás megnyitásával fog újabb életre ébredni, de félek, hogy az akkor a téli kikötőkből felérkező nagyobb mennyiségű készbuzza további áreséseket fog involválni.

A mai készbuzaszület mérsékelt kínálat és gyenge vételkedv mellett nyugodt irányzatban mozgott. A forgalomba került 6000 mm. csak 2,5 fillérral olcsóbb áron volt elhelyezhető.

Rozsban gyenge az érdeklődés, csekély forgalom mellett változatlan árakat jegyzünk. (Prima áru budapesti parittásra, azonnali szállítás mellett 14,50 korona.)

A pa jobb minőségekben keresetetik. Azonnali szállításra 12,50 korona érhető el.

Zab áruhiány folytán szilárd és db Budapest 11,70—12,70 koronáig jegyez.

Tengeri mérsékelt kínálat mellett továbbra is szilárd. Prompt áruért Kőbányán 10,30 koronát fizetnek.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten az üzletmenet változatlanul élénk volt és a szeszárak változatlanul a multheti zárlatjegyzés szerint záródtak. Az egyesült szeszgyárak árjegyzése is változatlan szilárd és a finomított szesz nagyban adózva 116.—116,50 kor., adózatlanul 46.—46,50 koronáig kelt.

Élesztőszesz felsőmagyarországi szeszkereskedők által élénkebben keresve, zárlatra adózva 117.— kor., adózatlanul 47 kor. kelt.

A denaturált szesz ára nagyban 36,50 korona kicsinyben 37.—37,50 kor. jegyeztetik.

Vidéki finomítottgyárak részéről e héten gyér kínálat uralkodott és csak kisebb tételek kerültek forgalomba 2 kor. olcsóbb áron a helybeli kartell jegyzésnek.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszesz e héten gyéren ajánlottak és csak néhány száz hektoliter kelt el ex árban 40,25 azonnali és későbbi szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.—42,50 korona.

Bécsi jegyzés 40,40—40,80 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 111,50 — — — korona adózott és 115,50 — — — korona adózatlan szeszért.

Triestini jegyzés 20.—20,25 korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivitelre e héten több tétel finomított szesz vásároltak, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Nagyban: Finomított szesz 116.—116,50 K., élesztőszesz 116.—116,50 K., nyersszesz adózva 114.—114,50 korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) — — — korona, denaturált szesz 36.—38,50 korona. Kontingens nyersszesz — — — korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vöröshere. A mesterkélt teremtett lanyha irányzat nem tarthatta magát és a hangulatváltozás máris a szilárd jelleg felé hajlik. A kereskedelem egyrésze még mindig tartózkodik a vásárlástól, mi azonban már csak rövid idő kérdése lehet, amennyiben a fogyasztás már most oly élénk mutatkozik, mint a minőre eddig az előző évek hasonló időszakában alig volt eset. Külföldön a kereskedőknél is ama nézet uralkodik, hogy a jelen időszak a bevásárlásra kedvező, annál is inkább, mivel a piac mostani helyzete után itélve, az árak rövid időn belül jelentékenyen emelkedni fognak. Ezen beérkezett jelentések szerint Anglia, Skócia, Dánia, Svéd, Írország stb. államok, melyeknek szükséglete igen nagy, ezt még nem fedezték és bevásárlásaiknál magyarországi töherének okvetlenül tekintetbe kell jönni, mivel Amerika, eltekintve a még folyton emelkedő árjegyzéseitől, kivitelre mit sem nyújthat.

Luczerna a fogyasztás részéről minden vidékről élénk érdeklődés tárgyát képezi, mely azonban legelső sorban a francia és magyar megbízható áruk felé irányul.

Bükköny. Gazdák igen nagy mennyiségeket vásárolnak, minek következtében az eladásra kínált tételek emelkedő árak daczára is hamar vevőre akadnak.

Baltacium kereset és szilárd irányzatot követ.

Mizsei komócsin, belföldi termésű magvak jó kereslete volt, míg amerikai származású figyelembe sem vétetett, szintegy takarmány-répmag májusi igen kereset cikket képez.

Jegyzéseink 50 kgrmmonként Budapesten:

Vörös lóhere elsőrendű öregszemű	68—70 korona
Vörös lóhere középmínőségű	64—66
Vörös lóhere gyengébb minőségű	55—62
Luczerna magyar elsőrendű	46—48 korona
Luczerna magyar középmínőségű	42—45
Muharmag	8—8,50
Baltacium	13—14,50
Bükköny	8,50—9,50

A Mauthner Ödön cég e lap gazdálkodásait kívánatra akár levélben, akár sürgönyileg teljesen költségmentesen értesíti az összes magfélék napi áraitól.

Héremagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1901. január 27-én.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1900/1901. idényben, azaz 1900. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárta:

Luczerna Lóhere Összesen m é t e r m á z s a			
Mauthner Ödön Budapest	1269	973	2242
Magy. mezőg. szöv. Bpest	551	737	1399
Haldek Ignác, Budapest	713	470	1183
Deutsch Gyula, Budapest	131	256	387
Frommer A. H. utóda Bpest	143	183	332
Boross és Szalay Budapest	58	243	301
Kohn Mór fia Uzon	11	166	177
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	—	138	138
Radwáner és Rónai Bpest	60	55	115
Beimel és fia Budapest	47	47	94
Lamberger Károly Bpest	38	36	74
Nöthling Vilmos Budapest	11	1	12
Összesen	3032	3311	6454

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai hereféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárta.

Lajza Gözmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. jan. 25. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákosul. Kötelezettség nélkül.

Buzaliszt:												
Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7				
Ár K.	25	—	23,80	22,80	21,90	21,40	20,70	19	—	16,10		
Takarmányliszt								K o r p a				
7 1/2								8				
F.								G.				
Ár: kor.	14,50	—	11,10	—	—	—	—	—	—	8,80	9	—

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1901. febr. 1-én.

Rozsliszt									
Szám:	0	O/I	I.	WR.	II.	II/B	III.		
Ár: Kor.	23,30	22,50	21,70	21,20	20	—	17,60	15	—

Köleskása:									
Szám	0	1	2	3	4				
Ár: Kor.	25	—	24	—	23	—	22	—	20,50
Rizstakarmányliszt					Királyalmi derceze		Takarmánydara		
10,20 K.	—	—	—	—	—	10,60 K.	—	—	9,80 K.

Rozskorpa
9,80

Áraink 100 kgként, helyben, elegysúlyi tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Az Erzsébet Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. jan. 31-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, teljesült tisztasulynak érve, zsákosul, a budapesti vasúti vagy hajóállomáshoz szállítva:

Buzaliszt														
Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2					
Ár K.	24,60	23	40	22,40	22	—	21,50	20	30	18,80	15,93	14	—	
Buzakorpa														
3-as takarmányliszt											finom		goromba	
korona	11	—	—	—	—	—	—	—	—	8,80	—	—	9	—

Rozsliszt:							
Szám:	0	O/I	I.	I/b	II.	II/b	
K.	24,40	23,60	22,80	22	—	20,80	18,30

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1901. február 1-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 64 árus 85 db sertést, 0 árus 6 db süldőt, 4000 kg. friss húst, 1400 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. burkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— db) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig a szokott helyekről 30 árus 356 drb sertést és 73 drb süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 92—100 fillér, 1 q 82—86 korona, süldő 1 kg. 104—108 fillér, 1 q 84—85 korona, füstölt sertés 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 112—116 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 96—100 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 120—128 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 100—108 fillér, 1 q — korona, disznózsirt 1 kg. 116—120 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 56—64 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 128—136 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, Disznósajt 1 kg. —, burka —, 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1901. február hó 1-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 68 árus 312 db sertést, — árus — db süldőt, 3200 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 2000 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat, 1000 kg. kocsonyahúst.

Vidékről és pedig: Nagy-Szekelyről 2 árus 27 drb sertést, Soltról 3 árus 32 drb sertést, Dunavecseről 4 árus 28 drb sertést, összesen 9 árus 97 drb sertést, helybeli árus 312 darab sertést, mindössze 409 darab sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 88—104 fillér, 1 q 80—86 K., süldő 1 kg. — fillér, 1 q — korona, füstölt sertés 1 kg. 112—128 fill, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 96—104 fill, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 104—112, 1 q — fillér, háj 1 kg. 100—112, 1 q — fillér, disznózsirt 1 kg. 112—120, 1 q — fillér, kocsonyahús 1 kg. 40—68 1 kg. — fillér, füstölt sonka 1 kg. 128—144 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. — fillér, disznósajt 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1901. február 1-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 105 szekér réti széna, 65 szekér muhar, 29 szekér zsupszalma 10 szekér atomszalma, — szekér takarmányszalma, 2 szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (zabosbüköny, lóhere, sarju stb.) 300 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben, q-ként, a következők: réti széna 360—520, muhar 500—560, zsupszalma 260—300, atomszalma 200—260, egyéb takarmány —, lóhere 500—560, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár 1500—1600, luczerna —, sarju 380—420, szalmaszecska 260—320, széna —, uj —,

zabosbüköny 360-400. Összes kociszám 225, suly 261,250 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. 1901. jan. hó 31-én. *(A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.)*

Felhajtott: belföldi 252 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borjú — db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — drb; Öltött belföldi 10 drb, eladatott: — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borjú — drb, eladatott — drb, öltött bárány 527 drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjuvásár irányzata élénk volt.

Árak a következők: 115 borjú: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig drbont, 60 80 — koronáig, kivételesen 96 — koronáig sulyra, galicziai — kiv. — koronáig drbont, kor.ig. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbont, — koronáig sulyra, növendék borjú — koronáig, kiv. — koronáig drbont, koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Öltött borjú: belföldi 90-92 koronáig, kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig, kiv. — koronáig drbont, bécsi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, növendék — koronáig, kiv. — koronáig drbont, élő bárány 8-10 — koronáig páronkint, öltött bárány 8-13 — koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmárhavásár. 1901. évi január hó 31-én. *(A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)* Felhajtott: 152 db, ugymint: jármos ökrök 12 db, közép — db, alarendelt — db. Fejőstehen: fehér 2 db, tarka 128 db, tenyészbika 2 drb, tarka fiók — db, fehér — db, jármosbivaly — db, bonyhádi 20 db, bizalmi való ökrök — db, üsző fehér — db.

Fejőstehenekre az üzlet javult.

Következő árak jegyzettek: Elsőrendű jármos ökrök — középmin. jármos ökrök — pár., alarendelt minőségű jármos ökrök — jármos bivaly — é. s. mm., — K.ig páronkint, jobb minőségű jármos ökrök — mm.-kint é. s. tarka békütni való ökrök — K.ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén 190-230 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 240-320, kiv. — koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. évi jan. hó 31-én. *(A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)* Felhajtott: 2258 db nagy vágómarha, nevezetesen: 961 db magyar és tarka ökrök, 657 db magyar és tarka tehén, 448 db szerbiai ökrök, 33 db szerbiai tehén, — db boszniai ökrök, — db to niai tehén, 101 db bika és 58 db bivaly.

Minőség szerint: 17 darab elsőrendű hizott 68 db középminőségű és 22 db alarendelt min. bika 122 db elsőrendű hizott ökrök, 1234 db középminőségű ökrök és — db alarendelt min. ökrök; 73 db elsőrendű hizott tehén, 585 db középminőségű tehén, 53 db alarendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 112 darabbal kevesebb volt, mint a múlt héten, az árban azonban javulás nem észlelhető, az irányzat élénkebb. Bikák ára 2 koronával hanyatlott, a készlet elfogyott.

Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökrök jobb minőségű 58-68 —, kivételesen —, hizott magyar ökrök középminőségű 50-57 —, alarendelt minőségű magyar ökrök 46-48 —, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40-62 —, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 40-62 — (—) alarendelt minőségű magyar és tarka tehén 40-62 —, szerbiai ökrök jobb minőségű 48-56 —, kiv. —, szerbiai ökrök középminőségű 40-46 —, szerbiai ökrök alarendelt minőségű —, szerbiai bika 42-63 —, kivételesen —, szerbiai bivaly 32-44 — magyar legelőmarha I. rendű —, kiv. — magyar legelőmarha II. rendű — koronáig métermázsánskint elősúlyban.

Budapesti lovásár. Budapest, 1901. jan. 31-én. *(A budapesti vározigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)*

A vásár forgalma közép volt.

Felhajtott összesen 527 db. Eladatott 282 db. Jobb minőségű lovakkól hátsó 20 drb, eladatott 5 db, 340-380 K.-ért, könnyebb kocsi (jukker stb.) — db, eladatott — db, — K.-ért, nehezebb kocsi (hintós) 45 db, eladatott 11 db 180-310 K.-ért, igaz kocsi (nehéz nyugati faj) 15 db, eladatott — db — K.-ért; — K.-ért, ponyva — db, eladatott 0 db — K.-ért; közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuváros 16 stb.) 60 db, eladatott 25 db 180-300 K.-ért, könnyebb félék (paraszt stb.) 350 db, eladatott 220 db 80-130 K.-ért; alarendelt minőségű lovakkól 37 db, eladatott 21 db 18-70 K.-ért. Pécsi vágóra vásároltatott 53 db, az állatkert részére vásároltatott 2 darab, tu-

lajdonjogra gyanus 16 lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus 16 lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1901. évi febr. hó 1-én *(Első magyar sertéshúzó-részvénytársaság telefon jelentése „Köztelek” részére.)* Az üzlet csendes volt. **Heti átlag-árak:** Magyar válogatott 320-380 kgros nehéz 94-96 fil., 280-300 kggrammos nehéz 90-92 fil., Öreg 300 kg. tuli 88-92 fil., vidéki sertés könnyű — f. Szerb 80-88 f. Román — tiszta kg. páronkint 45 kg. ételsúlyvörös és 40% engedmény szokásos. — **Elcségek:** Tengeri 6 7-30 — korona, árpa új 12-60 kor. Kőbányán átvéve. **Helgyi állomány:** január 25-én maradt 35664 darab. **Felhajtás:** Belföldről 1889 darab, Szerbiából 682 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 2491 db. **Főösszeg** 33055 db. **Állomány és felhajtás együtt — drb. Felhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1004 drb, belföldre Budapest környékére 458 drb, Bécsebe 590 drb, osztrák tartományokba 609 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 2674 db. **A szappangyárakban feloldoztatott:** 1, szállásokban elhullott 0 darab, vagonokból kirakott hulla 3 darab, borsókásnak találtatott 9 darab, összesen 12 db. **Maradt állomány** 30381 drb. **A részvény-szállásokban** 758 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzit-szállásokban maradt 1/25. 2876 db. **Felhajtás:** Szerbiából 602 db, Romániából — drb, összesen 3478 drb. **Felhajtás:** 1689 drb, maradt állomány 1789 drb és pedig — drb szerb és 1789 db román. Az egészségügyi szemlélnél jan. 1-től máig 22 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feloldoztatott.

Bécsi vágómarhavásár. 1901. jan. hó 28-án. *(Vas Jeno tudósítása a „Köztelek” részére.)*

Összes felhajtás 5201 db. Ebből magyar 3431 db, galicziai 961 darab, bukovinai 27, német 782 db, bízott 3933 db, legelő — db, fiatal 1268 db, ökrök 362 db, bika 681 db, tehén 803 db, bivaly 77 db.

A valamivel kisebb felhajtás dacára az üzlet még lanyhább volt, mint múlt héten, prima árú csak nehezen birta multheti árát megtartani, míg közép és harmadminőségek még alacsonyabb áron kelttek. Bikák csekély vételkedv mellett szintén olcsóbban kelttek.

Árak: prima magyar 70-74 — (—), szekunda 58-68, tertia 50-57. Galicziai prima 70-76 — (—), szekunda 60-69, tertia 50-58. Német prima 78-84 — (85-), szekunda 68-76, tertia 56-66. Legelőmarha: szerb és magyar 46-54 —, rosszabb minőségű 46-54 —. Bika és tehén 40-64 (—) és bivaly 36-40 —. Az összes eladások, elősúlyban, 100 kilogrammonként, fogy. adó nélkül értendők.

Bécsi szarómarhavásár. 1901. jan. 24-én. Felhajtott: 3710 borjú, 2148 élő sertés, 2830 kizsigerelt sertés, 525 kizsigerelt juh, 719 bárány.

Öltött sertések kivételével az irányzat valamennyi áruban lanyha. Öltött sertések élénkebb kereslet mellett kilónként 4 fillérrel magasabb áron kelttek.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borjú 64-80, prima 82-102, primissima 108-116 (—), élő borjú —, prima — (—), primissima — (—), fiatal sertés 56-74, kizsigerelt sertés, nehéz 84-96, hizó sertés, sülős 80-100 (104), kizsigerelt juh 56-76 pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10-24 (—) korona.

Bécsi járvásár. 1901. jan. hó 24-én. Felhajtás 2071 db juh.

Rossz párisi hírek folytán az üzlet igen lanyha volt.

Árak: juh 42-44, kiv. 46-46, raczka — fillér pr. kiló elősúlyban.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Febr. 4.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Rády Mihályné	271216
Febr. 5.	Veszprémi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	dr. Csekő Imre	59398
Febr. 7.	Tiszafüredi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	id. Nyáry József fiai cég	54241
Febr. 23.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Farkas Bernát	91871
Febr. 25.	Nagykálói kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Fried Lajos	42413
Febr. 26.	Dunaújföldvári jbiróság	a tkvi ha-tóság	Török Elemérné	42672
Márcz. 1.	Bpesti I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Schésingier János	346192
Márcz. 9.	Borosjenői kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Wallisch Antal és Wallisch Ágoston	220020

Márcz. 28.	Székesvári jbiróság	a tkvi ha-tóság	Kis Sándor	67023
Márcz. 26.	Kisvárdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Ferenczy Emil	277037
Ápril 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Özv. Koller Jánosné	90464
Ápril 15.	Szegedi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jiraszek Nándor	419212
Ápril 18.	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Zatureczky Gyuláné	96000

Szerkesztői üzenetek.

Sch. L. urnak, *Simonmajor.* A haszonszerződésből eredő ilyenmü kötelezettségek, amelyek visszaszolgáltatási természetűknél fogva csak a bér tartam lejártával válnak esedékessé, a könyvelésben rendszerint nem jutnak kifejezésre és csak az utolsó év üzelmének terhére jönnek számításba. Ha azonban ezeket a haszonbér tartam alatt 20 éven át évente a könyvelésben is kifejezésre kívánja juttatni, ugy ezen kötelezettséget pénzügyi szempontból kifejezve, a haszonbérbe adó követelese gyanánt egy erre külön nyújtandó számlán írja elő. A zárszámadásban ez a tétel mérlegzámlával át megy a vagyonszámla tehertétele gyanánt a megnyitott új évre — folytonosan — mig nem az utolsó évben a szolgálmány teljesítése után kiegyenlített nyer az az évi költségjövődelem terhére.

T. K. urnak, *Talpas.* Az előadottak után kétségtelen, hogy Ön a garda iszti cím megilleti az új törvény szerint is. Mert gazdatiszt mindaz, aki gazdatiszti teendőket teljesít. Már pedig Ön ugyancsak ilyen teljesít.

F. K. urnak. Ön eddig szerzett jogaiól mit sem veszít el, mert a törvénynek vissza nem hatálya nincs. Gazdatiszti címe és jogai tehát megmaradnak.

S. K. F. urnak, *Bar-Lócs.* Szivesen vesszük ki látásba helyezett cikkeit s ha közölhetőek lesznek, ugy díjazni is fogjuk azokat. Munkatársainkat díjazni szoktuk, amiből aztán könnyű megrendelni a „Köztelek”.

Cs. M. urnak, *Zaránd.* Ha a tatarozás költségeire nézve előre meg nem egyezett, azokat sajátjából viselte és a 6 heti felmondásba beleegyezett, akkor a tatarozási költségekre igényt nem tarthat.

P. Z. urnak, *Jászkesér.* Receptek elbírálásába elvből nem bocsátkozhatunk. A gyógyszerek és ezek adagjainak megválasztása sok körülménytől függ és ezeknek a körülményeknek ismerete nélkül nem lehet véleményt mondani, azt pedig, valjon valamely gyógyszer halált okozott-e, csak a részletes körleírás és boncolási lelet alapján lehet elbírálni. Ezuttal csak annyit jegyzünk meg, hogy ópium-tinktúrából a napi adag szarvasmarhának: 50-200.0 gm lehet.

P. L. urnak, *Konó.* Az ispán, ki az erdőkerülő felügyeletével van megbízva, az elkallódott fa fejében csak akkor tartozik kártérítéssel, ha a felügyelet gyakorlását bebizonyíthatólag elhanyagolta.

Magánjárók

Ellsmert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerőjűek.

Magánjárók
(uti mezdonyok.)

Kérjék minden szakbavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggei adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívántra díjmentesen küldetk.

Importált eredeti
angol kosok
kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kereposi-ut 1. sz.

Kalmár Vilmos
Budapest,
VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.
a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:
Thomasfoszfátlisztet (Thomasalak),
„Martollin” dohánytrágyát, Kalmitot.
A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.
Legujabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron.
Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon
PROPPER SAMU
Budapest, Váci-körut 52. szám.
Előre bocsátva, hogy **Sack Rudolf** világ-
hírű gyártmányai eredeti minőségben
csak nálam kaphatók:
ajánlom közkedveltségű egytetemes és többvasu
ekéimen kívül sík és dombos talajra egyaránt
kitűnően alkalmas **sorba- és szórva vető-
gépeimet**
szecskaavágó-, répvágó gépeimet.
Kézi, járgány- és gőzhajtásra
járgányaimat a jelenkor legjobb
szerkezetű
takarmánypároló
készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépe-
ket és eszközöket.
Mindenről kimerítő **árjegyzék** és készséges
felvilágosítások.

Pályázati hirdetmény.
A magyar királyi államvasutak Pozsony-Ujváros állomásán a pályavendégleti
üzletre, valamint Keckemet állomás I. II. és III. osztályu várótermibeiben Beren-
dezett buffet-üzletre 1901. évi május hó 1-től számított három évi időtartamra
ezzenel nyilvános pályázat hirdetik.
Az ezen üzletet bérbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen
bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi
márczius hó 1-én déli 12 óráig a m. á. v. budapest-balparti üzletvezetőség álta-
lanos osztályához a következő megjelölés mellett nyújtsák be.
„Ajánlat a pályavendégli bérletére 46678-1900. számhoz.”
Az ajánlattevő köteles ugyanazon üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál folyó
évi február hó 28-án déli 12 óráig bánatpénz fejében a pozsony-ujvárosi ven-
dégli nézve 300 koronát, a keckeméti buffetre 200 koronát készpénzben vagy
állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni vagy oda posta útján
külön beküldeni.
Bánatpénz letétele nélkül az ajánlat nem vétetik figyelembe.
A bánatpénzről nyert pénztári elismervény az ajánlatához nem csatolandó.
A bérletekre vonatkozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség for-
galmi és kereskedelmi osztályában (Teréz-körut 62. szám, felemelet ajtó 12.)
sétkőznapon a hivatalos órák alatt (reggel 8-tól délután 2-ig) megtekinthetők,
miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat
magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.
A bérbeadó üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az aján-
lattevők közül, a magánlott összegre való tekintet nélkül, szabadon választhasson.
Budapest, 1901. január havában.
Budapest-balparti üzletvezetőség.

Élmi szerek értékesi-
tését eszközlik az elő-
írt % mellett.
Felvilágosítást és cso-
magolási utasítást in-
gyen nyújt tagok és
nem tagoknak.
Azonnali készpénzel-
számolás.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyezim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt
hust, vadakat, szárnya-
sokat—elő és leölt álla-
potban, tojást, vaját,
halat burgonyát,
káposztát, zöldségfélé-
ket, gyümölcsöt stb.

150—200 ezer korona tőkével
rendelkező intelligens gyakorlott gazda egy
nagyobb gazdaságban mint társ
óhajt résztvenni, esetleg azt önállóan
is bérbevenni.
Ajánlatok Goldberger A. V. hirdetői irodájába Buda-
pest IV., Váci-utca 20., „Gazda” jellegű a. küldendők.

Fraktikus, legolcsóbb és legpontosabb
zsirmeghatározó
a tej- és tejtermények részére
a dr. N. Gerber
ACID-BUTYROMETERE.
Több mint 7000 drb használatban. — 25 elsőrendű kitűntetés.
A világ leghíresebb és legnagyobb tehenészetei dolgoznak veie.
Eladási-hely: Alfa Separator részvény-társaság
Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.
Képes árjegyzékeket ingyen küld
Dr. N. Gerber's Molkerei Zürich (Schweiz).
Óvakodjunk az utánzatoktól.
Csakis az olyan butyrometerek van-
nak ellenőrizve, a legczélszerűbben és
törvényileg védve, melyeknek a nyaka
rovátkolt s az itt látható felirással van-
nak ellátva. Utánzások törvényileg üldöz-
tetnek. **Ismételadók**, kik egyszerre több 100 drbot vesznek, külön enged-
ményben részesülnek.
1722

Actiengesellschaft
Stahlwerke
Weissenfels
ezelőtt Goepfinger & Co.
Weissenfels, Oberkain.
Szab. aczéllördök.
A hordóban levő folyadék nem veszít
súlyából kiszivárgás, felszivódás és
apadék által. Nincs tűzveszély.
Petroleum, benzín, festékárak, szpiritusz, Kapható minden
olajok, alkáliák stb. részére. vaskereskedésben.
A szab. aczéll-
lördök, a cs. és
kir. hadserg-
nél és a m. kir.
honvédségnél,
mint nyaklö-
lördök van elfo-
gadva.
Amerikai szabadalmazott
aczéllördök
forrasztás nélkül.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Hazai Ipar

FUCHS ÉS SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-u. 7.

Csakis

a
Hazai Ipart
pártoljuk.

Szövetkezeti téren működök figyelmébe!

Most jelent meg a

Szövetkezeti és gazdasági évkönyv

az 1901. évre.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet
erkölcsi támogatása mellett.

SZERKESZTIK:

Szilassy Zoltán és Buday Barna
az Omge. titkárjai.

TARTALMA: Ismerteti a hazánkban létező összes szövetkezesi intézményeket, azok szervezetét s igénybevételük módját; gyakorlati utmutatást tartalmaz hitel- és fogyasztási szövetkezetek alakítására és vezetésére nézve.

Terjedelme: 10 nyomtatott iv.

Ára: 1 korona.

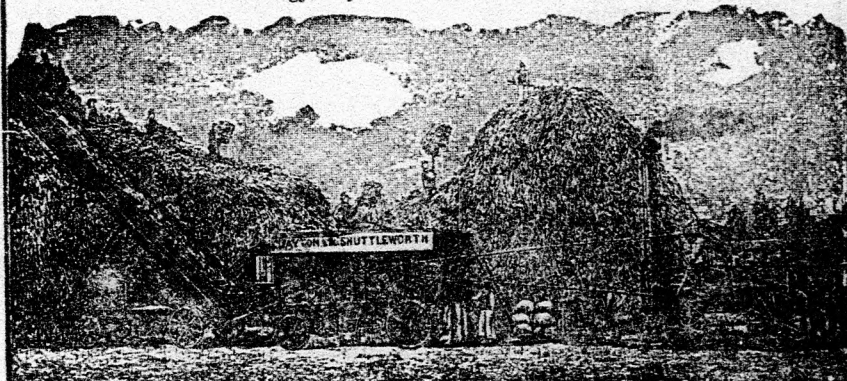
Megrendelhető:

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
BUDAPEST,
IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzesplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóheré-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálok- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék közzétételére ügyeljen és bérmentes küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajlat, elsőrendű savtalanított repceolajlat, stb. disznósirt, szalonnát és szalonnáról lerázott sót. **Fertőtlenítő szereket,** u. m. karbolsav, karboppor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeurnót, keserűsót csudasót stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek min-tázott szives ajárlatokat.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgőnyozim: „CERES” Budapest.

Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kártyfestékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponáriát tiszta vasanyag gyökerekből őrölve.

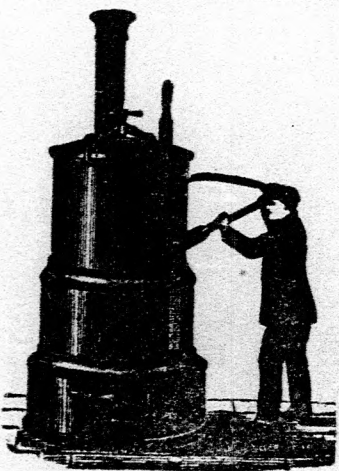
Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Téli idény. 1900. Párisi világiállítás jury tagja. Téli idény.

KÜHNE E.

Magyarország legrégebbi gazd. gépgyára Mosonban (1856.)
A beálló téli idényre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű:

Répavágóit, Szecskavágóit
minden nagyságban.

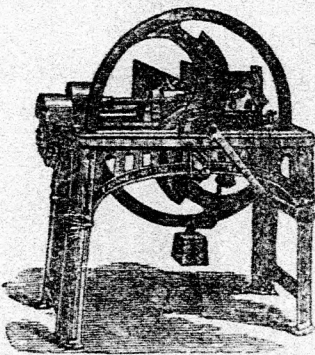
Eredeti angol, Rapid darálók
kukoricza morzsolók,
Gyökmosók

Ventzky-féle takarmány fűlesztők.

Burgonya zúzó, Burgonya választók.

A szög ajánlikozik:

Burgonya választók.

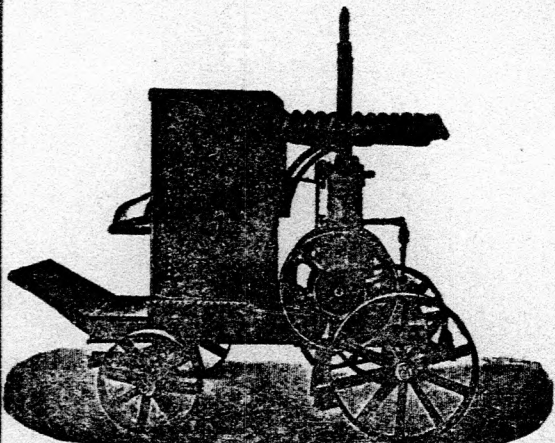
teljes takarmánykamra berendezések
tervezésére és eszközzésére.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

GANZ és TÁRSA Budapest.

vasöntő és gépgyár 2-ik.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság czéljaira
(BANKI és OSZKA szab. rendszerj.)

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékék, kőjratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítás és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélókra.

Legjobb gummi- és kender tömlők.
Mindenféle csövek.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien,** I., Walfischgasse 14. m. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű fűzőes, százas és hídmérleg fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérleg, mérleg házi használatra, bármérmérleg. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártára.

Ideg és bőrbetegségeket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.

Meglepő eredmény gyengébbi állapotoknál.

Rendelés 9-3-ig; este 6-8-ig.

BUDAPESTEN,

VII. ker., Erzsébet-körút 12. szám.

Levelekre díjtalanul válasz. kívánatra gyógyszerek.

KIAKAR

egyéves önkéntes

LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előírt iskolákat nem végezték, előkészültségükre és foglalkozásukra v. 16 tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. 3188

A ki már sor alatt állott, elkésett. Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld:

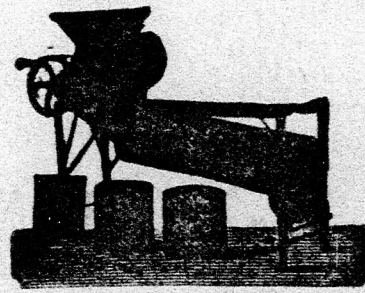
LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója, Debreczenben.

Tanbizottság: eddel DRAUGENTZ JÁNOS ny. magy. kir. honvédezzredes és MAYER ADOLF ny. csász. és kir. őrnagy. — Főügye: a dm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

STAHEL és LENNER TRIEURGYÁR,

Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény bektűdése mellett speciális

trieur

készítünk.

Lokpott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcsere-
lünk. Kívánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bér-
mentve. Jutalék mellett szobá elárasztók alkalmazást
szerveztünk. 2001

Elsőrendű

vető árpát

ajánl, míg a készlet tart,

Hanna Malzfabrik in Kremsier

(Morvaország.)

2013

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak üzletkezelése alatt álló bihari helyiérdekű vasuton az adómentesség megszű-
nése folytán az 1901. évi február hó 1-én az adópót-
lékkal felemelt új díjszabás lép életbe. Ezen új díjsza-
bás a magy. kir. államvasutak üzletkezelése alatti helyi
érdekű vasutak közös árudíjszabásához (II. rész) ki-
adandó pótlék útján fog életbeléptetett, mely pótlék a
magy. kir. államvasutak igazgatóságának díjszabási osz-
tályban (Budapest, Csengeri-utca 33.) az üzletkezelési-
geknél annak idején kapható lesz. Az igazgatóság.

„HAMPSHIRE DOWN“ JUHOK.

Kitünő hus, jó gyapju, nagy suly

Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai

fejlettségénél fogva utolérhetetlen

ezenkívül pedig oly erős szervezetűek, hogy

minden éghajlathoz alkalmasak,

és a hus minőségére nézve egyedül állanak.

Közelebbi felvilágosítást nyujt

JAMES E. RAWLENCE,

a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja.

SALISEURY, England.

Minden háziasszony és anyja

üdvözölhet, aki az egészség, takarékos-
ság és józire való tekintetből a Kath-
reiner-féle Kneipp-
maláta kávé (mely
csak az ismert ere-
deti csomagokban
valódi) használja.==

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási cikkéből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakferfiak által legjobban ajánlott patkóikat igástovak és paripák, ugyszintén

ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legujabban szabadalmazott rudvasalásait és kengyeleit.

M. HANN'S SÖHNE

cs. és kir. udvari patkolási eszköz-szállító

WIEN, I., RENGASSE 6. SZÁM.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAZSZELETÉ

BRAUSWETTER JANOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- ÉS MU-ÓRÁS
FELTÁLLÓJA A REMONTŐR
INGÁORÁKNAK STB. STB.

ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPÉNZÉRT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ARJEGYZÉK BŐVÍTÉSEZTÁRÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Kwizda Ferenc János
cs. és kir. oszt. magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító,
kerületi gyógyszerész, **Korneuburg** Bécs mellett

8 arany-, 19 ezüst-érem,
30 dísz- és emlékérem-oklevél.

Kwizda féle Korneuburgi marha táppor

Állatorv. diétetikai szer lovak-, marhák- és juhoknak. Készül 80 év óta a legtöbb ismálóban használatban óvgyógyászati célra, rossz emésztésnél, valamint tehéneknél a tejjavításra és a tejelőképesség fokozására céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 70 fill. Vatódi csak a fenti védjeggyel és kapható minden gyógyszerertárban és droguakereskedésben. Főraktár: **Török József gyógyszerértára Budapest, VI. Király-u. 12.**

Tejgazdasági Zsebnaptár

II. évfolyam.

Szerkeszti és kiadja **Jeszenszky Pál,**
az O. M. G. E. titkára.
Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdasági Orsz. Egyesületnek, valamint a Tejtermelői Egyesületnek tagjainak ajánlott különáron.

3 kor. 30 fill.

Boltí ára 4 korona.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a kiadóhivatalban, Bpest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Magyar kir. államvasutak. **Hivatalos órák.**

A) Hétköznapokon.
I. Irodai hivatalos órák a gyors- és teheráru pénztárak részére: délelőtt 8 órától 12 óráig, délután 2 órától 6 óráig. II. Raktári hivatalos órák gyors- és teheráru feladására és kiszolgáltatására:
a) Április hó 1-től bezárólag szeptember hó 30-ig: délelőtt 7 órától 12 óráig, délután 1 1/2 órától 6 óráig.
b) Október hó 1-től bezárólag március hó 31-ig: délelőtt 8 órától 12 óráig, délután 1 1/2 órától 6 óráig.
B) Szent István király napján hivatalos órák nem tartatnak.
E napon az állomásokon áruk sem fel nem adhatók, sem pedig azok ki nem adatnak, kivéve a hulla-, élőállat- és robbanékony-küldeményeket, melyek közül a hullák (gyors- vagy teherárúként) a hétköznapokra megállapított hivatalos órák ideje alatt fel- és kiadhatók, míg a gyors- vagy teherárúként elszámolt élőállat- és robbanékony-küldemények ezen idő alatt csakis kiadhatók, de fel nem vétetnek.
C) Vasár- és ünnepnapokon:
Irodai és raktári hivatalos órák csak gyorsáruk feladására és kiszolgáltatására délelőtt 9 órától 12 óráig tartatnak.
Ezen hivatalos órák alatt kivételesen a teherárúként szábitandó sör- és baromfi-küldemények is felvétetnek és a teheráru sörkúldemények is kiadhatók. Egyéb áruk sem fel nem adhatók, sem ki nem adatnak, kivéve a hulla-, élőállat- és robbanékony-küldeményeket, melyek közül a hullák (gyors- vagy teherárúként) a hétköznapokra megállapított hivatalos órák ideje alatt feladhatók és kiadhatók, míg az élőállat- és robbanékony-küldemények ezen idő alatt csakis kiadhatók, de fel nem vétetnek.
Figyelmeztetés. Szent István király napján és vasárnapokon az áruk feladása és kiszolgáltatása a törvényes munkaszünetre való tekintettel korlátoztatván, e napokon a hirdményben külön megnevezett árukon kívül más árukat csak azok az állomások vehetnek fel és adhatnak ki, a melyek erre nézve felsőbb engedély alapján külön utasítást nyertek.
Budapest, 1901. évi január havában.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

MEGJELENT

Gazdasági

Számviteli Naptár

1901. évre.

Szerkesztő: SZILASSY ZOLTAN az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. szerkesztő-titkára.
Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

Ara portomentes küldéssel egy korona 80 fillér (90 krajczár).

Egy diszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Megrendelések a „Köztelek” kiadóhivatalába,
BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám alá intézendők.

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALONGÉPEK,

termény-tisztító - művek

gabonarakarék (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

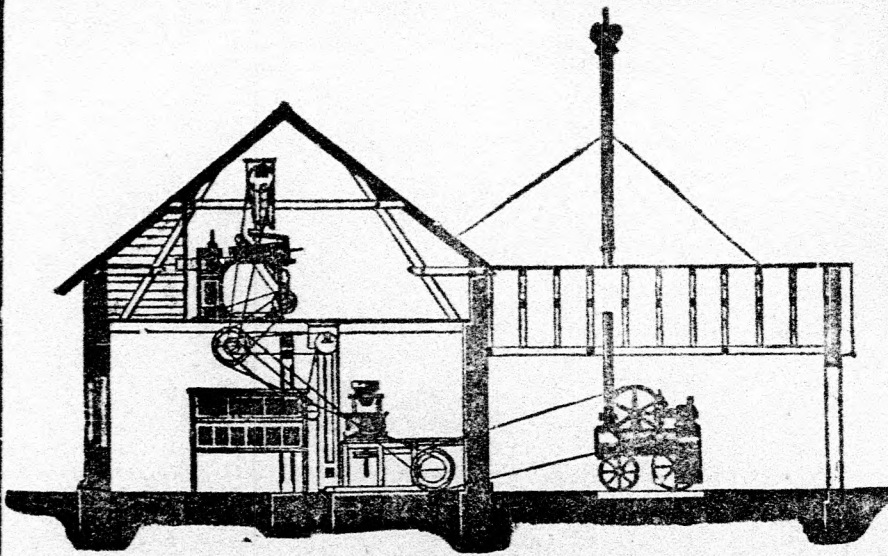
gép- és rostalemezgyár, malomépítészeti

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolszásági gépgyár vezérigényőke

7634

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.

Méltóságos Báro Vécsey József úr többszörösen ki-
tüntetett hirneves Csegöldi gulyájából **eladó**
18 db 2 éves és 2 db 3 éves tenyészigazolvánnyal bíró

magyar faju bika.

Az eladás február hó 12-én délelött
9 órakor kezdetik,
de előjegyzés addig is elfogadtatik.

Az árak szabottak:

és pedig a 2 éveseknél. 400—600 kor-ig,
a 3 éveseknél 800—900 kor-ig; két vagy
több vevő kívánságára a többek által elő-
jegyzett állatokra árverés kérhető.

Bővebb értesítést nyújt és eladást eszközöl

Sz. Tréger Albert

3226

urad. intéző CSEGÖLDÖN u. p. Jánk.

Egy kétezer holdas homoki nagybirtok önálló keze-
lésére egy minden tekintetben alkalmas praktikus

gazdatiszt

kerestetik, a ki tisztességes ellátásra számíthat, ha szol-
gálati megfelelőnek fognak bizonyulni.

A szolgálatba lépés időpontját kölcsönösen meglehet
majd állapítani, kívánatos lenne azonban, ha az illető
ez év tavaszán már megkezdhetné működését.

Ajánlatok **Csányi János**hoz, a szegedi
kereskedelmi és iparbank vezérigazgatójához **Szegedre**
küldendők, figyelembe azonban csak olyan ajánlkozók
fognak vétetni, a kik több évig homokföldön eredmé-
nyesen gazdálkodtak és ezt jó bizonyítványokkal igazolni
is tudják.

3239

Előzetes

1897. Kisbér nemzetközi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
Lóvái nemzetközi vetőgépverseney első díj: **nagy ösmere arany érem.**
1898. Hédmétevársárhelyi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
Marosvásárhelyi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
1899. Szegedi kiállítás első díj: **legnagyobb elismerés.**

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGYKANIZSÁN.

Ajánlja:

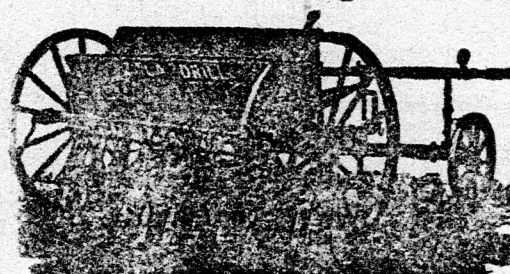
Magyarország

legjobb és

legjobb 7563

vetőgépet,

szabad, kiváltható kapa-
csuklyókkal ellátott

szék és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

vetőgépet, továbbá szab „Perfecta” olosó és igen jó, könnyű vetőgépet,
legjobb szerkesztő Sack-re dazerü azozékekét, beronált, járgányait, aránygömböket,
restált és mindenféle gazdasági gépeit.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőgető, a 10 frt.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Német
hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt,
ömlasztett állapotban 108 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vas-
uti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomá-
sok szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
sületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyideűleg a kainit árát egyesületük pénz-
tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
átvitelénél sztatandók.

A magyar kir. államasutak gépgyára-
nak lokomobil-cseplőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításán a legnagyobb jutalmat

a P
5

a bank
1
2
nyeren
vazása
3
4
mében
5
minder
előtt a
van a
helyett
szelvé
évi fo
is az
§-a ért
jelenté
E

v
t
K

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil-csépőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a
GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő készleteit, szalmakazalozóit,
„Millennium”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,
továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű **gőzcséplőkész-
leteit,** Sack-rendszerű, **acéllöntésű ekéfével ellátott ekéit** és egyéb mezőgazdasági eszközöket. 1907

MEGHIVÁS

a Pesti magyar kereskedelmi bank
59-ik rendes közgyűlésére,

mely

1901. évi február hó 9-én délután 6 órakor
a bank helyiségében fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyeremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok 53. §-ának módosítása.
4. Igazgatósági választások (az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók).
5. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19. 20. és 21-ik §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen részt venni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíttetni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében **1901. évi február 6-ig** a bank értékpapírpénztáránál letendő, hol is az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 19. §-a és az alapszabályaink 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1901. január 24. én.

Az igazgatóság.

Vészen átment másfél éves

tenyészkánok

kaphatók

Kornstein testvérek-nél

Nagy-Szalonta, (Pata-pusztá).

919

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsei támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben: 1.200,000 kor.
Összesen: 1.600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányában részülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselő közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

Bérlethirdetés.

A nm. gróf Pálffy-család koridősbségi hitbizományi
uradalom 1903. október 1-től fogva

12 évre haszonbérbe adja

a Pozsonymegye Nagyfödemes, Diósförgepatony, Lögérpa-
tony, Csérsénypatony községek határaitban fekvő összesen

2882⁹⁰⁰/₁₂₀₀ m. hold kiterjedésű földbirtokát,

miből **2386⁹⁰⁰/₁₂₀₀ hold szántóföld, 311⁴⁸⁴/₁₂₀₀ hold rét, a többi
legelő, erdő, nádas, kert stb.**

A birtoktesthez 4 major tartozik, melyek jó karban levő épületekkel teljesen fel vannak szerelve, azonkívül van Nagyfödemesen szép és nagy bérlőlakás.

A vasúti állomás Diószeg, honnan a nagyfödemesi birtok 1/2 óra távolságra fekszik.

Bérleti ajánlatok

f. évi február hó végeig

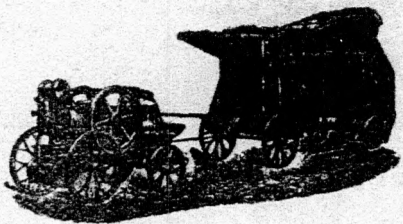
az uradalom központi irodájához Pozsony Lőrinczkapu-
utca 14. szám alatt intézendők, hol bővebb felvilágosítás is adatik, és a bérleti feltételek betekintheők.

Az uradalom fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlkozók közül szabadon választhat.

3143

Gazdák, Iparosok!!

Olcso hajtóerő.

Megbízható képviselők kerestek.

Csöplésre, ipartelepek, mal'ok, villamosberendezések szavatjuk stb. üzemeltetésére legjobban ajánlhatók a

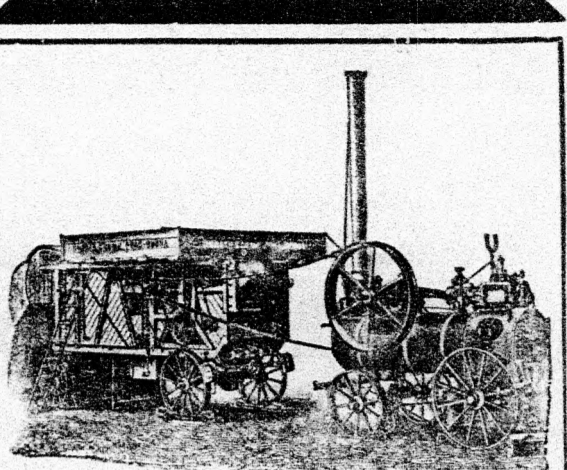
MAYER E. FIAI

50 év óta fennálló motorgépgyár malomépítészeti üzég Szombathelyen, (Magyarország).

Saját gyártmányú felülmubatlan benzín-locomobiljaink és motorok villámdelejes gyűjtővel. Tejes biztonság tűz- és robbanás ellen Barhol csürben, szinben felállítható. Könnyű kezelés. Sem fűtő, sem gépész nem szükséges.

Elvállal: mal'ok berendezését. Saját gyártmányú hengerek koptatók, daru- és drczcsúzóók. Kőes- és győnykása gépek, olajpresek, kézi- és víznyomásra. Gardasági gépek. Szíves megkeresésre díjmentes felvilágosítást ad Számos elismerő okirat.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 18.

UMRÁTH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárok,
Budapesten, V., Váci-körút 60. sz.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak ki minden ükődő és több fontos utással bíró

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET,

valamint

KAZALÓZÓKAT

minden nagyságban, a legmesszebbmenő Jótállás mellett.

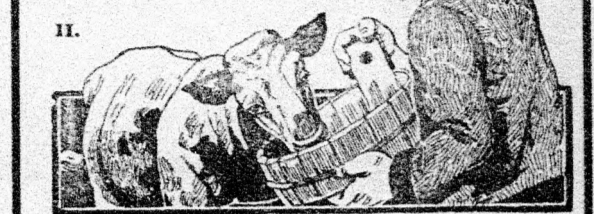
Ugyanott egytetemes és többvasu ekék, boronák, hengerek, traktorok, vetőgépek, kaszáló- és aratógépek, lögregelyék, járgányos csépő-készletek, rosták, kukorica-morzsolók, szecskavágók, repavágók, darálóok, takarmányzó- és füles-tők-s ülékek, kút- és trágya- szivattyúk, szőlőző ók és borsajtók stb. rendkívül nagy választékban, a legjobb szerkezetben, olcsó árakon beszerezhetők.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépektől kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Ipari mozgóerők 100 lóerőig.

Borjuvérhas ellen,

igy írja ifj. Ismár földbírtokos ur Vorder-Eichholzból, sem opium, sem salicinsav, sem pokolkő nem használ. Borjuvérhasban megtegedett borjuk néhány nap alatt teljesen meggyógyította a thüringiai labdac. Egész doboz 3 kor, fél doboz 1 kor, 60 fillér. Egyedüli gyáros: Cl. Lagemann Erfurt.

Főraktár Ausztria részére: Rössle M. Wien, IV/1. Mayerhofgasse 12. Magyarországi raktár: TÜRÖK JÓZSEF gyógyszer-tára Budapest, VI., Király utca 12.

A legjobban ajánlható gyümölcs- és erdei faiskola

W. KLENERT, GRAZ

(Tulajdonos: Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger)

ajánl gyümölcsfákat minden nem és formában, nemes gyümölcs-cserjéket, gyümölcs-vadócsokat és bogoygyümölcsöket; fasorfákat, erdei fákat, tüllevelűeket és rózsákat; sövénynövényeket, spárgaféléket stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen.

Szétküldés Ausztriába Magyarországra és külföldre.

Rud- és pózna- Acetylen-lámpák

valamint kézi-, kert-, istálló-, kocsi-, oldal-, Spritzbogen, vállalkozóknak éjjeli munkára való

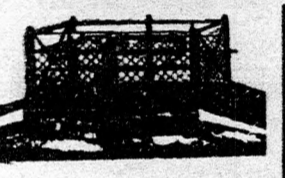
Acetylen-lámpák

kaphatók

BÁRDI JÓZSEF NÉL BUDAPEST, VI., Gyár u. 48. 1907

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlálók használatára. Irta K. Ruffy Pál.

Schember C. és Fiai

es. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár,

Budapest, Andrásy-ut 15.

Ajánlják általános ismert, szabadalmazott hid- és mérlegmérőket, valamint gazdasági és ipari célra szolgáló terdes és százas raktári mérlegeket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tavaszi vetésre ajánlok első minőségű

SZÉNAPRESEKET

szénának, szalmának, len-gyapot, fagyapot és bőrök, gyepfőzöknék

csomagolására

legkötőbb szerkezetben gyártanak

PH. MAYFARTH & Co. Bécs 2 I.

mezőgazdasági és gyümölcsészeti gépek gyára.

Árjegyzékek ingyen.

Hanna Pedigree árpát

eredeti Kwassitz első után-tenyésztése Bars megyei gazdaságomból. Ezen árpafaj már évek óta egy bőségre, mint korán-érésre és kvalitásra kitűnően beválik.

Eredeti Kwassitz Hanna Pedigree árpa vagy Duppaul zabból szintén szolgálók

Grünwald Sándor

gabonakivíteli üzlete Budapest, IV., Aranykőz-utca 7.

Alig

egy hőtig használt 1899. évben vett Deering-féle marokrakó aratógép olcsó eladó. Czim a kiadóhivatásban. 3250

A tavaszi

tömeges megrendelések miatt kérem a t. gazdaközönséget, hogy kitűnő fajú dugványaimból — tavaszi szállításra — a megrendést már most megtenni sziveskedjenek, hogy a kívánalmaknak pontosan megfelelhessenek. Áraim ugyanazok maradnak: 1000 drb 30 cm. hosszú dugvány csomagolással itteni vasútdálomra szállítva utánvételes küldéssel.

Kaspi fűzből 4 korona.
Lambert „ 6 „
Kander „ 7 „
Vágóvály kincs 5 „

A nemes kocsifűz termelésnek Magyarországon nagy jövője van s az egyébként haszontalan területet — kocsarfűzrel telepitve — biztosabb és nagyobb jövedelmet adnak bármely más gazdasági kultúránövényénél. Előjegyzéseket elfogad Szekeres János urad. nemesfűztelep kezelő, Galgóc. 3045

Az egyesült pokróczgyárak maradták ának fél áron való eladására nyertem megbízást. Azért ajánlok

téli lópokróczokat

4 koronáért 170 x 190, 200 x 150 nagyság. Ezen vastag, elpusztíthatatlan takarók kitűnő minőségűek, melegnek, gyapjasak és puhák, szines szegélyvel, agytakaróknak is használhatók és a mellett rendkívül olcsók. Szűke gyapju, téli lópokróczok. A, minőség 4 K., B, legismertebb minőség 5 K., C., duplé gyapju urasági 150, 200 n-gyság, legismertebb minőség, darabonként 7 K. 50 fill. Pontos szétküldés utánvételre. Árjegyzék megvárul ingyen. N. RUND-BAKIN, Wien, IX., Berggasse 8. 3048

Zsákok.

Használt korpa, konkoly és másféle zsákokat a legmagasabb árban veszek. Adler H. zsákkereskedő Budapest, VII., Hárfa-utca 27. Kézvevítők díjaztatnak 3144

Gazdák

s gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett

pyroleum

50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvétel mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Burián Vilmos veje,

Budapest, IX., Soroksári-u. 10. Számos elismerő levél nálam cöl betekinthető.

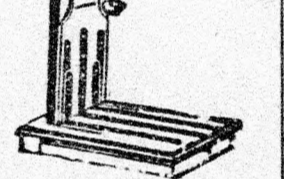
Hanna-pedigree-árpa,

tetszés szerinti mennyiségben kapható a termelőnél, 18 korona árban a balassa-gyarmati vasutállomáshoz szállítva.

Megrendelések intézendők Dr. Ofner Oszkár, Leszenye, u. p. Hont-Ujfalu. 3183

Vetőmagburgonya

märkische Zwi-bel, Magnum bonum, Odine, Hannibal eladó. L. Keisler Gusztáv, Bicska. 3266

Fairbanks

Mérleg és gépgyár-részvénytársaság. Városiroda és raktár Budapest, Andrásy-ut 14

Stephán Nándor

ezüst-, aranyműves és ékszerész Budapest, IV., Aranykőz-utca 4. Az Orsz. Magy. Ebt nyésztó Egyesület jelvény és érem szállítója.

Készít mindenféle állatmintát és érmeket aranyból, ezüst- és ércből a legfinomabb kivitelben saját műhelyében. 854

Eladó

Rónay Albertnél Aló Hrabóc, Zemplénmegye, 1900-ik évi termésű, kiváló csiraképeségű tek armányrépamag, orias sarga oajbogyóku francia új faj, 100 kilója, brutto pro netto 110 K. Színügy „Chumplain” amerikai piros, tavaszi buza 100 kilója 18 kor., továbbá „Magyar Kincs” burgonya 100 kilója 5 kor., a két utóbli a vevő székjaitban, mind vasúthoz szállítva 8290

Gőzmevelés.

Nagyobb területek szántásán gőzkevel, ugyaztala műlygrigózással jutányos áron ajánlok egy váltakozó. Szíves megkeresések „Gőzmevelés” jel alatti a kiadóhivatásba kéret-nék. 8215

Hansen Chr.-féle

kitűnő sajtojtó ojtó por, ojtó tábla, vaj-festékek, sajtfestékek, savfejlesztők kiadóban kaphatók

PICH BERTÁ-nál Kőn. Weinberge, Prága mellett, Karlastrasse 3. Böhmen

A tolna-ozorai

béuradalom részére vetőmag-nak megvételre krestetik: 36 q. aranymeres jól fejlett és tisztott luczernamag, 5 q. fenti minőségű vő ősheremag, 15 q. eredeti oberdunji répa után termel. répamag. Minták és ajánlatok az uradalmi tisztartóságokhoz Tolna-Ozóra küldendők. 3173

Gazdákknak fontos!

Hrebly Emil

állattenyésztési m. k. felügyelő

Gödöllő.

Munkái: Baromfi hizlálás 1 kor. 60 fillér. Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor. Tyuktenyésztés 2 korona. Lúd- és kacsalenyésztés 2 korona. Pulykatenyésztés 2 kor. Baromfi és tojas értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.

Megrendelhetők a szerzőnél, leg-egyszerűbben a pénz előleges be-küldése mellett.

Egyesre megrendelve 6 munka ára 8 kor. Egyesre megrendelve 6 munka ára 8 kor

Földm

végzett nagyban szerző bíró 33 éves beszél nagy nall belépés keres. Czím-ban.

Ír vagy intéző biztossal szolgál irnok végzett, tart. bef. Vardaszi Budapest.

Műl

ki a kert-és tőlél tosen ávos, nés. keres. Szíves „Mükertész” adóhivatal

Hirdetési szöveg...

BETÖLT

uradalomba tendő egy-bevi 40 kor. aal, teljes és világitás megbízható ember, hi-nyelvet és tökéletesen van. Külön-hogy az i-számadóok korlottsággal-módványok nem adom-inkézzégg küldendők.

Gazda

ki szakmáj-sággal bír, adom gazd-bélpérsre. Előnyben r-villanyos v-és gépezet-meg vállalk-lalokkal bír-nyok a füz-jelölésével-másolatival-szalabéri ura-hez, Zalab-

Áll

Szö-mérlegképes-vitelben, m-velésben 1-év óta egy-ban van alk-megbízható-megfelelő al-megkeresés-talba intéz-3181 jelző

Fe

gazdasági t-szárvári tejsz-lának üzlet-zett erőteljes-évi gyakorlat-lalokkal ren-dcság minde-lett gazdasí-lok mellett zást keres. s-phet, P. P. adóhivatal t-

Kez

állást keres-a gazdaság-írtás, 18 év-műves és i-iskola üzlet-végzett, 30-tisz. Czím-Bobda, Toron-

A de

gazdasági t-sikkertel vég-gazdaságban-tal bíró, a-ágában járt-kath. segé-vagy legkés-váló bel pész-nok, vagy i-keres. Czím-

2000

cautióval m-vallásu és k-raktárnoki állást keres-jéte való be-és nagyból-lomba 3 év-Czímem: P-Somogy-Cs-malomban.

Ír

vagy intéző biztossal szolgál irnok végzett, tart. bef. Vardaszi Budapest.

Hirdetési ár 15 szögig 60 fillér, ezen felül minden szó a fillér, kövér betűkkel minden szó 3 fillér...

KIS HIRDETESEK

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel...

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÜLTENDŐ ÁLLÁS.

Mikosdi uradalomban azonnali betöltendő egy segédgazdai állás, bari 40 korona készpénzfelvétel...

Gazdasági gépész, ki szakmájában teljes mértékben jár, egy nagyobb uradalomban gazdagságban azonnali belépésre...

ÁLLÁST KERESŐK.

Számtartó mérlegképes, a kettős könyvvel, magyar és német nyelven teljesen jár...

Felsőbb

gazdasági tanítót és a sárjai telegazdasági szakiskolának felvevőit...

Kezelőtiszt

Állást keres azonnali belépésre a gazdaság minden ágában...

A debreczeni

gazdasági tanítót zetes felkéréssel végzett, 6000 holdas gazdaságban 4 évi gyakorlattal...

2000 korona

cautioval mint 32 éves izz. vallású és kis családú egyén...

Földmívelésiskolát

végzett nagyobb gazdaságokban szakt. tapasztalattal bíró 33 éves, nős egyén...

Ispáni

vagy intézői állást keres a közgazdasági uradalomban...

Műkertész,

ki a kertészet összes ágában teljes mértékben jár...

Megfelelő

állást keres, reprezentáló, 20 évi praxissal bíró gazdasági tanítót...

Gazdatiszt,

33 éves, nőlen, keresztény gazdasági tanítót végzett, Tólmegyeri bét. erdői uradalomból egy évi gyakorlattal...

Gazdasági főtiszt,

elméleti képzettséggel és több évi praxissal, elrendelt erő, a kereskedelmi téren tökéletes...

Önálló intézői

44 t keres 28 éves, ág. hitvallású, tanítót végzett, a magyar, német és tót nyelvet...

Keszthelyi

magy. kir. gazdasági tanítót végzett, német és tót nyelvet is beszélik, 31 éves gazdasági tanítót...

Főtiszt állást

keres 28 éves, izz. nős, elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdasági tanítót...

Kertész,

ki a kertészetben, virág- és gyümölcskertészetben a legmodernebb módszerben jár...

ÁLLATOK.

Ménló.

nővér, Nori kereseték megvételre vagy feldolgozásra való...

Ódorjai

gazdaságban előző 4 darab muraközi kanca, melyek közül 3 darab vemhes...

250-500 darab

prima gyapjas merino tenyésztésű és 8 drb merino tenyésztésű etadó.

Vöröstarka

tinó és üsző legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlalt...

WEILER és EISNER

Kis-Czelli kereskedők.

Magyar

bikák iránt a kereslet megindulván, azon tisztelt vevők...

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

Teleki Arvéd ur

drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmát meglátogatni. Sürgönyre állomásnál kosi vár.

Simmenthali

félvér bikák - vasmegei simmenthali keresztezés - 1 1/2-2 évesek...

Eladó

30 drb vöröstarka, fiatal ökrök, 200 drb 1 éves, szilárd (páronként 135 kor.)...

Hítasló

keresték megvételre: 4, 6, 8, 10, 12-13 éves, magas, bíblik, magas vörű, mintegy 75 kg. súlyú...

Eladó

70 darab fiatal igen szép kondor-szerű tenyésztésű és 100 drb fiatal telivér york-hírel tenyészkan.

Eladó

Nagyságos Déry József ur 6-daimandi, simmenthali és bonyhádi keresztezésű félvér tenyésztésű 15 darab származéki tenyésztésre...

Bábolnáról

származó tisztavérű simmenthali tenyészállatok kaphatók nagyméltósági gróf Halász Jenő örökösai uradalmi intézőségénél...

VEGYESEK.

Bérlet. 1300 hold körül jó bérletet keresek körülbelül 1000 hold szántó, több rét és legelő közel vasúthoz...

50 métermázsza

tavaszi magbúkkóv vagy borsó vesz Anton Béla abonyi (Pestmegyei) gazdasága. Miniszott áránját kérem.

Áll. kitüntetett

hidegen folyó ötvözlés 60 fill. 1-2 koronáért kapható Varga Sándornál Turkeve.

Sövényűtetésre

alkalmas szeder-gledis, maculosa-aurantiaca, fenyőmagonc, mindenképp több ezer sorban alkalmas árkok, nyár vagy más osz. fa, több száz keresték.

1500 darab

vadgesztenye fácska eladó. Koronájukkal együtt 2 1/2 méter magasságban. Ár: 1 darab 50 fill. r. 100 drb 50 korona.

Megjelent

a világhírű erfurti magvak árjegyzéke. Ingyen és bérmentve szétküldi.

Radwaner és Rónai

magkereskedők BUDAPEST, V. Nádor-u. 8. J. C. Schmidt erfurti magtermelő, német csász. udv. szállító.

Eredeti

Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók.

Gróf Herberstein

Albert 3131 uradalmi igazgatóságánál Strleek, Morvaország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kg-ig 19 koronáért kapható vasuti állomásainktól.

Párisi kiállítás:

Grand Prix: Vetőmagvak, löhere, nyulszapuka, oberndorfi répamag és a hazánkban ennél is jobban bevált óvári répamag, duppauzi zab, tavaszbuza, lóbab, magtengeri, csemeték és pekingi kacsák.

Vetőmagvak,

löhere, nyulszapuka, oberndorfi répamag és a hazánkban ennél is jobban bevált óvári répamag, duppauzi zab, tavaszbuza, lóbab, magtengeri, csemeték és pekingi kacsák.

Gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmában, u. p. Koneza.

Gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmában, u. p. Koneza.

Gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmában, u. p. Koneza.

Gróf

Teleki Arvéd ur drassói uradalmában, u. p. Koneza.

Gazdák figyelmébe!

Utólagos díjazás mellett közvetít minden előleg nélkül nagyon olcsó és magas összegű jelzálogtörlesztési kölcsönöket.

Bauer B. Gyula

Budapest. VIII., Kerepesi-ut 73. szám. Minden felvilágosítás díjtalanul adatik.

I-ső rendű

hasított öngyufa szőlőkaró mintegy 200.000 drb eladó Schmidt és Ungár cégénél Budapest, V., Nádor-u. 21. 3117

Budapest

közélemben 8-100 holdig terjedő terjedő földterület hasznosításra keresték. Szíves ajánlatok Bérle 400-000 cizimel a kiadóhivatalba kértnek.

Tavaszi vetésre

ajánlok: elsőrendű, számos, legutóbb a párisi világgkiállítás kitüntetett, valódi Hanna-árpát. Minta ingyen és bérmentve.

Kubiček Ferencz

földterület, (Hannavidék) Czelochovitz, (Hannavidék) 3135 Morvaország.

Keresek

természetes, csiraképes baltacimzmagot. Ajánlatot kérek Kics Lajos, Bács-Tapolcsa cizimel.

HALDEK

magnagykereskedése József főherceg ö cs. és kir. fensége udvari szállítója BUDAPEST, Károly-körut 9.

Ajánl eredeti

Hanna-pedigreee árpát, kiváló minőségű tavaszbuza, eredeti vishaknemet takarmányrépamagot, eredeti francia takarmánycukor-répamag, arankamentes, államilag ólomzárólt heremagvakat stb. jutányos árban. Vesz lóbabot.

Malomeladás,

malomvétel, malomberlet, gépek vétel és eladás legcélszerűbben eszközölhető a „Molnárak Lapja” révén.

„Molnárak Lapja”

revén. (Budapest, VIII., József-körut 33)

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőkötetesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútiállomásnál szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Superfoszfátok

állati és
ásványi eredetűek,

legolcsóbb

foszforsavas trágyaszer minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilalétramot, kénsvavas ammoniákat, kálicsót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenai szab. szuperfoszfát-gypszet**

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására;
takarmánymeszet stb.

bárhova **versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalomszavatolás mellett**

Kénsv- és
műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau
és Lisse-Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

190941/900. sz. C. II.

Hirdetmény.

Rajna—westfáli osztrák-magyar vasúti kötelek.) (Méréselt díjtételek érvényességének meghosszabbítása.)

A fenti kötelek forgalomban 1899. évi október hó 1-étől érvényes II. rész, 4. füzet című díjszabás „1. függetlenségben” foglalt és oly közönséges gyorsárakra szóló díjtételek, melyeknél az egyes csomagok súlya 50 kgot meg nem halad, visszavonásig, de legkésőbb 1901. évi december hó végéig hatályban maradnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságára részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára

BUDAPEST—KÖZTELEK.

Üllői-ut mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű, különösen **gőzcséplőkészletek** javítására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m. vetőgépeket, rostákat, ekéket morzs. lókat, szeeskavágókat 3241

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az **Első Magyar Gazd. gépgyáron** készült új gőzcséplőgarnitúrákat. Csereüzletek köttetnek. — Mérséklt árak, kedve ő fizet si feltételek.

50% terméstartalom

érhető el, ha a talaj 99%-os darabos égetett maró **mészszel** vagy 72%-os szénsvavas égetett **mészporral** trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaknál kitűnően kipróbált trágyázási módszer. I. rendű referenciák! Fenti cikketek valamint **mindenkor friss, szép fehér építkezési meszet** bármely 1327 vasútiállomásra bérmentve legolcsóbban szállít

ELSŐ BAKONY-SZENTGALI MÉSZTELEPEK

KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprémmegye.)

• Lásd a „KÖZTELEK” 8. számában megfelelő hirdetésem. •

Michl István

immunis homok és ojtványtelepei közp. kezeléségénél

TATA-TÓVÁROSON ELADÓ:

őszli vermesű amerikai—európai,

1 millió **2** éves gyökeres és 3 millió sima vessző valamint korlátolt mennyiségű fásajtvány.

Ez idő szerint **820** faj mivelés alatt.

A telep **Bécs, Budapest, Prága, Szeged és Párisban** elsőrendű érmekkel lett kitüntetve. 5443

• Több száz elismerő levél tanuskodik pontos, lelkiismeretes kiszolgálásról. •

!Pártoljuk a hazai ipart!

A „Szegedi sordógyár” ajánlja olcsó és szép, kívánóság szerinti méretű **vajhordóit, keszit** megrendelés szerinti **gyümölcszállító hordókat** és minden szakmájába illő cikket.

!Gyors és pontos szállítás!

Szegedi
Zsákok

Gabonazsákokat
nyers és vízmentesen telített
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitoria-vászon- és
Salsmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V. Nádor-utca
20. sz.